

3 1761 04433 6527

PG
4742
□ 87
C.3

ROZPRÁVY
ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

TŘÍDA III.

ČÍSLO 24.

HLÁSKOSLOVÍ NÁŘEČÍ JIHOČESKÝCH.

III. ČÁST:

O ZMĚNÁCH SLABIČNÝCH A O KVANTITĚ.

PODÁVÁ

VAVŘINEC JOSEF DUŠEK.

PŘEDLOŽENO DNE 12. BŘEZNA 1906.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1908.

PUBLIKACE

III. TŘIDY ČESKÉ AKADEMIE POSUD VYDANÉ

ROZPRAVY.

ROČNÍK I.

- Čís. 1. Dr. *Jan Kvíčala*. Nové kritické a exegetické příspěvky k Vergiliově Aeneidě. . . . . Cena 3 K — h.
- 2. *Adolf Patera*. Jana Amosa Komenského korespondence. . . . . Cena 3 , 60 ,
- 3. *Ž. Truhlář*. Počátky humanismu v Čechách. . . . . Cena — , 80 ,
- 4. *Robert Novák*. Grammatická, lexikální a kritická pozorování u Velleja Paterkula. . . . . Cena 1 , 80 ,
- 5. Dr. *Jiří Polívka*. Kronika o Bruncvíkovi v ruské literatuře. . . . . Cena 2 , 80 ,

ROČNÍK II.

- 1. Dr. *V. Mourok*. Syntaxis složených vět v gotštině. Cena 6 , 40 ,

ROČNÍK III.

- 1. Dr. *Jan Kvíčala*. Bádání v oboru skladby jazykův indoevropských. Část I. . . . . Cena 4 , 80 ,
- 2. *Robert Novák*. Mluvnicko-kritická studia k Liviovi. Cena 4 , — ,
- 3. *Vacřinec Josef Dušek*. Hláskosloví nářečí jihočeských. I. Část: Consonantismus. . . . . Cena 1 , — ,
- 4. *Josef Truhlář*. Humanismus a humanisté v Čechách za krále Vladislava II. . . . . Cena 3 , 20 ,

ROČNÍK IV.

- 1. *Ferdinand Menčík*. Příspěvky k dějinám českého divadla. . . . . Cena 2 , 60 ,

ROČNÍK V.

1. Dr. *Jan Kvíčala*. Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám I. Faidros, Gorgias. . . . . Cena 7 , — ,

ROČNÍK VI.

- 1. *Josef Zahradník*. O skladbě veršů v Iliadě a Odyssei. Cena 2 , 80 ,
- 2. *Vacřinec Josef Dušek*. Hláskosloví nářečí jihočeských. II. Část: Vokalismus. . . . . Cena 1 , —
- 3. Dr. *Jan Kvíčala*. Kritické a exegetické příspěvky k Platonovým rozmluvám. II. Protagoras. Symposion. . . . . Cena 6 , 40 ,
- 4. *Ignác Hošek*. O poměru jazyka písní národních k místnímu nářečí. . . . . Cena — , 40 ,

ROČNÍK VII.

- 1. *Jan Loriš*. Rozbor podřečí Hornoostravského ve Slezsku . . . . . Cena 1 , 50 ,

ROČNÍK VIII.

- 1. *Ignác Hošek*. Nářečí českomoravské. Díl I. Podřečí polenské. . . . . Cena 2 , 60 ,

ROČNÍK IX.

- 1. *Vacř. Jos. Dušek*. Kmenosloví nářečí jihočeských . . . . . Cena 1 , 50 ,
- 20. Dr. *Václav Vondrák*. Studie z oboru církevněšlovanského písemnictví . . . . . Cena 3 , 20 ,
- 21. *Ignác Hošek*. Nářečí českomoravské. Díl druhý: Podřečí polnické. I. 1. Mluvnický nástin . . . . . Cena 2 , 70 ,
- 22. *Ignác Hošek*. Nářečí českomoravské. Díl druhý: Podřečí polnické. II. 2. Ukázky podřečí . . . . . Cena 2 , 70 ,
- 23. *Jan Michal*. Staročeské skladby dramatické původu liturgického . . . . . Cena 4 , — ,

ROZPRAVY

ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

TRÍDA III.

ČÍSLO 21.

HLÁSKOSLOVÍ NÁŘEČÍ JIHOČESKÝCH.

III. ČÁST:

O ZMĚNÁCH SLABIČNÝCH A O KVANTITĚ.

PODÁVÁ

VAVŘINEC JOSEF DUŠEK.

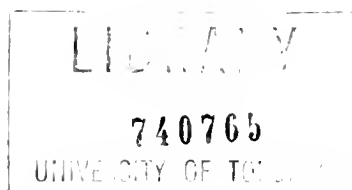
PŘEDLOŽENO DNE 12. BŘEZNA 1906.

V PRAZE.

NÁKLADEM ČESKÉ AKADEMIE CÍSAŘE FRANTIŠKA JOSEFA
PRO VĚDY, SLOVESNOST A UMĚNÍ.

1908.

PG
4742
D87
č. 3

I. Přesmykování.

Jest zajímavé, jak nevyškolený člověk nově slyšené slovo mění v témž okamžiku, má-li je opakovati, a napomeneme-li ho, že je vyslovuje špatně, diví se zcela vážně a tvrdí, že to říká zrovna tak, jak slyší. Jeť tu zřejmo, jak sluch a mluvidla vzájemně se oklamávají, a že jsou v řeči zrovna takové klamy možny, jako jsou optické klamy při zraku.

§ 1. Přesmykují se souhlásky,

1. *l* a *r* v cizích slovech, na př.: *korcla* m. cholera (N. Kdyně, Horažď., Krasel.); *chorcla* (Soused.); dělal *kavarila*, ital. cavaliere (Soběsl.); *ralva*, lat. larva (Polyň, Jinín); *Tylorv* něm. Tirol (Chrást, Komár.); má na hubě *frol* m. flor (Horažď.); vo-tech *cerclu*, fr. céleri (Přešt., Kazňov, Koryt., Roušín, Horažď.); *Krála* m. Klára (Chrást); *Kalorína* meno měla m. Karolína (Hartman.); *kurel*, něm. Koller = janek; *ferčal* něm. Feldscher; *Roulenc*, něm. Lorenz (Svojn.); *palisor*, fr. parasol dto. Srovn. Hláš. I., § 27.

2. *l* a *r* v domácích slovech, na př.: *Kradlubák* m. Kladrubák (Holkov.).

3. *l* se přesmykuje, na př.: *mlha* vedle: mhlá, hmka, stsl. męgla; *žlice* m. lžice, stsl. lžica (Přešt.); jedna je *biblá* t. blbá (Postřek.); ten měl nákou *tulmací*, srovn. stř. tumlovačka, něm. Tummel (Pocin.); srv. č. I., str. 48.

4. *r* (*ř*) se přesmykuje, na př.: *kápra* m. krápa t. krupěj, srovn. rus. карпачи; potí se, až na nom *kápry* stóji (Jinín, Svojn., Komár.); *havran* m. havran (Roušín); koupil u uzenáře *peřbuřta*, něm. Presswurst (Křečov); to je tu *řhmotu* pro nic za nic, koř. grem- (Hvozď); *řkpytí* se vězdy, kor. trep- (Křečov); srovn. č. I., str. 48.

5. *l* a *r* přesmykují se s *n*, na př.: *klofníky* m. knoflíky (Horažď., Pís., V. Týn, Svojn., Chrást, Koryt., Komár.); v *antalku* to měli t. altánku (V. Týn); *šronklik*, něm. Schnorrlein, při čemž do skupiny *nl* vsuto *d* (Polyň); *rongličky* m. rolničky, při čemž do skupiny *nl* vsuto *g* (Svojn., H. Bělá, Hvozď); *klednik* je černej — obyčejněji knedlik (Řep.); srvn. č. I., str. 48.

6. *l* a *r* přesmykují se s jinou souhláskou, na př.: kočka má *parouzy* m. pazoury (Koryt., Kažňov); *lojman* i *jolman*, lat. *ulmus* (Křečov); *imal* m. *ilam — *jilm* (Budět.); budou představovat *champulu* (V. Týn); cé do *champuly* bez polich m. *chalupy*, při čemž vsuto *m* (Štčeň); *karamádka*; já s tebou *nekaramádím* (V. Týn, Komár.) a *j*.

7. *n* se přesmykuje s retnicí, na př.: dvěře k *pinvici* m. pivnici t. sklepu, srovn. Geb. H. Mluvn. I., str. 545 (Sulisl.).

8. přesmykuje se retnice s jinou souhláskou, na př.: *koprčadlo* m. pokryvadlo (Třebče); *koprčálko* (Roušín, Komár.); *zubikanti* m. muzikanti, při čemž *b* zaměněno *m* (Svojn., Hvozď); *šmíce* tak na člověka nejdou m. mšice, *mšice (Postřek., N. Kdyně); *žmučky* m. mžutky, mžitky, srovn. stsl. mžžati (Dřešín.); srovn. č. I., str. 49.

9. přesmykuje se sykavka, na př.: s tou *proscí* (Víteň, Domažl.); m. procesí mylným spojením s *prosi* t. i. (Geb. H. Mluvn. I., str. 549); bolí mně *škrtán* (Horažď. a j.) m. krtán, kde z *ř* přesmykla se sykavka řadou: *křtán*-krstán-krštán-škrtán; *šišnár* t. sršeň stsl. *sršesnъ*, řadou: širšán-šinšár-šišnár (H. Bělá).

10. přesmykuje se hrdelnice, na př.: *rotyka* m. rokyta srovn. orkyta (Mikl. E. Wört. 226.); *Dahyněl* m. Danihel (Jinín); *zahřejtej*, komičku vraný m. zajřejtej t. zřejtej (Křešřov.); *hřejtal* (Svojn., Doudl.).

P o z n á m k a. *Povrazami* svázal (Vranov); dlůhej *povraz* (Sulisl.) není přesmyčka, nýbrž původní skupina, stsl. verz.: *povrazъ* (Mikl. E. Wört. 386.); — *břítov* (Sulisl., Koryt., Kažňov a j.) je původní z něm. Friedhof. — *šlík* m. škytl = tak sem im ráno krk a *stík* (Krasel.), mám *šlíkačku*, *šlíkačku* (Křečov, Přest., Kažňov); srovn. Mikl. E. Wört. 300, Geb. H. Mluvn. I., str. 550. — přinesli *mcjli* a dělali lep na ptáky (Křečov, Kažňov) naproti *jmeli* nepřesmykuje, nýbrž rozširuje *é* v *ej*; *houhrabeční* řesata m. ouhrabeční, povstalo z „houhrabeční“ vysutí *h* před *r* (Chrást); je takovej *zapomentlivěj* m. zapomnětlivěj, jest analogon k „zapomenn“ (Hvozď).

§ 2. Přesmykují se slabiky.

Ve slově: *valikost* m. kostival (Roušín); zájmeno *tuten* sklání se, gen. *tuhoto*, dat. *tutomu*, lok. *tutom* atd. pravidelně, jen v gen. přesmyčka (Dneš.).

Někdy pro žert se přesmykuje, na př.: *nehlební* si našeho *kroje* m. ukroj si našeho chleba (Křečov); srovn. Geb. H. Mluvn. I., str. 551.

II. Slabičné změny.

Tyto změny projevují se buď ubýváním nebo přibýváním slabik v slově, nebo proměnou seskupení a příbuzenstva hlásek, nebo srážením

několika celku v jeden nový a p. Dle toho dáváme jim jména: stahování, změny v skupenství atd.

§ 3. Stahování s vnitřním j.

yjě, ijě staženo v *ý, í*: *výdem, přídu* (Měčín, Vlětýn, Vejvan., Lhen. a j.).

iji — *i*, na př.: jak tam *přímali* dříví m. přijímali (Suš.); přímali dříví; byl u *přímání* (Křečov, Raděj., Svojn.); *přili* pro ni m. přijili (Postřek.); ma dobrej *přím* (Volšov) je analogon k plur. *přímy*.

eja — *í*, na př.: ná k ý, v jihoč. nářečích: *náký*; nákej vandrovnik (Hvozď, Krasel., Zborov., Pačív., Varvaž., Bojan.) a j.

oje — *é*, na př.: *tě* samý kostě m. to+je (Postř.); a *ce* do champuly bez polích m. co+je; *cé* to za ftáka na tej jetvi (Štěkeň) a j.

§ 4. Jiné případy stahování.

avi — *á*, na př.: *prál* to krobským hlasem m. pravil (Brloh.); koucour *prál*, že pude k Duře (D. Poříč., Maž.; Sulisl.); *prám, práš* m. pravím, pravíš atd. (Horažď., Pis.).

a-o — *á*, na př.: *zárovat* m. zaorávat (Hoslov.), při čemž sloveso přechází v VI. tř.: *záruju* brambory (Štěk.); *zárovali* repu (Račov., Pačín).

o-a — *á*, na př.: ná tomu tretimu pravou ruku uřal m. no a (Hartman.); *čák* ja vim? m. co pak (N. Postřek.); *čák* my sme estě náky chlapíci, vet Udrichu (Postřek.); *čák* máš tak cito t. na spěch (Kažňov., Němč., Vejprn.).

e-a — *á*, na př.: to som si *myslá* m. myslala (T. Březí).

o-ou — *ou*, na př.: táto, *Bousek* rouž sirku m. Bohousek (Hvozď).

§ 5. Změny v skupenství a počtu slabik.

1. Zanikání slabik odsouváním samohlásek, na př.: *pšěnce* m. pšenice; von se *vožní* m. vození; *Svatpole* m. Svatopole a j.

2. Slabika přímo odsuta (Geb. H. Mluv. I., § 475.), na př.:

a) u vlastních, na př.: *Bětus* (Křečov), Běta (Horažď.) m. Alžběta; *Hata* m. A-hata (Strážov); *Kuba* m. Jakub (Kažň.) a j. srovn. Geb. I. c. Mnoho jich již zkráceně převzato z němčiny a neuvádím jich.

Někdy vypouští se přední nebo zadní část slova, na př.: *Míl*; Míle, pocem m. Bohumile (Koryt.); — to bývá zvláště u složených ze *slav*: *Jára, Jaroš, Jaroušek* — nebo: *Sláva, Slávek* atd. m. Jaroslav (Strak., Pis., Klat. a j.).

Někdy ostává pouze střed slov, na př.: *Leksa* m. Aleksandr.

b) u ostatních, na př.: muské, ženské, *škeretské* [stříle] m. veškeretské t. veškeré (Postřek.); měl to *sekuráci* m. asekurací (Kouto); srovn. s tím: verbšajn, štafeta, reno přejaté z cizího; pak Geb. H. Mluvn. I, § 475.

3. Změny v cizích slovech vypuštěním středové slabiky, na př.: byl na *katesmusu* m. katechismusu (Křečov); Koredof m. Coloredohof (Varvaž.); nebo tvořením analogickým slova, na př. za osum grejcaru *petrák* t. petroleum (Druzd.).

4. Redukce slabik ve víceslabičných domácích slovech, na př.: *stunce*, *sence*, *pople* m. studnice, světnice (sednice), poplec; *pojte* se mi do té nohy m. podívejte (N. Postř., Pocin., Lhota Kd., Partot.); kráceno asi: podívejte—poďte—pojte (srovn. hoďte—hojte); do *senci*, v *stunci* (Postř. Sulisl., Koter., Jino, Přest.); do *sence* (Tremoš., Dneš., Radobyč.); *uděl* mně každý pomyslení m. udělal (Jino, Přest.) obvyklejší *udál*; košile na *všiden* m. všední den (Žihob., Horažď.); *tleje* to pole je mlnároje m. tuhlec (Spule, RHODS.); *tle* máš (Komár.); *tle* dy prší m. takhle (T. Rankov.); já *pám*, tady se bue [bude] nějčko něco strojit m. povídám (Krasel.); já *pala*, že ani na to nevzdechli m. povídala (V. Týn); nejprve asi: povdám, povdala (poudám, poudala) a z toho: *pám*, *pala*; *zourná** m. zavíjaná; *klostivej* m. choulostivej (Svojn., Komár., Doudl. snad analogické k „lochtivej“ vzniklo chlostivej — klostivej a přítomím s- sklostivej; *Rejdo- váci* m. Radějováci (Hvozď.) postup asi: Radjováci — Rajdováci — Rejdováci; *Fohien* m. Ondřejov (Křečov).

5. Proměna slov zvláště cizích, při níž se vždycky počet slabik nemění, na př.: do *Oubrechce* dou m. Albrechtie (V. Týn); Albrechtice — Olbrechtice — Oubrechtice — Oubrechtce — Oubrechce; *Kimľpejda* m. Kummel Petr analogické k Hejda, Hojda a j.; *olerdyn* m. allerdings — olerdin (Postř.); chodí na *hojprdle* m. Hainbeere — hojnperce — hojperce — hojprle — hojprdle (N. Kdyně); *prlí* m. brdlení asi analogický tvar (Vranov); *lajďimont* m. lieutenant (Brloh); *tonopán* m. Tannenbaum — tonabám — tonopám (N. Kdyně); *krompác* m. Krummhacke analogické ke „kopác“ (Zubč.); dělat si *preverije* nebudeš m. privilegie (Rokyc.); pije na *šitrof* m. šitrobu (Sulisl.); *nešto* Pámbu! m. dež to, (dešto a dissimací zubné *d* v *n* nešto) (Hvozď.); *hynčono* je tady helent m. nyníčkono (Manetín); s *kronajglema* t. Krähenäuglein — kranajgle — kronajgle (Krasel.); to klenutí se musí šeslisovat *travajznama* (slovo analogické t. traversami); *herdyje* to vám byl zajíc (m. mon dieu) obměna zaklení domažl. mordyje; *hýdek* nech mně bejt nebo uvidíš (Horažď.); sem patří i: *Švanci perka*, *trajván*, *cecíalisti*, *ačunk*, *merfán*, *šajrostr* (Štěken, Křešov, Jino, Pis.) a j. Schwarzenberg, tramway, socialisté, lerpám či lerchenbaum, scheide-wasser a j.

* Nalezl jsem již k r. 1687 v Instrukci o svatbách v Netolicích. (Srovn. Národ. Věstník 1907, str. 217.).

6. Srážení slov v postupné řadě, na př.: *Chvalentiš* m. *pochválen* Kristus Ježíš (Hvozď); *poňzeňku* líbám m. poníženě ruku; nejprve vynecháno *i* — poňženě — a pak *ě* — poňžeň a zároveň *ru* — poňžen-ku (Rokyc.); my *smech* tam mévali m. jsme jich asi: sme - jch — sme - ch (Sulisl.); curda jedna, *všídensvátek* chodí v jednom hadru m. všední den i ve svátek (Horažď.).

P o z n á m k a. Sem bylo by možno zařaditi zvláštní druhy spodoby (srovn. Geb. H. Mluvn. I., § 255.) a splývání, na př.: *pojíst* m. pojď jíst asi: po *j* - jíst a splynutím *jj* — *pojíst*. (Postř.); *pozdravás* Pámbu m. pozdrav vás — splynutím *v - v* (Raděj.); *jagmu* psaní přišlo m. jak mu, temné *k* měněno v jasné *g* před *m* (Zbin.); *jenci* na nebesích m. jenž si, nejprve vysuto *ž* — jen - si a pak *s* po *n* změněno v *c*; *pocem* ke mně, *dycem* bílej m. pojď sem — vysuto *j* a *ď* před *s* změněno v temné *t* — *potsem* a *ts* dává *c*; vždyť jsem, *t* stvrdlo v *t* a splynulo *s s v c* (srovn. č. I., § 20.) (Boubín); *maží* tam v koutě m. máš jí, *š* před *j* změněno v *ž* — máž - jí a *ji* splynulo v *i*; světa *jišem* tenkrát skusil m. již jsem, *ž* se vysulo (D. Poř.); *nese* Marje doťape m. než se, dťo (Elhov.); *dítěto* Anička m. vždyť je to, *t* + *je* splynulo v *tě*; *ienad* nezabloudil m. vždyť snad; *ujce* čérne vlasy, *ujce* zapletají m. už se, *ž* před *s* mění se v *j* (č. I., § 22.) a *s* mění se pak v *c*; *nejse* stal cný způsob m. dnes se, odsulo se, *d* a *s* + *s* mění se v *js*; *soustěž* měšťané podání m. jsou též (Maž.) vsunuto *s* před *t* (srovn. č. I., str. 41).

§ 6. S y n i z e s e.

1. ten má *zaušima* m. za ušima (Kolin.); *onaŭjšla* m. ona_už šla (V. Bor); *naši* snídaničko dāte m. no_až jí (Polyň); *nole* nyčky už to není, m. no ale (Mažice, Polyň).

2. na *věkŕamen* m. věky_amen (Krasel., Hvozď); *dobreŕtro* m. dobre_itro (Tremošná).

3. po vypuštění *h*, na př.: *Boušek*, *Boušlav* m. Bohoušek, Bohuslav, srovn. Hláskosl. II., § 64.; *záta* m. zahata (Řepice) t. zátyň.

4. po vypuštění *v*, na př.:

a) *uozďřenej* m. uvozďřenej (Roušín); dat. plur.: k *Němcoum* m. Němcovům (Mažice); du *Kolářoum* m. Kolářovům (Kolin.); — tyto tvary nejsou tožny se stř. *s c h o d o u m* ~ *dvoum*, neboť se objevují p o u z e u possessiv familias.

b) *jalojce* m. jalovice (Postř.); povedu jalojci do Kdyně (Spůle); *polojci* si bere m. polovici (Postř., Brf, Todeň); *naštojce* m. nešovice (T. Otěv.); *laje*, *lajce*, na *lajci* m. *lavice* (Postř. Pocin., Polyň, Dneš., Roušín, Partot., Ondřov., Hvízdal., Doudl.); *lajčnik* m. lavičník (Komár.); *šhajcový* semínka m. škrkavicový (Postř.).

c) *krejčičojce* Ančí; do *Čidojce* podobu nemá (Brníř.); *Jilkojce* Josef (Lhota Kd.); *kovářojce* Dorčino chalupa (Spule); *Želiborojce* (Doudl.); *Čajcojce* (RHODS), a j. v.

d) *Kralojce*, *Lipojce*, *Krašlojce*, *Mičojce*, *Milenojce*, *Strunkojce*, *Těšojce*, *Polšojce* atd. m. *ovíce* vubec v jižních Čechách obvyklé.

5. po vypuštění jiné souhlásky, na př.: do *Nepouka* m. Nepomuka (Pačiv); *projžka* m. projížka (Komář.); *zajc* m. zajíc (Zubč.) a j.

§ 7. H i a t.

Nejobecnější případ jest přisouvání souhlásek hiatových *h*, *j*, *v*. V jihoč. nářečích přichází *h* velmi zhusta na začátku slova, zejména před samohláskami *a*, *u*, *e* na př.: *Hadam*, *harest*, *halměř*, *hařatyka*, *Hana*, *harvent* atd. — *hučitel*, *huzel*, *huši*, *humříl*, *huzený* atd. — *Heva*, *hevangeliūm*, *herpetle* atd.; — rovněž rádo se objevuje před *o* a *ou*: *Holomouc*, *hobrázek*, *hobrtlík*, *hodělal* atd. — *houreczky*, *houzka*, *houvoz*, *houhel*, *houvin* atd.; — ba bývá i před *i*: *hýca* m. jíva; *vyhybovanej*, něm. üben srovn. Hláskosl. I., § 17.

Rídčeji se přisouvá *j*, na př.: *jakorát*, *jarmara*, *ja*, *jaby*; — *jezckuci*; *ja* co prodáš ovčáče; *ja* pán vovce vyplatí (Hartman.); *ja* páni zubikanti (Maž.); *jaksamitka* dto. Srovn. Hláskosl. I., § 26.

Velmi zhusta přisouvá se *v*. V tom však jihoč. nářečí liší se velmi značně od středočeského. Na hranici obou (vlivem středočeským) jsou případy s *v* u většině, postupem na jih rovnoměrně jich ubývá, takže na Domažlicku jsou v menšině a v Doudlebsku dokonce již pouhou výminkou, ano mám za to, že se tu nacházejí jenom v případech, kde se sem přistěhovaly. Příklady viz v Hláskosl. I., § 12.

P o z n á m k a. Vedle zamezování hiatu objevuje se v jihoč. nářečích také jeho vznikání, což svědčí o tom, že není na ujmu výslovnosti, na př.: voní mněli *iha* jako v Němcích m. *jha* (Víteň); *ího* (Račov); *Bušoicc* (Třemošná); *Míroicc* (Varvaž.); do těch *Buděic* (Komár.). — pojedem do *piováru* (V. Týn); *příit*, *doit*, *záit*, *boi* se *vyit* (Roušín); *spraovat*, *pozdraovat*, *vypraovat*; *osk*, *ozcr* (Roušín); *zaolejte* mně Ondráše (Maž.); ani *ola* ani *osla* (Horažď.); *rukaicc*, *Frantoicc*; velebnej pán to *poídul* (Hvozď); *lucv* m. láhev; *koroucv* m. korouhev, srovn. Hláskosl. I., § 17.

§ 8. K o n t a m i n a c e.

Vzájemný vliv podobných slov nebo užitých v podobné vazbě pozorujeme v těchto případech: na *mzdory* mu dělal || na mzdu dělat; *narachomejtnout* se m. nachomejtnout || rachomejtle, která vybleskne a zmizí; *nařískal* mu m. natřískal | nařezal (Roušín); *iebeci* tam byli u tý *státule* m. statne — skatule? (Maž., Horažď.); to sou samý *třestířka* m.

tříštičky || dřívka (Horažď.); *brabouk* m. brouk / pabouk (Chrást); bude to prej *kštelovat* m. beštelovat || kštel něm. Gestell a j.

§ 9. Dissimilace.

1. přichází u odvození přislovky *nyní* na př.: *nyníčko* mění se: — a) to sou *nyčko* divný mena (Kažňov); *nyčkout*; *nejčko*; *nejčkout* (Křečov, Doudl., Dobřív, Dneš.); — b) *ničkoť* nehumeji, a [ale] prvá zpívali (Pocin, Výrov, Veselá, Vlčtýn, Lobzy, Bušov, Dneš.); — c) budeš *inčko* meet sedníci; *inčkout* (Hvozď); *inčkyt*, *inčkodle* (Měcín); — d) *ičko* to přeci není (Postr., Vranov) a j.

2. povstává vypuštěním hlásky, na př.: *terpetýn* m. terpentýn, (Svojn.; Hláskosl. I., str. 12.); *Markyt* m. Margareta (Postr.); *cípcampr* m. cimpcampr; *kerapak* m. kterakpak; *terapak* (Hláskosl. I., str. 23., 31.).

3. původní *r - r* mění se v *l - r*; na př.: *richtāri* — *lichtār*; rezervu — *lesčení*; korčě — *kolurky*; revír — *levír*; rekreace — *legrace*; brumbár — *brumbal*; quartier — *kvartýl* a j. Hláskosl. I., str. 9. a 10.; srovn. i *barbier* — *pulbír*; *bordura* — *portala*, I. c. 22.

4. původní *l - l* mění se v *r - l*, na př.: *Eibischzeltlen* — *ajbišcertle*, *pilulky* — *pirulky*; *Filzkaus* — *frclaus*, I. c. 7. a 9.

5. původní *n - n* mění se v *l - n*, na př.: ministrant — *milistrant*; ministruje — *milistruje*, I. c. 12.

6. v skupině *vu, uv*, na př.: *serbus*, *pabuza*, *pabouk*, *zubák*, *pabučar*, I. c. 24. sl.

P o z n á m k a. Sem hlásí se i *uhňat* m. nuhňat, srovn. rus. *жюгайдать, погандасть*, na př.: Jen to tak *uhňá* (Kažňov) — ale: počal po tabáku *n u h ň a t* (Ruvná); *nuhňavei* (Křečov); nosívá *kaštět*, fr. *casquette* (Kažňov).

§ 10. Vznik nové slabiky.

Někdy lidová řeč dává vzniknouti nové slabice tím, že původní slabika se jaksi rozdvojí; tento zjev jest vzácný, ale pozoruhodný, na př.: *viseti* — *věseti* — *vjáseti* — *vijášeti*; Hanče *pozijáší* prádlo (Druzdová); táta *pozijášel* vobrázky (Koryto); *adyjunk*, vobá *advjuncí* (Řenče, Prešt.).

III. Přízvuk a výška hlasu.

§ 11.

V jihoč. nářečích jest přízvuk celkem týž jako v ostatní češtině, bývá jen důraznější a mívá pak za následek dloužení přízvučné slabiky, na př.: *kāpličku* něpošijou (Hartman.); *buđeme* tam *spōlu* (Kolin.); *řūku* mu *pōdala* (Suš.).

Původní předložka jednoslabičná, která na sebe strhuje přízvuk, nemívá té síly v jihoč. nářečích, následuje-li po ní slabika dlouhá, na př.: přinejs do – čbānu vody (Přest.); sklěnce je vod - pīva (Kolin.) a j.

Někdy se přízvuk přímo přesunuje z první slabiky, na př.: z lesā tě vyprovodim; kerej nemá domū svehō [zkrácena první slabika!]; sekynu sem jemū popad, kolō sem mu rozbōril (Hartman.). Případy tyto jsou dosti vzácné.

Zajímavé jest pozorovati v jihoč. nářečích výšku hlasu při výslovnosti. Nejmodulovanější mluva jest na Domažlicku a odtud směrem k Plzni; barvitosti její ubývá směrem k zálesáckým vsem na ssz. a pak na jv. k doudlebské. Živý veselý hovor mladých děvčat v Postřekově nebo jiné vesnici v tom okrsku rovná se takřka recitované mluvě zpěvné. Zvláště výrazná bývá otázka, kde rytmus slabik běží v zrychleném staccatu až k duraznému závěru poslední slabiky, která o terci až kvintu se zvyšuje na př.: Kām pā tō detē? — Dědečkū, dē pā je tatā?

IV. Kvantita

Jihočeská nářečí poskytují velmi značnou část příkladu pro výklad české kvantity a proto přihlízím většinou k příkladům odchylným od spisovného jazyka, aby byly temuto k osvětlení a zároveň ucelovaly dialektický obraz kraje pošumavských.

§ 12. Délka ve slovech tvaru trāt.

Prvotnímu trāt odpovídá nejen prāh, hrāch, mrāz jako ve spisovném jazyce, nýbrž i dialektické dlužení: já byl *chlāp* t. silák (Soběck., Stráž.), rus. холѡпъ; — dále sem sluší uvést: *smrád* (Hartman.); Bolehrād t. les (Varvaž.); Horských mají novéj *mlāt* (Hoštice); neslyším ptáčka *hlās* (Maž.), rus. смѡродъ, гѡродъ, мѡлодъ, гѡлѡсъ a j.

Dále sem patří: z *dlāně* maso (Kolin.); *dlāň*, v dlāni (Postřek., Svojn.), rus. долѡнь; černá *mrāka* jest nad horů (Postřek., Domažl., N. Kdyně), rus. морѡка; — já setřím tvou *mlādost* (N. Kdyně), rus. мѡлодость; naše drahé *zlāto* (Brnř), rus. зѡлото; — *vrātič* t. rozchodník (Hvozď), rus. ворѡтѡла; chasník z ině *strāny* (Maž.), rus. стрѡна; sedlají ti v *Prāze* stvry koně *vrāne* dto, rus. ворѡнѡй.

Odchylné od spisovného jazyka jest i: *čērt* ho vzal (Chrást.).

Někdy se vyskytuje trāt proti prvotnímu trāt: to je *straž* (Horážd.), rus. стрѡжъ; dítě šl pucovat boty z *blata*; vosum jiter *blata* t. raselnistě (Maž.), rus. болѡто.

Jindy se kvantita v témž slově střídá: *zasmrádlý* (Kolin.); — *zasmradlej* (Žichov., Svojn.) a j.

Rovněž zajímavé jest náslovné dloužení po neslabičné předložce, na př.: *zvuštatky* t. na ostatky (Řepice); *zúpravy*, *zúpravovéj*; v-šmej rok přišel (Hartm.); *súžovat* (Maž.) a jako ve spisovném jazyce: vůči, vukol a j.

2. Změny kvantity sestavené dle kmenotvorných přípon.

Pro lepší přehled jsou rozděleny přípony nominálně a verbálně, nominálně pak jsou rozvrženy na krátké a dlouhé.

A. Přípony krátké.

§ 13.

-a při tvorech zkrácených jmen vlastních se *α* dlo u ž í kořená slabika, na př.: Vávra, Šíma, Bruža, Jouza — Tóna, Lida a j. (Stráž., Křečov, Libom. a j.); — *β*) n e d l o u ž í kořená slabika: Ondra, Ruda, Vena — Bara (Křešov., Horažď., Krasel.) a j.

Podobně u obecných bývá slabika kořená dlouhá, na př.: *takovej nečista* (Svojn.); *di rozpousto* jeden (Horažď.); — obyčejně se však nedlouží.

-ja. U substantiv žen. rodu kořená slabika jest d l o u h á, na př.: *káši* vařil (Postřek.), rus. *káma*; v lese sou *chvuje* (Kažňov, rus. *хвоя*); *síje* (N. Kdyně); *sáze* (Křečov, Žihob.), rus. *сажа*; *zmíje* ho uskla (Svojn.), rus. *змяя*; *struj*, *chůz*, *houž* (Podzámcí, Veleš., V. Bor); — někdy se dialekticky zkracuje: *chvuj*, na *chvuji* rostou šišky (Křečov, Stachov jz., Bělá); *pul* (Veřech.) a j.

-on dialekticky se dlo u ž í v -oun, na př.: *květoun* (Kucín.); *břečtoun* (Horažď.) a j.

Sem hlásí se per analogiam cizí slova: bakoun, vagoun, kujoun a j. (Křečov, Hvozď, Koryt., Hartman., Rouš., Todeň); — někdy bývá tu prosté -ón: kujón t. punčocha (Bušov.); pabijón t. římsa (Jinín) a j.

-in dlo u ž í se dialekticky u adjektiv possessivních, na př.: *Dorčino* chadupa (Spule); *žahýno* matka (N. Kdyně); to je *divčino*; vzal si *sestřino* céru (Kažň.); *tetino* pole (Raděj., Hodov., Hvozď); — dloužení toto je dosti vzácné. Srovn. *ín*.

-na. V některých substantivech podružných se dialekticky krátí, na př.: *křapna* (Koryt.); *dřapna* (Chrást); *lazna* (Třebče) a j.

V složené příponě -árna (-írna) jest prvá část vždy dlouhá, na př.: *husárna* (Horažď.); musím za ní smutek držet v *palírně* (Hartman.) a j. v.

-nъ, znъ. Kořená slabika se dlo u ž í: z *mlěni* (N. Kdyně, RHODS.); *kouzeň* (Hošt.); *záteň*; zej zátňi to vynes (Žihob., Ondřej., Hvízdal.) a j. — Krátí se pouze: *scěň* (Straš.), koř. *sěk-*.

-ína. Denominativa žen. rodu krátí pravidlem kořenou slabiku, na př.: blána — *blanína* (Mečich.); tráva — *travína* (Svojn.); bříza —

brezina (Rousín); líha — *ližina* (N. Kdyně) a j. v. — Někdy se dlouží v koncovce, na př.: Marýna (Řepice, Horažď., Komár.); *šmurýna* (Křešfov.) a j. v.

-*ent* (ě). Neutra mají kořenovou slabiku dlouhou, krátkou nebo zkrácenou. Délka jest: *hudě* (Svojn.); *všíně* (Štěkeň); *mejše, líče* (Varvaž., Krasel., Stráž.); *klípě* (Křeč., Štěkeň, Svoj.) a j. v. — Sem patří hojná dialektická slova vytvořená analogií, na př.: *houle, pouchle* (Hoslov., Křešfov.); *šlápě* (Horažď.); *krápě* (Hvozď); *hrubata, kúpata* (Žihob.) a j.

Krátkost jako v spisovném jazyce: kotě, kozle a j. (Varvaž., Krasel. a j. v.).

Zkrácená slabika kořenová, na př.: malé *kutě* m. kutě (N. Kdyně); *ditě* rozmilé (Mrákov); pro *hřibata* (Chrást); *divče* (Stachov jž.) jinde v okolí *dívče*, a j.

-*dlo*. Neutra mají kořenovou slabiku krátkou, na př.: *počísadlo* (Postřek.); *čumidlo* (Lobzy); *řebřadlo* (Strak.) a j. — Naproti tomu se tato slabika dialekticky dlouží, na př.: *bílidlo* — bělidlo (Komár.); *čihadlo* (Hvozď, Hodov., Raděj.); *strouhadlo, trukadlo* (Stráž, Hvozď, Křečov); tepřiva poznala *trápidlo* (N. Kdyně); *bídlo* (Postřek.) a j.

-*ivo*. Substantiva deverbativa zkracují kořenovou slabiku, na př.: tříštití — *třeštivo* t. poleno (Svojn.); třístí — *třešivo* (Dobř.) a j. — Zřídka podržují délku: pálití — to bude také k *pálivu* něco (Postřek.).

§ 14.

ek. Substantiva zdrobnělá:

A) dvojslabičná mají kořenovou slabiku

a) dlouhou, na př.: hlöh — *Illůžek* (Horažď.); špie — *špiček* (Jinín); čap — *čápek* u sudu (H. Bělá); loch — *lušek* (Veřech.); kloc — *klucek* (Křešfov., Pis.) a j. jako v jazyce spisovném;

b) krátkou, na př.: *Břeneček* (Stráž.) a j. — *žbanek* (Postř., Švihov) a j.

E) více slabičná mají předeházející slabiku

a) dlouhou, na př.: *Ivánek, Bartuňek, Kaspírek* (Horažď., Strážov, Libom., Křešov.) a j. — *pelíšek, ohýnec* (Řepic., Kažňov); *žalúdek* (Z. Zbor, Rokyc., Stachov jž.), rus. *желудокъ*; tedydle ty *jasánky* (Zašší) a j.

b) krátkou, na př.: *okalek, pavěrek, puběrek* (Rousín, Starec, Třebče); *potučky* (Řesan.); *umíraček* (Řepic.) a j.

Sem patří velmi hojná substantiva s podružnou (složenou příponou, v nichž předposlední slabika jest dlouhá, na př.: *síndúlek, nužálek, mandálek* (Večeš., Spule); *řítálek* (Třebče) a j. — *svrchejlek* (Křečov); *třeptílek* (Stachov jž.) a j. — *hrňouleček, hrbouleček* (Rábí, Pis.) a j. — *Ančourček, Pepčourček* (Krasel.); *kaňourček* (Hvozď) a j. — *plivánek* (Postřek.); *kapánek* (Horažď.) a j. — *trochylínek* (Pis.) a j. — Ferdáček (Pis.); *cezáček* (Kdyně); *prostředáček* (Řepice) a j. — *paníček* přišel ho zaopatřit (Koryt.);

hrnýček (Svojn.); *Boulíček* (Stráž) a j. — *pramejček, kamejček* (Loza, Hvozď. Křečov, Strážov, Štěkeň, Zubč., Veleš.); *podplamejčky* (Jinín); — *Pavlášek* t. Pavel, Vitásek t. Vít; — *Vojtášek, Bernášek* t. Bernard (Svojn.); — *Ežoušek* (Stráž); *Jenoušek, Stanoušek* (Horažď.); *Manoušek* vedle *Maroušek* (Stráž.); náš *panoušek* jde t. kaplan (Pís.) a j. — Někdy se tato slabika krátí: na př.: do *Svojšínku* (Ouboč); to není *tatínka* (Elhov.); na *vršíčku* (Žichov.); měl tan *rymniček* (N. Postřek.); *voziček* (Strážov, Ruvné); ten *kosteliček* je tak schoudnutý (Prešt.); *mušiček* už svítí (Vranov); přivázu *koníčka* bedle vrát (D. Poříč); k *lesičku* (Žichov.); do *hájička* přijeli (Maž.) a j. v.

Víceslabičná substantiva dlouzíci základní slabiku, na př.: *ískavka* (Dlažďov); *puběrek* (Starec); *šedčunek* (Třebče) a j. — nebo podržují délku jako v spisovném jazyce: do *žbáničkůch* (Maž.); *Riháček* (Kor.) a j. v.

ko. V substantivěch zdobných dlo u ž í se ko ř e n n á s l a b i k a a t o

a) v dvojslabičných, na př.: pole — *pulko* (Chrást); *známko* (Třebče) a j. Sem by se mohla zařadit analogická: mráko (Hvozď. Křečov); strínko (Svojn.) a j.;

b) ve víceslabičných, na př.: *jádyrko* — *jadírko* (Maž.) rus. я́дришко; na svém *srděčku*, rus. сердечко t.; — *rcjbátko* (Horažď.); *mejštátko* (Řepice) a j.

Naproti tomu z k r a c u j e se ko ř e n n á s l a b i k a, na př.: *všíňátko* (Hoštice); *vemátko, znamátko* (Svojn., Třebče); *křídílko* (Svojn.); *scmíjčko* (Křečov) a j. v.

V substantivěch zdobných dlo u ž í se p ř e d p o s l e d n í s l a b i k a, na př.: *křídílko* (Strážov); na *jezářku* (Horažď., Tejn.); *ředárko* (Svojn.); na *mokýrku* (Vochoz); *znamánko* (Rousín); *předánko* (Prešt.); *předínko, skadlínko* t. a j. — dále pak: *ličátko* (Křeštov.); *kliπάtko* (Ouboč); a k těm analogická: *takaňátko, hulaňátko* (Křeštov.) a j. — *bryndátko, rcjčátka* (Kažnov); *znamátko* (Soběš., Třebče) a j. — Sem sluší též zařadit: *kropítka* t. kropenka (Veleš., Svojn.); *rukovítka* (N. Kdyně); *dřevíčko* (Lobzy); *rcmíčko* (Hvozď); *prkejško* (Svojn., Veleš.); *masíko* (Svojn.) a j.

P o z n á m k a. Stejnou kvantitu mají také příslovce zakončená na *ínko* a *íčko*: *hnedlínko* tam byl (Křečov, Krasel.); *všečíno* im prach všecko vybrakovali (Jinín); *hnedlíčko* (Krasel.); *brzíčko* (Řepice).

Jinde se v těchto případech krátí, na př.: při malým *polínku* (Čestice); lahodný *slovičko* (V. Bor); *dřevíčko* (RHODS); *jablínka* (Kolín.); *zablatičko* (Hartman.); ovej *sužničko* (Mrákov); *strakotisko* t. perína (Postřek.) a j.

ka. Jako v spisovném jazyce mají d v o j s l a b i č n á substantiva kořenou slabiku buď dlouhou, buď krátkou: páska — šveska; výmínku činí; *třaska* t. tříska (Stříbrec), *šíska* t. šestka (Kažnov) a j.

Zdrobnělá mají kvantitu a) dle základního slova: Božka — Půtka (Raděj., Pis.) a j. — dol — *dolka*, doch — *doška*, souš — *souška* t. jedle (Varvaž.); vůz — *vůzka*; rýč — *rýčka* (Strážov, Řepic.) a j.

b) zkracují kořenovou slabiku: Švabka, Kačka a j. — *chvučka* t. pryšec (Hvozď); *lavka* je tam (Přešt.); chlebiček má tvrdou *kurku* (Horažď.); *mírka*, *dirka* (Komár., Veleš., Žihob.) a j.

c) dluží kořenovou slabiku: pec — *píčka*; druh — *droučka* (Štěkeň) a j.

§ 15.

Více slabičná substantiva kořenovou slabiku

a) dluží, na př.: *náčenka* (N. Kdyně); hráli v *kůželky* (Kažň.); *hůtka* (Svojn.); — *svíčalka*, *třísalka*, *knížalka* (Veleš.); *houhalka* (Svojn.); — támle máš svou *Nánynku* (Maž.); — *židlička* (Mečich.); *Lávička* vl. jm. (Bojan.); *lávička* (Svojn.) rus. *лаво́чка*; má *hlávička* (Maž.); *Nánička* (Chrást); má zlatá *máločka*, rus. *ма́точка*; zlomil si *nóžčiku*, rus. *но́жичка*; vo jednu *hůbičku*, rus. *губо́чка*; *vódičku* z potoka, rus. *во́до́чка*; *hvězdičky*, rus. *звѣздо́чка* (Maž.); *káplička* (Hartman.).

b) zkracuje, na př.: *mísa* — *misalka* (Zubč.); *máma* — *mamalka* (Třebče); *bába* — *babalka* (Netol.); *zabělka* (Svojn.); — *Cába* — *Cabalka* (Roušín); *Máňa* — *Maňalka* (Třebče) a j. — stejný vliv má i *-ulka*: *žabulka*, *mamulka* (Třebče, Koryt.) a j. — *divenka* (Řepic.); *slaměnka* (Hvozď); *Mařinka*, *kravinka* (Stráž) a j. — *díže* — *děžíčka* (Řepice, Svojn.); *svíce* — *světíčka* (Veleš.); málo *pisniček* vime (N. Kdyně, Kažňov, Žichov.); u Hořejších sou *lužičky*, *ružičky* (Elhov.) a j. v.

§ 16.

Více slabičná substantiva předposlední slabiku

a) dluží, na př.: na stromech je *jinovátko* (Hvozď, Svojn.); *rokůrka* (Křečov, Řepice); *pohnůtko* (Veleš.); *mašťalko*, *utírka* (Svojn.); za *ženůšku* (Maž.); *kořálka* (Todeň); *slučínka* správně byla lu nás (Raděj., Štěkeň) dala bych vám po *kytice* (Strunkov., Volyň); málo *pěsníček* (Svatop.); *krejčířka* (Křečov, Hvozď); *postílka* (N. Kdyně); *špýchýrka*, *kapláňka* (D. Bělá); *spadáňka*, *zeláňka* (Třebče, Kažňov, Varvaž.) a j.

Substantiva na *-alka* mají předposlední slabiku a) dlouhou: *ručálka*, *nožálka* (Netol., Lhen.); *janálky* (Nežet.); *Análka* (Veleš.) a j. — avšak daleko častěji b) krátkou: *hlavalka* (Svojn.); *cepalka* (Zubč.); *hubalka*, *Francalka* (Třebče); *Mažalka* (Lhen.) a j. Srovn. str. 27., b).

Substantiva na *-inka* dluží předposlední slabiku: *trošinku* jablek mám (Strážov); pravidlem však jest tato slabika krátká.

Dále sem patří, *Petráška* (Třebče); *Uljánka* (Ouboč); *Anížka* (Komár. a j.)

b) krátí, na př.: *Panuška* m. Panůška (Bojan.); strojte *Lukaško* peřiny (Hoštice); *Zahradka* (Horažď., Svatop.); zahradka (Postřek., Kotouň); *hrubijanka* (Strážov); hezkýho, *Marjanko*, muže máš (Žichov.); u *komurky*, na *postylce* (N. Kdyně, V. Bor, Maž.); tlepanka (Hoštice); *kapanka* (Todeň); jedním rázem to rozříz *vejpušky* (Horažď.); ta *polívka* má bejt hřídeí (Štěkeň) a j.

Částečně zůstává kvantita základního slova, na př.: *porlačka*, *paplůčka* (Postřek., Besed., Svojn.); *kuryčka* (N. Kdyně); — *divčičko* moje (Strážov); *pastejřka* (Křečov) a j.

Za stsl. ě bývá á: *trícátka* (N. Kdyně), srovn. památka.

-ec. Substantiva zdobnělá podržují kvantitu základního slova: krajec, hderec, kolec (N. Kdyně, Kažňov) a j. — *drápec* (Varvaž.) a j. nebo dlouží kořenovou slabiku: *hdoubec* (Svojn.) a j. — nebo ji zkracují: *dvorec* (Volšov); *žabec* (Pís.) a j.

V trojslabičných dlouží se obyčejně předposlední slabika, na př.: *bratránce* (Krasel., Svojn., Maž., Otěvík); *kahánce* (H. Bělá); měl toho *radvánce* (Hvozď, Kažňov); *řebílce* (Krasel.) a j.

ístě. Tato přípona se zálibou se dlouží v -*ístě*, na př.: *vohníště* (Chrást); *stelíště* (Plz.); *bojiště* (Bušov.); v *hradíšti* t. les (Soběsl.); na *kalíšatech* (Vochoz); *kosíště*, *hrabiště*, *korotviště* (Varvaž.); to tu máme *loviště* (Nežet.); *zeliště* (Trh. Sviny, Otěvík) a j.

P o z n á m k a. Povšimnutí zasluhuje kvantita některých cizích slov, na př.: čamára t. prášilka (Třebče, Komár.); *krabáta* t. vázanka (Horažď.); naj - šel taky za *legrítu* t.; má *natúru* špatnou (Lhota Kd., Elhov.); stojí u *komóry* (Maž.); *fírhánky* (Komár.); *bandúr* (V. Bor, Račov, Mečich., Verech.); *kosistór* (Pocin.); *kříšťál* (Postřek., Tremoš., Vejvan. a j.); e di *bucifále* (Maž.).

B. Přípony dlouhé.

§ 17.

í. V kolektivech na -*í* se kořenová slabika

a) dlouží: na př., slez - *slíží* (N. Kdyně, Horažď., Křečov, Koryt.); *bírči* (V. Bor, Černík); koza v *zéli* (Hartman.) rus. зéиé; pták sívelo *pěři* (Mrákov, Polný) a j.

b) krátí, na př.: liska — *lišti* (V. Bor, Černík, Břežan., Horažď.); *ruždí* (Třebče) a j.

Někdy podržují kvantitu základního slova, na př.: *jahli* (N. Kdyně); *lípi*, elivojí t. jedličné stromoví (Břežan., Horažď.) a j.

Víceslabičná dlouží předposlední slabiku, na př.: trhala *lupání*, *kořání* (Křešov.).

Substantivum verbale má z pravidla předposlední slabiku [-á-, -é-,]

dlouhou, na př.: není k *spatření* (Polýň); *polibění*; má v tom *zalibění* (Maž.); k *odsouzení* (Zbín.); *nařikání* a j. jako v spisovném jazyce.

-*ání* někdy zkracuje *á* i tam, kde toho v spisovném jazyce není, na př.: to je pěkné *kázání* (Komár.); desatero *příkázání* (Křečov); byli sme dnes na kázání (Hvozď, Polýň, Elhov., Přest., Svojn.); jak viděti, není příliš obvyklé.

ář. V denominativech i deverbativech zůstává délka: *kradár*, *čilindár*, *lebedár*, *hrobár* (Hartman., Pís., Chrást, Koryt.); — přes to však dosti časté jsou výminky: *noclehař* (Křečov); *šutkař*, *kudlař* (Chrást); *děvkař* (Svojn.) a j. — někdy krátí se k tomu i kořenná slabika: *sahař* — *sáh* (Hvozď) a j.

Při koncovce *ír* (-*jař*) zachovává se důsledně délka; znám pouze: *kacíře* nechcem (Postřek.) zkráceno.

Sem patří také substantiva na -*ar*, zvláště přejatá z němčiny, na př.: *švecjar* t. vul (Polýň, Raděj.); *tuhar* (Sulisl.); *trakar* (Kolin.) a j. obvyčejně s krátkou koncovkou. Délku nacházíme u slov: *kotár* (Dobřív); *brumbár* (Krasel.); *šišnár* (D. Bělá, Křečov) a j.

-*ír* u substantiv v koncovce -*our* zkracuje kořennou slabiku, na př.: máma — *mamour* (RHODS.); táta — *tafour* (Koryt.) a j. — zřídka se krátí koncovka: ten *kocur* je celej zmlsanej (Hvozď).

-*ál* jest z pravidla dlouhé, na př.: *Tomšál*, *křampál* (Vejpřn.) a j. — někdy se krátí, při čemž kořenná slabika podržuje délku, na př.: *kůňal*, *vuzal*, *mužal*, *Jouzal* (Velš., Sv. Jan); *střečal*, *pejsal* (Třebče) a j. — nebo ostává krátká: *Jenal*, *Mikšal*, *Vojtal* (Třebče, Besed.) a j.

Sem sluší přidati i neutrum: *kouzále* (Sulisl.).

-*án*. Substantiva mají pravidelně dlouhou koncovku, na př.: *bacán* (Klenceč); *břešťán* (Svojn.); *košilán* (Hvozď); *křiklán*, *šilkán*, *pichlán* (Třebče); nosí *šamány*; jedli *pečány* (Kažňov) a j. — výminkou se krátí: *poríjan* (Svojn.) a tu ještě předejdejší délka.

-*ún* v koncovce -*oun* je dlouhé: *placoun* (Postřek.); *dcdoun* (Strážov); *šlehoun* (Kalen.) a j. v.

-*ín* u substantiv jest dlouhé (srov. str. 20.), na př.: *houvín* (Raděj., Partot.); *jinín* (Rokyc.); *tatín* t. tatík (Rokyc.) a j. K těm sluší připojiti i dialektická neutra: *Jimíno*, *Hlupíno*, *Dřešino* (Horažď., Komsín, Přest.); — někdy se však koncovka krátí: *rokřín* (Žihob., Polýň, Volsov); *krejli vovčín* (Soběk.); *Kramolino* (Postřek.).

-*út* v koncovce -*out* jest dlouhé, avšak kořenná slabika se zkracuje, na př.: máchati - *machout* (Svojn.); páže - *pažout* (Kažňov) a j.

-*ůr* krátí se u substantiv: *Postřekov*, *Stankov* a j., která obvyčejně končí se dialekticky v -*oro*, při čemž se dluží slabika před touto koncovkou, na př.: *Kýčovo*, *Valtýřovo*, *Měčichovo*, *Mukářovo*, *Účovo* a j.

-ík zachovává sice délku, ale poměrně zřídka, na př.: *kovárník* (Lhota Horažď.); mantinskej *lekárník* (H. Bělá) a j., při čemž se předchozí slabika krátí.

Daleko častěji se krátí, na př.: *Hančík* (Postřek.); *Boršíkuv* díl (N. Postř.); širokej *rybník* (Strážov, Strak., Neřet.); hn *rymnik* (Mrákov, Brníř., Brť); s tím velkým *knoflíkem* (Brníř.); ve *vozíku* (Kouto); *kurník* (Chrást); žičník, řebík (Volyň, Svojn.); *dolík*, do *dolíka* (Boubín); *lajbík* (Komár.); *mandlíky* (Rankov); volíky (Nežet.) a j. — rovněž víceslabičná *kalonika* (Brníř.); já *služebník* královckýj (Pocín.); *záklasník* (Ouboč); zlámal si *náhradník* (Kolín.); *Outratník* z Dobše (Dřešín); vole mněla jak *dvouušník* (Hartman.) a j. v.

Někdy se dlonží kořená slabika a zároveň koncovka krátí: *slávik* v póli píseň pije (Maž.) a j.

-ák zachovává pravidelně délku, na př.: *piták* (N. Kdyně); *hourabák* (Plzeň) a j. — *Třebák*, *Uhrák* (Třebče, Veleš.) a j. — *hnidák*, *plechák*, *vazák* (D. Kral., Křečov, Libom.) a j. — Víceslabičná: *cibulák*, *domovák* (N. Kdyn., Koryt.); — tato ráda krátí předposlední slabiku: *zabíják* t. nuž; *vodmykák* (RHODS.); *rozpěrák* (Kvašň., Veřech.) a j.

Někdy se krátí kořená slabika, na př.: *svěrák* na rozvoje (Veřech.); *ružák* (Kvašň.); *šupák* t. tanec (Krasel.); *krasák* t. strojenec; *slamák* (Veleš.) a j. — obvyčejně se nekrátí: *courák*, *roučnák*, *střídák* (Čern., Hoštice, Křečov) a j.

-úch v koncovce -ouch jest pravidlem dlouhé: *capouch* (Křešov., Horažď., Netol.); *bacouch* (Kleneč); *ocouch* (Rousín) a j. — nebo se krátí: *capuch* (N. Kdyně).

-íc někdy se krátí: *krajíc* (Zubč., Todeň, Doudl., Komár.) a j. — Sem možno připojiti i původní -ѣць: dyž de *mněšic* na schod dolu (Svatop., Radeš.); *zajíc* (Zubč., Todeň a j.), a rovněž *ez* : ani *pěnlíce* (Kouto).

-áč jest pravidlem dlouhé: *lupáč*, *hoprdáč*, *skořováč* (Koteš., Svojn., Přest.) a j. v. — výminkou se krátí: *řebenač* (N. Kdyně); *trakač* (Kolín.); *krkač* (Třebče) a j.

-áš jest vždy dlouhé: *dvacíjáš* (Štěkeň); *rabijáš* (Svojn.) a j.

-ýš jest střídavě dlouhé: Šimonýš — Šimonýš t. Šimon (Štěkeň, Jinín).

-úš v koncovce -ouš je vždy dlouhé: *kotrouš* t. točeneč (Řepice); *Ludouš* t. Ludomíra (Horažď.); *Babouš* t. Barbora (Kažňov) a j.

§ 18.

Dlouhou koncovku mají rovněž i *adjektiva* (-í, -ý) tak zvaná určitá. V neurčitém tvaru, dochovaném často pouze p ř í s l o v e č n ě, bývá kořená slabika dlouhá i tam, kde spisovný jazyk má pouze krátkou, na př.: stejně *stáří* sou (Svojn.); vona je eště dos *mláda* (Krasel.); — při-

slovečně: *časné* ráno (Křečov, Vlčňov, Z. Zbor., Střelha, Kotouň, Varvaž., Pís.); *děně* má málo (Suš.); *dálko* do světa (Hartman.); vydělala *vělice* mnoho (Maž.); *libě* spí (Řepice); jak *mile* přide, rus. *мало*; dělal *slábě*, to bylo jenom malichernost (Suš.), rus. *слабо*; cejte *tíše* (Hvozď, Řepice, Křešov.), rus. *тихо*; *túce* se *šikoval* (Zbin., Strážov, Malov., Dneš.) a j.

Odechylně od spisovného jazyka bývá tato délka i ve tvarech určitých, na př.: to je nezhlednej *bóží* dárek (Hvozď); už je *bóží* t. umřel (Postřek., H. Bělá, Kažňov), rus. *бóжій*; *blížní*, rus. *блúжній*; *plícní* bolest; *klíznej* sejra (Svojn.); zdál se mi *libý* sen (Maž., Žichov.); přišel chlapeček *švárný* (D. Poříč); *svátý* Jan (Hartman.); *přícnej* tatík (Svojn.) a j.

Povšimnutí zasluhují i některá víceslabičná, na př.: letos je voves *jádrnej* (Hvozď), rus. *ядерной*; *lípovej* květ (Řepice), rus. *липовей*; máme hliněnou troubu (Varvaž.), rus. *глиняный*; sválovitý dříví (N. Kdyně); *málická* Ánička (Maž.); na *dálcký* cestě (Pocín.); *pítomej* kluk (Svojn.); *lincecká* sukně t. z Lince (Varvaž.) a j.

Neméně zajímavo jest dlužení slabiky předposlední, na př.: *sychrávo* je dnes; *bolávo* (Varvaž., Řepice) a j. — z puv. participia: *vykopáný* jabka vyhlíží pěkně t. brambory (Postřek.); koblíhy na másle *opejkáný* (Žihob.) a j. — tys pěkně *zdvóřilej* (Krasel.); *zednická* práce stála dvě stotky (H. Bělá, Hvozď).

A naopak zase nacházíme dialektické krácení, na př.: *řipný* zeli (Pocín.); hezkej není ale *libnej* (Postřek.); *dětnej* (Křečov.); — *makatej* mák (Kralov.); *slamatej* doch (Křečov.) a j. — *leskozý* prut (Brloh); kobykla je *fašnivá* (Štěkeň); *paravej* (Svojn.); *smřilivej* soused (Řepice); panu *ředicímú* (Pačív); *zvěřici* kalhoty (Prešl.); *neschuzná* cesta (Kralov.) a j.

C. Přípony verbální.

§ 19.

-nú- nebo *-nou-* zůstává vždy dlouhé, za to však kořenná slabika rada se krátí; dialekticky dlouhá jest: ten muž začíná *chrádnout* (Hvozď, Hodov., Raděj.); *spádnout* nemoh; chtěl to *zvíhnout* (Řepice, Svojn.) a j. — Zvláště *i* a *y* pravidlem se dluží.

-nu- (vzniklé analogií k participiu na *-l?*) jest vzácné; ani *sednut* si nemoh (Sulisl.). Srovn. s tím analogický inf. slovesa „vzíti“: kde to má v e z m u t? (Sulisl.). Jinde jsem toho neslyšel.

-e- u sloves III. tr. jest vždy krátká; dialekticky však dluží se

a) kořenná slabika: lézet, biezet, viedět (Maž., Horažď.) a j. — nebo

b) kořenná slabika ostává krátká a dluží se koncovka: *mečít* ti nebudu; *ležít* nechce (Postřek.); *běžít* běžela lyn a pa tón zvostala (Konto) aj. Srovn. str. 21 č. 11.

-i- u sloves IV. tř. dialekticky zřídka se dluží, na př.: *naprosít se* musí (Němč.) a j. — za to však ráda se dluží kořenová slabika, na př.: jim se *svíčít* to tak (Maž.); do nemůže *chódít* (Postřek.); *strójit se*, to jo (Hartman., Řepice, Krasel.) a j.

U sloves od substantiv na -*ář* a -*ík* tvořených se tato délka zkracuje.

Ve tř. V. dluží se u iterativ kořenová slabika, na př.: ten toho *shloucí* (Koryt.), spis. *shltá*; *porjásali* je a voni mněli vztek (Sulisl.); *řmátá* ajž běda (Polyň); dej pozor ajce to *neskrívá* (Štěkeň), spis. *neskrívuje*; *nechejcej* se tý štryclandy (D. Lukav.); vono se *ropláká* (Otročin) a j. v.

-*ora-*. Je-li sloveso trojslabičné, bývá kořenová slabika krátká; dialekticky bývá dlouhá: *sámorev* (N. Kdyně); *královev* a *pánovev* jen by chtěla (Řepice, Chrást, Vlčnov, Šfahl.); *schráňovev* (Štěkeň); *za-klínovev* t. zaříkávát (H. Belá, Svojn.); *od-řrovev* (Roušín) a j. Zvláště *i* a *y* jsou vždy dlouhé.

Jindy podržují délku základního slova, na př.: já se s tebou nebudu *cikánovev* (Hvozď); dyby *nedarcbákovév* (Horažď.); *truhlářovev* a j. v. — Sem patří i z cizích slov odvozená: *klempíruje* už rok (Svojn.); *falírovev* mu prst t. vadil (Kažňov) a j.

Někdy se dluží koncovka: dám se *zverbovát* (Polyň.) a j.

D. Spřezky.

§ 20.

1. Je-li složeno slovo s negacním *ne* krátívá kořenovou slabiku: rád — *nerad*; dialekticky ostává délka, pokud jest ve tvaru kladném v tom místě obvyklá, na př.: já sem *nerád* (Kucin.); *nerádi* dávali (Kolin., Suš.); toj - jeden *nečista* (Hvozď, Svojn.); tu je *nečisto* (Varvaž.) a j.

2. Je-li složeno slovo s jednoslabičnou předložkou, tedy se tato

a) dluží, na př.: z *pótoka*; za *pujczdného* (Maž.); celý to *půřadí* vyhořelo (Lhen., Chrást); to mělo dobřej *pučinev* (Horažď.) a j. — *důmnění* (Roušín); — mám dva *vóbrázky* (Maž.); — mléko *návile* (N. Kdyně); *návidlí* (Svojn.); tys *náděje* naše (Hvozď, Kažňov, Křečov, Svojn.); má *nádmutou* hubu (Hartman.); *zlámál si náhradník* (Kolin.); *náďlesní* (Suš.); — *ústavěně* (N. Kdyně); — *záklčina* (Kouto) a j.

b) nedluží se předložka, nýbrž kořenová slabika podržuje délku: malej *pocháp* dyby udělál (Kolin.); *nasvál* (Svojn., Roušín); de to *zslába* (Svatop., Horažď.); *dočista* (Svojn.); nákej čas už dočista nic nepíju (Svatop.); *pomálu* (Hodovíz, Raděj., Krasel.); to vám byl *narámnej* piták (Lhen.); *narámně* se zlobil (Měčín); *pošmírnej* den (Řepice) a j.

Dialekticky jsou však i příklady *podružené* *krácení* důležitý, které povstaly přístřením přízvuku na dlouhé slabice, na př.:

pujeczdný (Hvozď); *punebí* nad senci; na *punebicku* (Postřek., Pociň.); *pučil* (Měčich., Svojn., Sv. Jan a j.); *vustat* (Dobřív.); *zustal* sem tam u ni (Žichov.) a j. — *huhrabák* (N. Kdyně), jinde: *ouhrabák*; *ulchle* (Svojn.); v *Zahorínech* (Kouto); nemaj v nich *zalibu* (Kucin.); *zabelka* (Svojn.); na *zaluži* (Kotouň); *zablatí*, *zablatičko* (Hartman.); *prochodící* dum (Postřek.) a j.

Zde by bylo možno uvést slovesa: *přidu*, *rydu*, *puďu*, *zustanu*, *pučím* a j., kde jest dialekticky krácena začátečná slabika.

E. Složená slova.

§ 21.

Slova složená mají někdy prvou část dlouhou, na př.: to je pěkněj *krásopis* (Hvozď) a j., avšak pravidelněji bývá druhá část

a) dlouhá bez ohledu na kvantitu prvé části: *vohněpál* (Postřek.); Buh stvořil i *živočichy* (V. Bor); v *cukrováru*; von byl v *čtyrhráně* (Kucin.); *stromorádí* (Suš., Plzeň); *kostivál* (Zálsí); *tvrdošijnej* kluk (Řepice) a j.

b) krátká, kde v spisovném jazyce jest dlouhá, na př.: bečela sem *tenkrát* ako fínus; *kolikrát* (Sulisl.); tenkrát je se bídny bránit (N. Postřek., Zbín., Krasel.); *víckrát* sem tam šel za svátek (Kolín., Víteň); je *dvakrát* vdovičkou (Štěkeň); *devěkrát* (Pociň., Janov., Elhov., Přest.); *tříkrát* v týdni (Jedov.); *jednobrazdník* (Svojn.) a j.

Některé jiné případy, které vlastně do kmenosloví patří, uvedeny jsou mezi tvaroslovnými v oddíle následujícím (Geb. H. Mluvn. I., str. 599.).

Tvaroslovné změny.

A. Sklonění jmenné a zájmenné.

Maskulina.

§ 22.

I. --o-k m e n y. a) *Nominativ sing. jednoslabičný.*

α) Kořená jest ve všech pádech dlouhá — v spisovném jazyce pouze v nom. sing., na př.: *práh*, *práhu* (V. Bor, Krasel.); na *práhu* (Boubín, Komsín); po-tím našim *práhem* (Maž.); *práhy* t. zápraží (Kot. H., Měčich.), rus. *попóръ попóра*; dal holubom prahonšel *hráchu* (Hvozď, V. Bor); jako pul hráchu (N. Kdyně, Polvň, Malov., Krasel.), rus. *ропохъ ropóxa*; vod *mrázu* (Kolín.), rus. *морóзъ — морóза*; v *pásc* pod fěrtuch (Kouto), stsl. a rus. *пóаеъ*, rus. *и náеъ* — náca; sem patří i *pán* ve vok. sing. a v titule: *páne*, pojte, mlhstrant šel s *pánem* falárem (Raděj., Svojn.), rus. *панъ* — nána a j.

β) Kořenná slabika jest ve všech pádech dlouhá — v spisovném jazyce krátká, na př.: moh sem *smrádem* pójit (Hartman.), rus. смѣродѣ na *Bolehradě* t. les (Varvaž.), rus. го́родѣ; je na *mlátě* (Babín.), rus. ма́лотѣ; menuje se *Ján*; na svatýho *Jána* nosí děvčata korouvičky (Hvozď. Bušov.); patří k sv. *Jánu* (Kolín.); při svatým *Jáně* (Mlyneček, Veleš., Komár.); — *rák*, *ráci* (Postřek.); tam nejsou *ráky* velký (Kolín.); chytil sem mnoho *ráku* (Postřek., N. Kdyně, Sulisl.), rus. ракъ—ра́ка; jako štíru *hádu* (Polyň), rus. га́дѣ—га́да; Němci mají honuý *strách* (Strážov), rus. страхъ—стра́ха; *sád* t. mezník (Třebče); pustit do *sádu* (Kucín.); *sády* (N. Kdyně, Pocín.), rus. садъ—са́да; byl pevný *čas* (Postřek., N. Kdyně, Polyň, Elhov., Hartman., Kažňov, Partot., Měčín, Varvaž.), rus. часъ—ча́са *spláv* (Besed.); u *splávu* (Postřek., Kolín.), rus. сплавъ—сплáva; bylo to za *mráku* (Postřek.), rus. мракъ—мра́ка; *svál*, *sválu* ti nemá (N. Kdyně), rus. свалъ—сва́ла; — *dúby* se zelenají (Maž.), rus. дубъ—дуба; daleko do *světa* (Hartman.), rus. свѣтъ—свѣ́та; muj *Bóze* (Vranov, Kažňov, Chrást, Rep., Krasel., Pís., Komár.); s pánem *Bóhem* (Hartman.), rus. богъ—бо́га; — *čerty* sem tam vocid vyhnal (Elhov.), rus. чѣртъ—чѣ́рти.

P o z n á m k a. Možno bylo by tu připomenouti: těm zácejn *hóstum* (Maž.) prvotně ikm.; *fáchy* (N. Kdyně) z němč.; já mám nákej *kháp* m. chňap t. hmat (Křečov); koupil *štus* dříví (Kažňov); oj toho *Rúsa* (Svojn.); to je z *trúcu* (Hartman.); *síc*, *sícu* t. stolička (Pocín.); *jílmy*; *klíhu*; vod *jíhu* a j. (Řepice).

γ) Kořenná slabika jest v nom. (akk.) sing. krátká, kde v spisovném jazyce jest dlouhá, na př.: vosrehlý *chleb* (D. Lhota, Strážov, Kolín., Křečov, Krasel., Maž.); chleu chleb? (Otěvík); vzal si krajec *chleba* (Kažňov); hodí se nám *sních* (Postřek., N. Kdyně, Sulisl., Zbin., Hradeš., Bušov., Pačív, H. H. Raděj, a j. až po Vlětýn); prochodící *dum* (Postřek., Pocín., Mlyneč., Kažňov); chodí *dum* vo- domu (Hvozď, Strážov, Rábí, Horažd., Kvášňov., Hradeš, Hoštice., Svojn.); dyby se *Buh* smíloval (Čestice, Elhov., Malov., Prešt.); aby tě Buh hojným odplatitelem býti ráčil (Kolín.); Zejnerovic *deur* (Vranov); *vuz* (Verech); — dále: *pambu* (Polyň, Boubín); dostal na *chram* Páně (Loza, Roušín, Svojn.); *pas* (Postřek., Svojn., Doudl.); *val* (N. Kdyně) a j.

δ) Kořenná slabika jest ve všech pádech dial. zkrácena, na př.: *stin*; ve *stinu* je (Postřek.); z *líkem* nebo prášky to de ináč (Prešt.); buchta s makem (Štěkeň); třinact *sahu* dříví (Brť); Šimanuc *mlyn*; to de vod *mlyna* (Postřek.).

b) *Nominativ sing. víceřlabičný.*

§ 23.

α) Kořenná slabika jest dial. dlouhá, na př.: *prápor* (Bušov., Tremoš.) mají *prápory* (Kouto), rus. пра́поръ; lituj muč trávo, *jásane* (Maž.) rus. :еень; rozdívati žemličku lnu dyj se dělá *kúžel* (N. Kdyně,

Řepic.), rus. кѣжелъ; *ímcl*, *ímcla* (Krasel.); pan *místr* je ve verštatě (Štěkeň, Svojn., Sv. Jan); místra si chválí (Krasel.); byl tu *kmútr* (Kažňov); *chrápot* (Svojn.); na *fúnus*, vod *fúnusu* (Kažňov, Třemoš., Pr. Újezd a j. až po Stachov jž.); nemá ani *tépích* (Vejprn.); to je *fíšpan* t. rákos, něm. Fischbein (Komář.); byl dobrej *sklízuněk* (Řepic., Strak.), tato poslední přejatá.

P o z n á m k a. Tu sluší připomenouti ještě: *íštrmenty* (Hvozď, Svojn.); *íšpěchtor* (Křečov); *ádyjunkt* (Křečov, Jinín, Maž.); *šífonér* (Bušov.).

β) Kořenná slabika je dial. krátká, na př.: *šbancček* (N. Postřek.); v *Kyčově* m. Klíčově (Kouto); *svicník* (Veles.); *Ušck* (Svatop.); co *pisku* drobného (Viteň); *unor*, *řijen* (Raděj., Řepic.); byli *blazni* (Brnár.).

Povšimnutí zasluhují některá adverbialně užívaná slova lišící se dialekticky kvantitou, na př.: *včera večer* (Polyň); včera přšelo (Horažď., Pís., Maž.), rus. вчерѣ; *zdůla* (Besed.); nebucni se stolu *dólu* (Hvozď, Žihob., Střelhošť., Řepice); *vdóle* je zem (Pís., Svojn.); dóle i na h o ř e (Chrást, Krasel.); *dělu*, *děmu* (Domažl., Chrást).

II. jo- k m e n y: a) *Nominativ sing. jednoslabičný.*

§ 24.

α) Kořenná slabika ve všech pádech dial. dlouhá, na př.: to je *kěř* (Bušov.); nandala si plnej *kůš* jetele (Hvozď, Lhenice), mrus. кѡшъ; to je pěkněj *můž*; je vod *může* pryč (Strakon., Křešov., Řepice, Pís.); máš sveho *může* (Kažňov); muj zlatej *můži* (D. Poříč), rus. мужъ—мѹжа; poto holt jedou na *kráj* vesnice; zás bude z *kráje* počet (Postřek., Kouto, H. Bělá, Bušov); přide to k nákýmu *kráji*? (Kolin.), rus. краѣъ—краѣ.

β) Kořenná slabika jest v nom. (akk.) sing. krátká, kde v spisovném jazyce jest dlouhá, na př.: nosidla na *hnoj* (Polyň); z vola máme *loj* (Hvozď, Křečov); *dešť* (Chrást) jinde dýšť; puč mi *muž* (Kažňov); jadrnej *luj* (Horažď., Krasel., Řepice, Svojn.); vovčí *hnuj* (Lhota Kd., Hvozď, Kažňov, Mrtníky, Varvaž.) a j.

b) *Nominativ sing. viceslabičný.*

§ 25.

α) Kořenná slabika dial. dlouhá, na př.: *kášel* silnej se menuje *bufák* (Hvozď; Domažl., H. H. Raděj., Křečov, Kažňov až po Vlčtýn), rus. кашель; *kníhař* (Strážov); *hájič* t. vích (Žihob.); *hádač* (Řepice); *lítač* t. nezveda (Svojn.); i *Jéžíšc* Jeho syna (Kolin., Komář.); s pánem *Jéžíšcem* (Postřek.); ten žid se menuje *Móžiš* (Komář.); *skládatel* té písničky (N. Kdyně); *jítrocel* (Chrást); *rúměnce* (Řepice); *mázovec*, *púškevec* (Svojn.).

β) Kořenná slabika dial. krátká, na př.: *ruženec* má lu nně (Lhota Kd.).

Kvantita v jednotlivých pádech o- a jo- kmenu.

§ 26.

Gen. sing. má dlouhou koncovku, na př.: né, byl sem *domá* (Krasel.) adv.; z *lesá* tě vyprovodím (Hartman.); též: *včera* hořelo u Králov (Lhenice).

Vok. sing. má kořenou slabiku dial. dlouhou, na př.: *pánc* (Svojn.); *óce* náš, jensi; muj hezkej *chlápce* (Maž.); *múži*, co to děláš? (D. Porč.)

Nom. plur. a) koncovka *i* dial. zdloužena, na př.: *chlapí* (Postrek., Strážov); ty sou ičko *páni* (N. Kdyně, Bušov., Chrást, Švejkov., Lobzy, Dobřív, Tremoš., Víteň); ty mejšacký *zubikanti* (Hvozď); *kamarádi* mé (Kolin.); tam dú *harestanti* (Raděj.); *psi* (Žihob., Komár.); ty Volský *brumbáři* (Manet.); už zas s tebou *čerti* šijou (Štěkeň); — *bůfáci* sou ve Lhotě (Dub, Lhota); *sedláci chluřáci* (Mlyneč.); to sou *darcháci* (Víteň, Hvozď, Řepice, Strážov, Druzd.); — *kněžici, mlnáři* (N. Kdyně); *zedníci* mají zlatý kladiva (Kolin., Červ. Porč.); *mužici* (Druzd., Zbin., Spule); všickní pancký *poručníci* mají peněz dost (Červ. Porč.); *ouřadníci* (Krasel.) — *kluci* kozelce dělají (Kažňov, Řepice, Stachov, Komár.); — odstupující *susedi* ti prejů chčestí (Postrek.); *lidí* tě neznají (Hartman.); *učitelí* (Roušín), tyto poslední příklady místo naležitého *é*. — *tesaři* (Postrek., N. Kdyně, Prešt.); *hlinaři, snopaři* (Dub, Lhota); *sahaři* porážejí dřeví (Hvozď); *pečenkáři* (Spule); *mlnáři* (Strážov); — *chlapci* hráli kolomastyku (Hvozď, Druzd., H. H. Raděj., Výrov, Tremoš až po Komár.); *chlařsi* (Varvaž., Veselá, Vejprn., Vlčtýn, Řepice); *brabci* zobají pšano (Sulisl.); divoký *kanci* (Hodov., Hvozď, Raděj., Spule); — povšimnutí hodno: muži, kněží, bratři (N. Kdyně, Strážov, Elhov.) jako v stě.

Koncovka *i* není obecná, přichází i krátké *i*, zvláště je-li dlouhé *a* v předposlední slabice: *bůbláci, voláci* a p.

b) koncovka *-é* dial. krátí, na př.: *anděle* překrásně zpívali; *prátele* (Strážov, Čest., Pis., Maž.); Pavla oce sme *prátele* (N. Kdyně, Račov, Veřech., Chanov., Střelhošť., Soused. až po Švejkovice); milujte se *manžele* nyní (Maž.); *lide* mně to nepřejou (Křešťov.);

c) koncovka *-ové* se dial. krátí, na př.: sou *králove* (Kouto, Mrákov); *kyjometrove* (Vranov); dyž tu byli *ševčdove*; tři *krejčove* (Zbin.); moje *strýčove* sou v Praze (Strážov); obá *rodičove* (Čest.); boreř budou *synove* vo-táty (Horažď.); *pánove* (Soused., Střelh.); taková *chlapove* sou jako *dubove* (Chrást); jinde zachovává se tu délka.

Gen. plur. dial. zkracuje *-u*, na př.: z volových *knoflíku* (Mrákov); do podneška tam říkaj u *Dindalu* (Pocin.); plášť měl devět *krádlu* (Zbin.); ten mi dal *výčítkuch* (Žihob.); vo-tech *cerclu* kuš (Prešt.); to mu nevodpustím věčně *věkur* (Hvozď, Štěkeň); u *Pavlíku, Babku, Ronsu* (Křešťov., Elhov., Pal.); *bramboruch, křikuch, chlařcuch* (Řepice); pár *dukátuch* litovati (Švejkov., Jelenov.); nespátřím tam z mojich *lidu* žádného (Maž.); *Hodíku* to maj taky (Brniř., Komár.); bohatých *rodiču* syn (N. Kdyně).

Dat. plur. dial. zkracuje *-um*, na př.: a) *-óm* zkráceno nežli přešlo v *-úm*: *muzikantom* (Kouto); *pánom* byli dlužní (Kolin.); dal *holubom* prahoušel hráchu (Hvozď. Bušov.); *volom*; di *Kurandom* (RHODS., Druzd.); *vtákom*, *Dubom* (Chrást); *Holom*, *Mrázom*, *Kozom*, *Nchybom* (Velešín); *hodinářom*, *Divišom*, *mužom* (RHODS., Chrást) *kněžom*, *lidom*, *vánocom* (Měčín); *tesařom*, *krejčom* (Přešt.);

b) *-um*, na př.: nabí těm *klukum* (H. H. Raděj.); těm *dubum* to nepovidej (V. Bor); dvoum *pánům* (Krasel.); dej těm *holubum*; vyhmuli sme se *sporům* (Strak.); ke *Kulhanům* (Rankov); — *chlapšům* věři (Polyň); k *Elhojcům* chodíval (Elhov.); k *Liběticům* (Maršov); *zlodějům*, *hrncům* (V. Bor) a j.

Zde možno uvést i tvary: pudeme k *Železnovům* na hrátky (Žihob.), k Horským *kovářovům* (Krasel., Dobev).

Lok. plur. krátí *ích*, na př.: mají to [vyrážku] v *obličejích* (Lhota Kd.); Káče roznese po *střejích* (Boubín); ze *Zbiničích* Jíra švec (Zbin.).

P o z n á m k a. Adverbialně užíváný lok. na *-u* rovněž krátí, na př.: byn *dolu* bylo vidět (Polyň, Kolin., H. Bělá); dyž de mněsíc na schod *dolu* (Svatop.); dy de *domu* (Krasel., V. Bor, Svojn., Trh. Sviny, Mičov., Žichov., Hartman.); *dělu* sem je snázeje (Přešt.), přide *demu* (Ruvná).

N e u t r a.

§ 27.

I. *o-* k m e n y. Je-li nom. sing. dvojslabičný, tedy se

a) kořená slabika dial. dlouží, na př.: vědro *píva* (N. Kdyně, Kažňov, Řepice, Horažď., Pis.), rus. *пѣво*; *próso* (Kotouň), rus. *прѣсо*; ať je tu *tícho* (Svojn., Bušov., Raděj.), rus. *тихо*; té *žito* (Postřek., Lobzy, Zubč., Stachov jž.), rus. *жѣто*; táta je za *húny* (Hvozď), rus. *рѣмно*; *jítro* pole (Řep.); *itro* t. ráno (Rousín); *Rúsko* je veliký (Veleš.).

b) kořená slabika dial. krátí, na př.: *rano* přidu (Řesán.); ten chlap se zakopne pře-*stěblo* slámy (Hvozď, Strážov, Krasel., Svojn.); *křídlo* (Strážov, Bušov.); starý *pobříšlo* (Čestice); s *mlíkem* (Brnř.); *usta* u peci; nemam ani do *ust* (Postřek., H. H. Raděj.), rovněž: *pero*, *meno* a j.

II. *jo-* k m e n y. Je-li nom. sing. dvojslabičný, tedy se kořená slabika dial. dlouží, na př.: vle-si na *lůžc* (Kažňov, Švejkov., Veřech.); skučel v *lůží* (Sulisl.), rus. *ложѣ*; noc je nejčko jako *móre* (Chrást, Kažňov), rus. *море*; já mám *hóre* t. soužení (V. Bor), rus. *ропе*; přes *pólc*, v *póli* (Maž. a j.), rus. *ноле*; *vóle* mněla jak dvouušník (Hartman.).

Kvantita v jednotlivých pádech *o-* a *jo-* k m e n u.

§ 28.

Gen. sing. někdy dlouhou koncovku, na př.: z *jará* tu bejvá hezky (Rábí); vod *mnohá* let stávala (Pocín.), celkem zjev vzácný.

Nom. plur. má někdy dlouhou koncovku, na př.: zpomeň na ty *slová* (Pocín.).

Gen. plur. podržuje délku kořenné slabiky, na př.: několik *jáder*; z *játer* (Hvozď, Svojn.). — Krátkou slabiku dial. dluží, na př.: bouel kamenem do *vrát* (Ondřov., Hvízdal., Hvozď, Bělá); dostal buchtu do *zád* (Chrást, Varvaž., Svojn.).

Dat. plur. má *-om* (vedle *-ám*), na př.: *městom* je jinak; ta vláha škodí *polom*; *ložom* (Chrást); *vejcem* (Měčín) v spis. jazyce je *-ím*; — nebo *-um*: až k těm *hnízdom* (Horažď.); šel k *vratum* (Kažňov).

Lok. plur. má *-ich* místo *-ích*: chodí po *vejcich* (Kouto).

III. *ojo-k m e n y*

§ 29.

a) Kořenná slabika se dial. dluží, na př.: včera sem dostala *psání* (D. Poříč, Maž.); pod *páždím* (Chrást, Vlětýn, Štáhl.); pták sivého *péři* (Mrákov, Polýň).

b) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *dříví* (Postřek., Brť).

Kvantita v jednotlivých pádech.

Pády zakončené na *-í* zkracují dial. koncovku, na př.: místo *hospodářství* meho (Pocín.); zavřelo se *kvíti* (Vranov, Hoštice); ve žněch metá rolník *robili* (Hvozď); kálel *dříví* (Žihob.); *mládi*, *neštěsti* (Zbín.); koza je v *zeli*; po *bohactví* (Hartman.); *souženi* (Zbín.); přinej sem to *vysvěčeni* (Maž.); *umučeni* Bóží (Jedov.); jag-mu *psaní* přišlo (Trh. Sviny).

Instr. sing. krátí *-ím*, na př.: *dřívím*, *listím*, se *zelím* (Repice); slepici vypařenou nebo s *peřím* (Kolin.); stáli tam za *křovím* (Kláster).

IV. *en- a ent-k m e n y*, v nom. sing. *-ě*.

§ 30.

Gen. plur. dluží koncovou slabiku, na př.: *semán* je dost (Postřek.); *kuřát* (Domažl., Pocín., Stachov jž.); *vnoučát* (Brnř.); měl sem dvanášt *telát* (Brť); od *zvířát* (Víteň, Čížice); *housát*, *prasát*, *jchňát* (Varvaž., Třebče).

Dat. plur. krátí dial. koncovku, na př.: *prasatum* dala votavy (Dol. Poříč); *kuřatum*, *semanum* (Horažď.).

F e m i n i n a.

§ 31.

I. *a-k m e n y*.

Nominativ sing. dvojslabičný.

α) Kořenná slabika se dial. dluží, na př.: *včála* (Pačív, Krasel., Varvaž. a j.), rus. *мѣла*; *ryba* (Postřek.), rus. *рыба*; to je *hnída*; cé za *hnídu*

(Svojn.); na hlavě měl *hnídy* (Hvozď. D. Belá), rus. *гнида*; *bzdína* (Svojn.); bude mít zas *bzdínu* (Štěkeň) srovn. rus. *бздѣние*; tekla mu *slína* z huby (Hvozď. D. Belá, Svojn.), rus. *слина*; taková je jeho *hřívna* t. odměna (Řepice), rus. *грівна*; tu je mandátu, dyž se tě podívá na tu *knihu* (Horažď., Krasel., Sv. Jan, Komár.); kníhách, kníhama (H. H. Raděj.); *májky* (Polyň), rus. *майка*; *jiskra* (Horažď., Roušín); *jiskry* lítají (Řepice), rus. *искра*; *húbu* nadmutou nosila (Hartman.), rus. *рыба*; *hrádku* (Křečtov.), rus. *рѣдка*; *trúska* vod železa (Roušín), rus. *трѣска*; — *vusa* mně štípla (Lhenice), rus. *оса*; *jíky* sou bílý (Horažď.), rus. *икра*; mněsíček výde z *hóry*; za *hórou* (Maž.); zezdola na *hóru* (Křečov, Řepice); na *hórc* (Chrást, Hvozď); hura, rus. *ропá* akk. *ропы*; byla moje *vína* (Maž.); — *sáma* (N. Kdyně) něm. *Saum*; četník dostal *zrádu* (Volšov); pád na *ránó* t. hranu (Postřek.), stsl. *грань*; hezkou *céru* má (Vranov); hde je vaše *céra* (Horažď.); s tou *cérou* (Maž.); to byla taková *brúna* (Žiloh.) stlměm. *brān*; vod studnici je *stúka* (Křečov).

β) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *vačka* (Postřek., Křečov, Svojn., Veleš.); vezmu-li na tebe *duky* (Hvozď); do těch *nuček* (Otěvík); hledal *huby* (Postřek.); *bídu* vyžene bej zatíkávání; *puda* t. podlaha (Pocín., Boubín); má *ucta* preju (Kažňov); *hřiva*, *řimsa*, *žila* (Strážov); *šňury* (Polyň); na *tačky* (Chrást); padaly *krupy*; krupama (Králov.); pěkný *travy* sme měli (Nežet.); na *huře* moc přšlo (Rankov).

b) Nominativ sing. víceslabičný.

§ 32.

α) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: ty *čábero*, vyčabřila uj si se (Řenče); *fíjala* (Svojn.); fíjaly se rozvíly (Hvozď); v *hódinu* smrti (Druzd.); *kníhara* (Brť); *kníhačka* (Komár.); *lúdučka* t. červenka (Besed.); *píjávka* (Žiloh.).

β) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: nechoď do *huštiny* (Kažňov); *placačka* (Sv. Jan); má silnou *naturu* (Postřek.), jinde vždy *n á t u r a*.

II. ja-k m e n y.

§ 33.

a) N o m i n a t i v s i n g. d v o j s l a b i č n ý (po odsutí koncovky jednoslabičný).

α) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: vono mu to neškodí na *zráji* (Suš.); zavorat hnuj k *síji* (Křečov); u plouhu sou *tíhle* neb *kleče* dto; *žídle* t. moučenka (N. Kdyně, Komšín, Kotouň, Řepice); *špice* (Měčích., Varvaž.); musím na sejpku, máme *zříž* (Horažď.) a j.

β) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *dvěře* sú obarvený (Postřek. až po Komářiici); já mám *prací* dost (Králov.); *drubeč* (Michov, Kvasňov.); no je jich takových *píseň* (Maž.); *kuže*, *ruče* (Polyň).

Kvantita v jednotlivých pádech *a-*, *ja-*, *ŕja-* kmenu.

§ 34.

Instr. sing. v dvojslabičných slovech buď kořenou slabiku krátí, na př.: za vysokou *branou* (N. Kdyně); po tou *lipou* (Hartm.); s *mamou* (Kotouň); pod *skalou*, *kolnou* (Kolin., Maž.) jako v spisovném jazyce, nebo nezkracuje, na př.: jámou, slámou (Kažňov, Řepice, H. H. Raděj., Svojn.); s *kurou* seškrab; se *smulou* (Hvozď); s jakou *mírou* ty k lidom, s takovou voní k tobě dťo; vyběh *dírou* ven (Svojn.) a j.

Instr. sing. krátí koncovku: šli za *rakví* (Hodov., Hvozď, Raděj.).

Gen. plur. kořenou slabiku dlouží, na př.: hřímá ze všech *strán* (Raděj., Kažňov, Svojn., Hartman., Maž.); z *ryb* kostičky zahážem, aby bylo ovoce (Otěvík); — je tam málo *třešni* (Maž.); — sem možno uvéstí nezkrácené: stojí podle *dvěři* dťo, v nichž obou zkrácena i koncovka.

Dat. plur. krátí dial. koncovku, na př.: *kobylam* (Zbin.); rozumí *rybam* (RHODS., Křečov, Chrást); Pepka šla na pole *kravam* pro krmení (Hvozď); pudem *kmotram* (Soběk.); malým *dětkam* na boty (Zbin.); šel k *pánam* (Maž.). — *vočcím to* neškodí (Krasel.); nečuchej těm *ružím* (Chrást); *košlím*, *skrejším* (Horažď.).

Lok. plur. krátí dial. koncovku, na př.: snopy sou v *budkach* (Víteň); na *loučkach*; na *Šebeskach* i Šebesce (Spule); na *jamach*; byl na *rybach* (Křečov); v *zahradach*, na *drahach* (Chrást); ve všech *chalupach* (H. H. Raděj., Miroš., Veselá); dyby tě lna *marach* nesli (Elhov.).

P o z n á m k a. Sem patří i tvary analogické mající stejnou koncovku: u *stranach* byly niší kranáty (Přest.); — ve *vědrach* (Řep.); na *ramenach* (Přest.); na *kuřatach* vydčlal (H. H. Raděj.) a j. — roste na *travnikach* (Hvozď); bejvá na *dubach* (Chrást); byl sem dneska v *lomach* (Lobzy).

Instr. plur. dlouží dial. v koncovce, na př.: třetí (koláč) s *rozinkáma* (Maž.); — krácení kořenné slabiky není stálé: s *kravama* — *krávama* (Kolin.) a j.

Subst. paní rádo zkracuje koncovku: *pani*-mámo (Kouto, Rábí, Polyn, Kažňov a j.); *pani* nevěsta (Strunkov., Volyn); viděl ste *pani* starou (Bučov.) a j.

III. *i* - k m e n y.

§ 35.

a) dlouží dial. kořenou slabiku, na př.: mněla by z něj *rádost*; teprv bude *rádosti* (N. Kdyně, Hartman.), rus. *радоеть*; mám samou *žálost* s ním (Brnř.), rus. *жа́лость*; má *bolest* (Chrást), rus. *бóлесть* — *mejší* sou zlý (Koryt.), rus. *мышь* — *мы́ши*; neberte si *móc* (Zálší); mluví nejčkodle *móc* hápavě (Horažď.) užívané příslovkově.

b) krátí dial. v koncovce: mohli mají *polnosti?* (Jinín). — věř víc *vočím* než *uším* (Rokyc., Švejkov., Bušov., Lobzy); *kostím*, *husím* (Horažd.), toto není dial. mask.

Adjektivum.

§ 36.

Kromě kořenné slabiky v pozitivě (srovn. str. 18. sl.) dial. krátí zvláště koncovky v t. zv. složeném sklonění.

a) koncovka *i* se dial. krátí, na př.: *hadi* jazyk (Zbin.); *zvířecí* kalhoty dto; *matěři*-douška (Svojn.); — komparat. a superl.: *nejhorši* věc (Kouto); dy mam *nejpěknější* žizeň (Soběk.); nejní nejhorši holka (Zbin., Žichov.) a j.

b) koncovka *ě* se dial. krátí, na př.: *smutně* srce moje (Žichov.); žalo trávu *hezke* děvče (Křešfov.); na to *dobře* pivo (Pís.); *páte* přikázání (Svojn.); *žádne* štěstí (Maž.); dělají *měke* nebo *velke* kopy (Dub. Lhota); mají *pěkne* šaty (Křešfov.); proj za nás za *hříšně* (Hvozď) a j.

c) koncovka *ého* (ýho) a *ího* se dial. krátí, na př.: ze *sedleho* mleka (Postřek.); uslyš *časnoho* člověka (N. Kdyně); co je tu *nového* (Pocín.); z *drobného* kamení (Strakon., Strážov, Čest.); ona *každého* zcemperuje (Pís.); voplín nad rejdovačkou otáčí se kolem *svůrnoho* hřebu (Elhov., V. Bor); holubička tichá z *letorcho* (t. letního) kraje (Maž.); mám sěna *ženatcho* (Trh. Sviny); toho *pravého* fal do *žircho* (Jedov., Rankov). — vod *Bóžího* narození (Postřek.); z *telecího* a *horčezího* masa (H. H. Raděj.); — je *nepořádného* rodu (Lhota Kd.); je od každého *bukřicového* kořene (Jedov.); takového kaplana (Elhov.).

d) dial. se krátí koncovka, v níž je *m*, na př.: (sing.) jinemu *neznámemu* (Mrákov); *malému* děťátku *narozenemu* (Pís.); memu *milemu* zustanu verná (Kolin.); *takoremu* člověku (Jedov.); — nejsem *žádnymu* troničku dlužna (Pocín.); tomu *istymu* upad nos (Hoslov.). — lok.: v *celem* roce zpívá (Víteň); v *hustem* loubí (Žichov.); v *tmavem* hrobě (Dol. Poříč.); v *deštivem* čase (Z. Zbor.); klopýtá při každém kroku (Čestice); v *anglickem* království (Elhov., Maž.); — při *svatym* Janě (Mlynč.); nechtěl mně to při *živym* Bohu dát (Stráž., Vranov); v *svobodnym* stavu né (Polyň); ve *vyšokym* lese (Hradeš.); v tom *starym* chomoutě (D. Poříč.); v *teplým* mlce (Kiečov., Krasel.); vo *novym* roce chasa martínkuje (Koryta); po *dobrym* nebo po *zlym* (V. Bor); ta baba má v *dobrym* místěti prořiznutou (Stekěň); li vosum a *tricatým* roku (Maž.); — v domně *Bóžim* (Polyň);

instr.: s tím *velkým* knoflíkem (Brnř.); na - tím *kontrbučenským* fundem (Kouto); pod jaborem pod *zeleným* (Žichov.); s takovymdle *tupým* nožem nenakrájím nic (Horažd., Břežan., Kotom., Krasel., Soused.); *širokým* kolejem (Miroš., Bušov., Švejkov.); žlabem dva třevíce *vyšokým* (H. H. Raděj., Veselá, Lobzy); před *Záleským* posvěcením (Maž.); *jamo*-vatým polem (Třebom.); — s *dněšnim* stavem (V. Bor); s *domácím* knězem

(Střelhošť., Račov., V. Bor, Krasel., Hradeš., Bušov., Dobřív, Třemošná); — za *prvním* (Chrást); s *tým lehkým nákolesníkem* to šlo, ale s *tím těsným* (Horažď.);

dat. plur.: *malým* dětkám na boty (Zbín.); *chudým* lidom (Postrek.); — k *domovním* dveřem (Polyň);

instr. plur.: mezi matkama *Božíma* t. j. mezi 5. a 15. srpnem (Pocin.).

Číslovky.

§ 37.

Dloužení kořenné slabiky, na př.: *šest* ich je (Postrek.); — de na *šístej* rok (Maž.); *šístá* hodina (Roušín); k *sídmecj* hodině bude lepší (Maž.); *vůsmecj* rok (Hartman.).

Dloužení koncovky, na př.: *vobá dvá* (Domažl., Brnř.;) *tám dou dvá* židí (H. H. Raděj., Křečov, Zbín., Chrást až po Partolice). — někdy bývá činěn rozdíl: *v o b á d v á* mně rádi mají — *v o b a* stromy porazili (Hvozď), ve rčení: *d v á* chlapi jako *d v a* stromy (V. Bor) a j.

Krácení v koncovce: jel jenom s *jedním* koněm (Hvozď, Soused., Střelh., Chanov., Hradeš., Resán., Svojn., Vlětýn, Veselá).

Zájmeno.

§ 38.

a) Základní slabika se dluží, na př.: *sěl* bych k *tóbě*; *vona* ho k *sóbě* vábila (Maž.); — velmi často bývá to při *n á š e*, *v á š e*: *náše* selka (Postrek., N. Kdyně); *sama naše věc* (Sulisl., Mrákov); *ba ju*, *dyť je to vaše* (Hvozď); *naše* kobylenka *léží* (H. H. Raděj., Elhov., Stachov jž.); *naše* děti (Otročin); *pučte mi vaše* vidle (Hvozď); *hde sú vaše* holky (Raděj.); *stúpní* pod *naše* okna (Pocin.); — *nevíme* hodinu smrti *náši* (Kažňov); *vo náši* pouti (D. Poříč., Elhov.); — *v nášom* gruntě (Vranov); — *z našich* hor *tečou* potoky (Stachov jž.); — *vášemu* strejčkovi *dto*.

b) Koncovka nebo předposlední slabika se dluží, na př.: *voná* je s *tím* vina (Horažď.); *voná* zemřela (Hartman.); *bedle něho* (Vranov); *třetí* den bylo po *něm* (Hartman.); *ten jich* má (Řepice); *naši* to povídali (Varvaž.); *našich*, *naším*, *našíma* (Komár.); *z vašich* bratruch *nic* nebude (H. H. Raděj., Miroš., Švejkov., M. Bor, Střelhošť., Komšín); *z vašima* přátelama (Pr. Ůjezd, Polyň).

c) Dial. krátí se *a*) osobné zájmeno, na př.: *ja* se bojím (Kolin.); *ja* taky na ně hral (Trh. Sviny); — *hu nas* je zímě siberyje (Hvozď); pozdra - *vas* Pámbu (Raděj.) a j. — *přijte k nam* *já vam* *dam* jabka; *Vondruc* strejček to je *vam* žencká počívka (Hvozď, Raděj., Dneš., Miroš., Letkov, Vlětýn, Hodev, Výrov, Elhov., Č. Poříč.).

β) instrum. sing. na *-ím* (dial. *-ým*), na př.: že nad *ním* něco záleželo (Kolin.); šel s *ním* (Víteň, Vlčtýn, Hoštice, V. Bor, Hvozď, Křečov, Rok., Kažňov, Lukav.); běžel za *ním* v hapatách (D. Lukav., Krasel., Č. Poříč); nejní s *čím* bránit se (Kouto, Hvozď, Hoštice, Bušov, Todeň); dybych mu co chtěla dala, tak je to všechno *ničímž* (Jinín, V. Bor, H. H. Raděj.); — s *naším* nebyl (Chrást). — za *tím* se skamenily t. chleby (Postřek.); hde jak s *tim* moh pořídít na vuz (Brť, Brnř., Mrákov); po *tim* našim stájem (V. Bor, Hvozď, Kažňov, Víteň, Dřešin, Janov., Ruvná); naj *tim* i poj *tim* nie (Horažď., Štěkeň, Kuem., Svatop.); já by se tu s *tim* hodně paroznil (Záhorečice, Raděj., Žihob., Strážov, Dobřiv., Švejkov.). — pre *tym* (Sulisl.); vodesel s *tym* jednym klukem (Chrást, Kotomň) — sem lze připojit: s *kym* to de (Křečov, Hvozď, H. Bělá); ponocovat s *nekym* (Horažď., Svojn.); s *kym* si hobořila (Hoštice, Partot.).

γ) ve tvarech žen. rodu krátí se *é, í*, na př.: vo *te* doby ho má na hlavě (D. Poříč); v *te* době to šlo (Elhov.); zúženo: v *ty* naši zahráče dťo; — ať do *ni* nechodi (V. Bor); do *jeji* porušek (Hoštice, Žichov.); dává *ji* mlsnoty dťo; že s *ni* promluví (Vranov); — u *naši* cesty (V. Bor); v *iej* *naši* maštalce (Víteň); vo *naši* pouti (D. Poříč, Elhov.); *či* té divče (Mrákov) a j.

δ) zájmena *muj, tenj, svůj* krátí dial. na př.: *muj* vlastenskej je (Postřek.); nepovidej mi o něm, znám ho, že je *svoj* (RHODS., Křečov, Kažňov, Elhov.); *muj* syn túze je zřezal (Zbin., Řep., Švejkov., Maž. a j.). — není nic *techo* (Pocín., V. Bor); pro *sacho* synáčka (Strak., Žichov., Čestice) a j. — dal sem *memu* synu kontracht (Zbin.); *sveemu* oči a matice (Polyň, Žichov., Kolin.) a j. — vo *mym* klukovi (V. Bor); na *szym* nemá dvacet jiter (Lhota Kd.); to je na *teym* podzemku (Horažď.); — s *mym* mlym nechodim (N. Kdyně); dokud je *szym* pánem (D. Poříč) a j. — netrap sree *me* (Žichov.) a j.

Příslovky.

§ 39.

a) Dial. dlonží se koremma slabika v kompar., na př.: *teuž* to nejde t. tuzeji (Brnř.); *ztouž* (Svojn.); rači sem se tlačil *příd* t. více do předu (Žihob.); naše hódiny dou *příd*, vaše dou *zád* (Štěkeň); vzadu - *zád* — *nejzád* (V. Bor); ty zustávaji (bydlí) *příd*; *zád* to nejní (Horažď.); *říd* — *nejříd*; *pužd* — *nejpužd* (Svojn.).

b) Dial. dlonžení u ostatních, na př.: šel *prvč* (Mrákov, Soběk.); *ji*, nemužem vobstát (Maž.); u j si hotov? — *úž*! (Pís.); di *túle* (H. Bělá, Horažď.); *túdle, tí* (Borsov., V. Bor., Maž., Todeň); *túda* sme byli ve Volyni (Krasel.); *tám* spi *zás* (Suš.); *zájs* de (Žichov.); — ja sem *tám* jistá (Postřek., N. Kdyně, D. Lhota); de se *tám* ty kameny thčou (Otročin, Pocín., Ondřov., Hvizdalka, Polyň); až k *tém* stromám *tám* dou (Škvrňan.) a j. — *tále* ten,

tán ten to povídal (Dub, Lhota, Křečov a j.); nejdu *nikám* (Svojn.); — at' nechá *ták* (Pocín.); *ják* šel do dveří (Kralov.); kdo *pák?* proč-*pa* mlčíš (Křečov, M. Bor, Horažď., Řepice); dy tu byly trhy, bejvalo *inák* (Lhenice); *kterák* sluncečko de (Malov.). — *rocád* nejsem (Suš.); *pokád* ní nepřijdou lepší noviny (Pr. Újezd); *dokavád*, *pokavád* (Vejvan., Varvaž., Brežan.). — *gdá*, *gdáž?* (Besed.); to sem eště *nihdá* neviděl (Hvozď., Křečov., D. Poříč., Krasel., Strakon., Komái.); *indá* bylo zpěvu (Žichov.); *tchdá* bejval na Novej takovej oucknecht (Víteň); — *jindavá* bejvalo vobili drahý (Štěkeň). — *všudýz* bel (Postřek.); není ho *nihdý* k najítí (Jinín) a j.

Dloužena bývá i negace *ne*, stojí-li o sobě.

c) Dial. krácení jest řídké: jel *tak* do Rus (Žilhov.); proj - za nás *nyui* v hodinu smrti (Hvozď.); *pořad* plače (Elhov.) a j.

P o z n á m k a. Mohlo by se tu připojit i dlužení předložek a spojek: *mímo* nás tám nebyl nihdo (Raděj., D. Bělá, Bušov., Řepice) a j. — *pruti* nim; ít *napruti* procestí (Rousín), rus. *противъ*; — *při-něm*, *ná-něm* (Postřek., Hartman.); *ná-věky* (Svojn.) — dále: *álc* dej pozór (Kažňov); ve jméno Oce *í* Syna *í* Ducha svateho; von by zaspal *í* soudnej den (Hvozď.); *neslí* to dá t. jest-li (Postřek.).

B. Časování.

Dialektických odchylek od jazyka spisovného jest mnoho.

Infinitiv.

§ 40.

Infinitiv, pokud je dvojslabičný (s plným -ti) shoduje se s jazykem spisovným, ztratí-li -í v koncevce, tedy dial. krátí se kořená slabika, na př.: nevím, uvidimli eště ruže *kvect* t. umru; dítě musí se *řect*; děti se nemají *plect* velkejn do řeči; budeš iněko *meet* (Hvozď., Bušov., Krasel.); chtěl *ject* (Horažď., Partot., Měcín, Maž.); musela *přijít* pochroma (Pocín.); chcešli, muzej se *řest*; nemoh *řelst* na strom (Hvozď.); — potupělej lid, že je to hloupost *řect* (Lhota Kd.); nechci *řec* (Postřek.); chtěli *utect* při spodku tej škály (Kolin.); dej koláče *řect* (Hvozď., Partot.); — nemoh sem nic jinýho *šit* (Zbín.); musí *byt* hezky, dy to chce schmout (Postřek.); — chce *špat* dťo; bude se *smat* (Elhov.); musí *mít* dost (Víteň); — v parné to není *znat* (Komár.); — mohu *snist*, co chci, zaživu všechno (Čestice).

Infinitivy složené s předložkou nebo předponou, pokud se v spisovném jazyce krátí, podrží dial. délku, na př.: *užít* toho nemoh (Řepice); *pobít* je (Svojn.); jak je *dostát?* vejminek mil tu *dostát* (Postřek.); *rostát* nechce (N. Kdyně); dyž to muži *zastát* (Kolin.); — von to umí *podát* (Postřek., Mlynec.); *prodát* na maso vola (Pocín.); něco se *nedát* t. opřítí se (Krasel.); *vybrát* a potom si to *nechát* (Postřek.).

Odchylné dlužení u sloves V. tř., na př.: *α*) *knítat* se nemuže (Řepice); co s tím *díclat*; *kúkat* (Maž.) a j. — *β*) *vorát* už sme vorali; *vyčkát*; kerapa to co muším *spočtát* (Postřek.); lbude *trvát* dlouho (Pocin.); šak ta bude *chorát* (Mlyneč.) a j.

Odchylné krácení, na př.: budu *řikat* t. číst (Víteň, Hvozď, Chrást); *zařikavat* (Janov., Jedov.); vyhybat, vysychat a j. v.

2. Participium -l.

§ 44.

Korenná slabika se *a*) dluží ve všech tvarech:

α) u zavřených themat (I. a II. tř.), na př.: *ukrád* si kus plátna; vokrád ho; *pád* na raně t. hranu (Postřek.); *vokrádl* kostel (Sulisl.); *spád* delu; *vylézla* tamtudy; dyž sem ho *sík* (N. Kdyně); *posíkla* ječmen (Brloh); víc a víc *chřád* (Křecov. Partot.); *séd* si pod okno na lavici (Elhov.); *móhli* sme bejtí vobá slobodný (Hartman.). — *jél* (jed-) po rynku; když sem *sél* (šed-) po louce (N. Kdyně, Mrákov); von zašs přišél (Lhota Kd., Pocin.); dy semž *jél* a vul mi kullhal; víckrát sem tam *sél* za svátek (Kolin., Žichov., Boubín, D. Poříč, Elhov., Maž., Hartman.); — aby já sobě *vzál* (jem-); za manžela *vzála* (Polyň); pak je *vzál* po biči (Maž.); ze šífu *vzáli* (Hartman.); já sem na ní *žála* (žen-); *práli* se (per-) dto;

β) u otevřených themat I. tř., na př.: ty bysi jen pořád *hníl*; *žili* spolu šťastně (Hvozď); *žil* dobře (Partot.); užili dost (Svojn.); *šil* šaty (Strunk., Přest.); už tě *ušila* krejčová šaty? (Štekeň); *víl* kytku (Partot.); aby se v ní *mejly* (Štrakon.); — *rostál* (ostanu); vydostál hromadu peněz; to bysi *dostála* (Postřek.); s postele *vstála*; jako *přestálo* kamení (Postřek., N. Kdyně); jaro *nastálo* (Žichov., Elhov., Mezholez, Polyň); *zrostál* (Břežan., V. Bor). — III. tř.: *bicčela* do řadu (N. Kdyně, Kolin., Jelenov.); já by po ní *bicčel*; von dobře *vičdel* (Hoštice); to sme *nevičdéli* (Jelenov.) a j. — II. tř.: ale *rymódl* to (Kažnov); von ji *prásil* (D. Poříč); *utíšilo* se (Žichov.); kolo sem mu *rozbóřil* (Hartman.); *zlómil* nožičku; *střžila* sem velice (Maž.) a j. — I. tř.: štrykoval, jen to *práskalo* (Kolin.) a j.

Samohláská před -l se dluží, na př.: II. tř.: *sednoul*, *padnoul*; já se tomu roští *minoul*; von si *fuknoul* (Sus.); *přihrnoulo* se (Kolin.); *usnoula* sem (Žichov.); *hnouli* se (Soběk.); hnoulo se mu v hlavě (Horažď.); *minoulo* mi šedesát (Boubín); dyž *usnul* (Jelenov.); *zapomenúl* (Maž.). — III. tř.: *mícl* bych živiti ženu (Mrákov, Mlyneček); *mícla* sem se vlóni vdát (Maž., Kažnov); já sem *chfél* umínit (Pocin., Polyň); *ležél* sem s polámaninou (Kolin.); *opršél* (Boubín); mlasi bratr to *uslyšél* (N. Kdyně); u najs *sedět* (Dráchoy); já *smícla* (Maž.). — vejmínek *míl* tu dostat; teta *míla* to uložno (Stachov jz.). — II. tř.: kaši *vařil* (Postřek.); inciper vařil jerteple; já sem se mu *nevodsloužil*; *nechodil* tán (Mlyneček); *hupšil* sem se t. píchl (N. Kdyně); von mně upšl t. uhodil do bolesti (Přest.); *naprosíli* tíá

pul strycha žita (Němč.); v ten den to *nepatřilo* (Smržov); já je *ctíl*; *osídíl*; *prosila* hmynáře; já tam chodil (Maž.); rukama *lomíl*; na všechno bych *trífíl* (Hartman.); s ním som *nemluvíl* (Nežet.). — I^r tí.: *volál*; *necháli* toho; *rozeznál*; nj - sem to *znála*; projc *neptáli* dostatečného muže; *kopála* (Postřek.); von *even* furt *dbála* t. chtěla (Lhota Kd.); já sem tē *neznála* (Pocin.); abych s'je *nakopál* (Mlyneč.); já na ní zavolál (Mezholez); *cho-dívál* sem tam (Polyň); *kopáli* hrobeček (Smržov); — *nasíl* sem letoj samej rončák (Kažnov); letoj - sme *síli* fousku (Hvozď) a skoro ve všem Pošumaví. — II. tí.: co nám *nešmākovālo* (Postřek.); *darovál*; jak bych já tē *milovál* (Polyň); *provandroval*; *slibovālo* mu to; *zrychtoval* ho (Maž.)

Kořená slabika se dial. krátí, na př.: *pasli* jsme dlouho (Maž.); *roztluk* sem voszok (Kažnov); von sebou *nevlad* (Kolin.); — vona se *smíla* t. smála (Mrákov); prvejc mně lezdys *navštívil* (Horažď.); *nakupil* sem t. nakoupil (Sulisl.); — *připíval* sem mu (Trh. Sviny); rovněž často: říkal, povidal, hral a j.

3. Participium u.

§ 42.

Toto participium dial. dlouží samohlásku před *u*, na př.: mrva *cy-močéna* (Škvříňany); svarba je *ustrojéna*; *povyšeno* bylo; *odřény* nebudem (Maž.); nemáme eště *semlino*; seno bylo *zahražino* votavou (Raděj.); *uložino* (Stachov jž.) a j.

4. Substantivum verbale.

§ 43.

Toto rádo dial. krátí koncovku, na př.: tē smutné *naříkání* (Brnír.); dlouhý *stolování* (Strážov); samý *starání* a přec špatný *vychování* (Zbin.); *vostárání* (Kot. H.); o *strhání* jezdili (Břeží). Srovn. str. 16.

5. Participium praesentis aktiv.

§ 44.

a) dlouží dial.: hněvá se dos - tich žroutu *máje* (Strážov); —

b) krátí předposlední slabiku, na př.: chlapec je k modlitbě *chtející* t. rád se modlí (Volšov); přes póle *biežící* (Maž.) jen v urč. tvaru.

6. Praesentis indikativ.

§ 45.

a) kořená slabika se dlouží, na př.: *búdu* *) mít ty svatý anděle; *búdeme* čerta mlátit (Maž.); *búdete* íst (Pocin.); že se *búdou* vdávat (Maž.);

*) užívá se ho k tvoření bud. času.

čemu to sám dťo; — *řeknu* mu (Maž.); květina *vádne* a kátí se; *shásne* (Postřek.); *nezbobátne* (Suš.); — skoro obecno jest u I.7: kováři *bíjů* do železa (H. H. Raděj.); počkej, táta tě *nabíje* (Krasel., Křešfov., Řepice, Měčín); *píju* dost (Veselá, Bušov., Letkov, Vejprn., Švejkov., Svojn.); pořád *píješ* (Postřek. až Komár.); *hníju* celou noc a celý den (Hvozď); v tom domě *žijou* dvě famelije (Kažňov, V. Bor, Měčín, Štěkeň) a j. v. — V.4: já mu to *nalíju* (Kažňov); *vylijem* na velkou mísu (Otěvík); ve Vozdě *síjou* jen rouči voves (Hvozď); jak jen *dozráje* (Strážov) a j. — III. a IV.: v hráchu *lěží*; *nebieží* (Maloveska); naše kobylenka *lěží* (Elhov., Řepic., D. Poříč.); dítě se *lichotí* k mace (Hvozď) a j. — V.: forman bičem *švíká*; světlo nák *blíká* (Kažňov); ten chlap nej - se *rozkejdá*, to trvá chvíli (Hvozď); *chýstají* to (Varvaž.); pořád v tom poli *kůtají* (Koryta); ten v noci *súpe* (Jinín); — tu sluší připomenouti i částečnou shodu se spis. jazykem: *běru* to na slovo; *bereš* muj klobuk (Strážov); já tě ho *vypěru* (N. Kdyně) a j. — VI.: koníček si *poskákaje* (Žichov.); *mluje*, *zbráňuje* (Maž.).

b) kořenná slabika se dluží a koncová krátí, na př.: *vieřim* Boha (Postřek.); *stojím* u dveří (N. Kdyně); že ho pěkně *prosím* (Hoštice); v noci zá - ni *chodím*; samotě dyž *sedím*; *nespátřím* tam z mojich lidu žádného (Maž.); *vyprovodím* (Dráchoy); že *chodíš* ke mně (Pocín.); — že mně *nevieři*; hlava ho *bolí* (Mrákov, Polyn.); *stoji* tam Nanynka (Svatop., Maloveska); *bieží* dál (Řepic.); *lěží*, *sedí* (Maž.); — *vzdýcham*, *pádam*; já ho *roztřham* (Maž.) a j.

c) kořenná slabika se krátí, na př.: ani si na to *nemužu* [nesmím] zpomenout (Kolin., Suš., Krasel., Komár.); *mužeš* it (Polyn., V. Bor, Brežan., Kažňov, Kotonů); *mužeme* si zaseje nabrat (Pocín., H. Bělá, Žihob., Sulisl., Viteň, Strážov) a j. — *nečití* (Postřek.); dyž se mi to *nelíbí* (Brnř.); *napraší* se knedlikama dťo; vám se to *neblyští* nic (Komár.). — pršit nebude, já *počítám* (Postřek.); *vitám* vás k slovu Běžimu (Kolin., Křešfov., Klnky, Breží, Jelnědlo, Dobeš., Hvozď, Kažňov); *začínám* tepřiva (Jedov.); kuň se *spíná*; dvřka *otvřá* (Pocín.); *zpřívá*, *rozlřhá*, *přivřívá* ho (Viteň); pěkně *vitáme* (Hvozď); — plačů každy den (Žichov., V. Bor, Hvozď); proč plačeš (Krasel., Svojn., Otěvík, Elhov., H. Bělá, Hoštice), jinde pláču atd.

P o z n á m k a. V některých složeninách zkracuje se dlužená předložka: při - jdu přřdu přřdu: *přřdu* k vám, ale dnes nemám ldy (Hvozď, Raděj.); *přřde* přřstavenej vybřrat kontrbuči (Křečov, Viteň); *vyde* peněz na slaky (Čestice); dokud *nepřřdou* (Pocín., Letkov., Chrást, Veselá, Těmecná); pane baroun, *budu* [pujdu] tām (Kolin.); esli *pude* do Kodova (Postřek., Kolin., Kažňov, Bušov., Katov.); až *pude* imo (Postřek., Hvozď, Raděj., Dol. Poříč., Krasel., Svojn.); *pudeme* dťemu (Brežany, Sviratice); memu mřemu *zustanu* věrná (Kolin.); já si *pucim* tvuj srp (Sv. Jan) a j.

d) koncovky se dial. krátí:

α) -ím, na př.: *vím* to (N. Kdyně); já nevím jakou má modu podkova (Polyň, Elhov., Soběk., Bušov., RHODS); *jím* dost (V. Bor, Toden); — tebe *neslyším* než vzdát (Pocin, Mrákov, H. H. Raděj., Tih. Sviny); za jedno to *nehledím* (Kolin., Soused., Krasel.); *musím* it (Rousín, Mišov.); — já ti něco *prosim* (N. Kdyně); to já *vodbedním* nákej soudek; lepši to *apeněžím* (Kolin.); jen počkej ať se *rozprudím* (Kažňov); *střeím* vás za nadra (Hoštice); já to *vošebelím* (Krasel., Partot.); — *krácím* k lesu (N. Kdyně); z lodičkou *zacházím* (Žichov., D. Poříč); *sázím* (Měčín, Viten) a j. v.

β) -ám, na př.: *dam* ji na voheň a *udělám* kříž (Janov.); přijte k nám, já vám *dam* jabka (Hvozď, Chrast, Horažď.); — *nemam* čím bych zaplatil (H. H. Raděj., Kralov., Horažď., Soběk., Těmoš.); *pořídám* vám to zvo-pravdu (Hvozď); jesti si brambor *voloupam* (Zbín.); z toho si nic *nedělám* (V. Bor); *dělám* to dobře (Partot., Měčín); *dávám* lidum pivo (Kralov.) a j.

γ) -jí, na př.: někot *nehumejí* a prvá zpívali (Pocin.); na hlavu *stavějí* (Polyň); *vidějí* (Žichov., Svojn., Račov, Strelhošť.); ty velký hlavove *myslejí* (Štěkeň); zedníci *mají* zlatý kladiva (Kolin.); dražka se *dají* zvorat (Švihov, Horažď.); *nedají* mu nic (Komšín, Maž.); ty chlapi si berou radu a *pravějí* pak (Kolin.); *plazejí* se (Břežan., Štěkeň, Strelhošť.); *cinějí* (Horažď.); prasata se málo *platějí* (Pís.); do pekla tě *hodějí* (Třebče); — *vybírají* erpetle; sedláci [= sníl] *padají* (Kažňov); Vacovskéjm *řikají* hlinaři; *dělají* měké kopy (D. Lhota, Pocin., Ondrov., Doudl.); *chovají* dobytek (Polyň, Švejkov., Stachov jž., Měčich., Račov, Štěkeň, Z. Zbor., Komšín, Varvaž., Krasel., Soused.); voní ty plívy *tlapají* (Horažď., Krasel.); *probízejí* ho (Strakon., Břežany); už *nekonají* mtrády (Maž., Zbín.) a j. v.

δ) v ostatních tvarech se krátí *í* nebo *á* na př.: ty si to *musís* vzít, *nezaplatíš* (Viten); *rozumíš* tomu pěkně (Žichov.); že s ním *promluví*; mněšiček *svítí* (Vranov); dysíš *koupí* maso sám (Strážov); špatně se mně *darí*; pořad se *vadí*; *točí* s tím a *mrzí* se (Zbín.); všecko *nakoupíme* (Viten); něco vám *poříme* (V. Bor); — jaký *maš přimění*; tam *ma* jít (Snš., Varvaž.); dáleje to *tráa* (Vranov); než se Franta *přichysta*, Tonda mu to *vychlesta* (Lhota Kd.); vono se *ropláka* (Otročin); muž ten *zacína* ehradnout (H. H. Raděj.); *vitame* tě (Hoštice) a j.

P o z n á m k a. Také bývá dial. kráceno n e n í: holt *není* (Otročin, Vranov); kerej člověk *není* fest (Lhota Kd., Poem., Červ. Poříč, Měčín, Strelhošť., Štěkeň, V. Bor, Jinín, Otěvík) a j.

7. Praesentis imperativ.

§ 46.

a) Kořenná slabika se dial. dlouží, na př.: *řekni* mu (Maž.); *zvíhni* to (Bušov.); *ptěj* se, co mu je; *děj* mi taky kousek (Horažď.); *netráp* ho s tím (Maž.); *těš* se jen, *fěš* (Hartman.); *stémujte* sve muziky (Maž.) a j.

V VI. tř. dlouží se *-u*, na př.: *po milůj* mně Bóže; *milůj*te se manžele nyní; *pozorůj*te málo (Maž.) a j. Délka tato vyskytuje se již v XVI. stol.

b) Kořenná slabika se dial. krátí, na př.: *nebu*j se a pocem ke mně (N. Kdyně, Kolín., Rábí, M. V. Bor, Kvášňov, Kotouň, Měčich., Pís., Veřech., Krasel., Řesán., Střelhošť., Račov, Varvaž.); *stu*j nebo tě střelim (Hvozď, Elhov., Krasel., Svojn.); *ne*stu{j tam na sdivu lidem (Horažď.); *ne*stu{jte pod okny (Červ. Poříč. Raďej.); *neříkej* to vašim rodičům (Horažď., Kažňov) a j.

P o z n a m k a. Sem by se mohla připojit složená slovesa: *zustaň* tu (Krasel., Horažď.); *puč* mi škarku papíru (Hvozď, Kažňov); *popuč* mi tu knížku (Štěkeň); *puč*te mi vaše vídle (Hvozď).

ZKRATKY.

B a b i n. = Babiny.	J e d o v. = Jedovary.
B e s e d. = Besedice.	J e l e n. = Jelenov u Kralovic.
B i l. Ž. = Bilenice Žichovská.	K a l e n. = Kalenice.
B o j a n. = Bojanovice.	K a š p. H. = Kašperské Hory.
B r a n š o v. = Branšovice.	K a ž ň. = Kažňov.
B ř e ž a n. = Břežany Strakonické.	K l a t. = Klatovy.
B r n ě ř. = Brněř.	K o c o u r. = Kocourov jž.
B u ě j. = Budějovice.	K o l i n. = Kolínec.
B u d e t. = Budetice.	K o m á r. = Komáříce.
B u š o v. = Bušovice.	K o m š. = Komšín.
Č á s t. = Částkov.	K o r y t. = Koryta.
Č e r n. = Černice Krumlovská.	K o t e t. = Koterov.
Č e r n o v. = Černoves u Nepomuka.	K o t. = Kotouň.
Č í ž i c. = Čížice.	K r a l o v. = Kralovice u Plzně.
Č. K r u m l. = Český Krumlov.	K r a s e l. = Kraselov.
Č. P o ř í č. = Červené Poříčí.	K r u m. = Krumlov.
D. H. B ě l á. = Dolní, Horní Bělá.	K ř e š t o v. = Křešovice.
D. L u k a v. = Dolní Lukavice.	K u c i n. = Kuciny.
D n e š. = Dnešice.	K v a s n o v. = Kvašnovice.
D o b e š. = Dobešice.	L e t k. = Letkovice.
D o b ř. = Dobřív.	L h o t a K d. = Lhota u N. Kdyně.
D o m a ž l. = Domažlice.	L h. S p ů l e. = Lhota u Strážova.
D o u d l. = Doudleby.	M a l o v. = Maloveska u Klatov.
D. P o ř í č. = Dolní Poříčí u Horažďovic.	M a ž. = Mažice.
D r u z d. = Druzdov.	M ě č. = Měčín.
D u b. L h o t a. = Dubová Lhota.	M ě č í c h. = Mečichov.
E l h o v. = Elhovice.	M e z h o l. = Mezholez.
H a r t m a n. = Hartmanice.	M í c h. = Michov.
H. H a m r. = Horní Hamr.	M í r o š. = Mirošov.
H. H. R a d. = Hvozď, Hodovíz, Radějov.	M l y n. = Mlyneček u Kouta.
H o d o v. = Hodovíz.	M r á k. = Mrákov.
H o l k o v. = Holkovice.	M u t ě n. = Mutěnice.
H o r a ž ě j. = Horažďovice.	V. M. B o r. = Malý, Velký Bor.
H o s l o v. = Hoslovice.	N e b ř e h. = Nebřehovice.
H o š t. = Hoštice.	N ě m ě. = Němčice.
H. R a d. = Hvozď, Radějov.	N e t o l. = Netolice, Netolicko.
H r a d e š. = Hradešice.	N e z d ě t. = Nezďetice.
H u s i n. = Husinec.	N e ž e t. = Nežetice.
H v ě z d a l. = Hvizdalka.	N. K d y ň. = Nová Kdyně.
C h a n o v. = Chanovice.	N. P o s t ř e k. = Nový Postřekov.
C h o d. = Chody, Chodsko.	O n d ř o v. = Ondřovice.
C h o t o v. = Chotoviny.	O s t r u ž. = Ostružno u Kašp. Hor.
J a n o v. = Janovice.	O t ě v. = Otěvik u Trh. Svinn.

- Otěv, T. = Otev.
 Pač. = Pačív.
 Partot. = Partotice.
 Pociň. = Pociňovice.
 Por. Červ. = Poričí Červeně.
 Postr. = Postrčkov.
 Prachat. = Prachaticko.
 Prapor. = Prapořiště.
 Praž. = Pražsko.
 Přest. = Přestice.
 Přichov. = Přichovice.
 Pr. Újezd = Prasný Újezd.
 Rač. = Račov.
 Raděj. = Radějov.
 Radeš. = Radešice.
 Radkov. = Radkovice.
 Radob. = Radobysice.
 RHODS = Rohožen, Hvízdalka, Ondro-
     vice, Dubová Lhota, Spule.
 Řep. = Řepice.
 Řesán. = Řesánice.
 Řím. = Řimov u Trh. Svinn.
 Rokyc. = Rokycany.
 Rouš. = Roušín (Vinná a Chmelha).
 Sedlík. = Sedlíkov.
 Slivon. = Slivonice.
 Smrk. = Smrkovec u Horažď.
 Smrž. = Smržov.
 Soběk. = Soběkury.
 Soběsl. = Soběslav.
 Soběs. = Sobešice.
 Soused. = Sousedovice.
 Strak. = Strakonice.
 Stras. = Strašice u Strakonice.
 Stráž. = Strážov.
 Stropn. = Stropnice.
 Strunk. = Strunkovice.
 Střelhošt. = Střelhoštice.
 Svatop. = Svatopole u Horažďovic.
 Sulisl. = Sulislav.
 Svejkov. = Svejkovice.
 Svírat. = Svíratice.
 Sv. Jan = Svatý Jan u Budějovic.
 Svojn. = Svojnice.
 Škviň. = Škvrňany.
 Štáhl. = Štáhlavy.
 Štěk. = Štěkeň.
 Švejkov. = Švejkovice.
 T. Brezí = Březí u Trh. Svinn.
 T. Otěv. = Otěvík u Trh. Svinn.
 Třebom. = Třebomyslice.
 Třebomy sl. }
 Třemoš. = Třemošná u Plzně.
 Třešov. = Třešovice u Strakonice.
 Varvaž. = Varvažov.
 V. Bor. = Veliký Bor.
 Vejprn. = Vejprnice.
 Veleš. = Velešín.
 Veř. H. = Veřechov u Horažďovic.
 Veřech. }
 Vesel. = Veselá u Rokycan.
 Vlět. = Vlětýn.
 Vol. = Volyně.
 Vran. = Vranov u Stribra.
 Vřešťov. = Vřešťovice.
 Výr. = Výrov u Plzně.
 Zahor. = Zahorany.
 Zář. = Zářečí.
 Zbín. = Zbinice.
 Z. Zborov. = Zadní Zbořovice.
 Zubě. = Zuběice.
 Žihob. = Žihobec.
 Žichov. = Žichovice.
 Žink. = Žinkovy.

SEZNAM SLOV.

(Římská čísllice značí část Illáskoslovi, a r a b s k a stranku.)

A

a = *a* II 5; *a*—*è* (*e*), *ie* (*i*) II 8; *a* za *ç* II 10; *a*—*e* (mimo přehl.) II 12; *a*—*o* II 14; *a*—*u* II 14; *a*—*i*, *y* II 14; *a*—*ou* II 15; přísou-
váno II 15; odsouváno II 15
'a, *ia* II 16
'a, *'a* II 7, 16
-*ä* v praes. ind. se kráti II 35; délka ostává 33
ä II 5, 6
Abraham I 8, II 15, 63
adjektiva (kvantita) III 17, 28
Adouf II 49
adunk III 6
adyjunk I 20; III 9; *äd*-
22
-*ách* v lok. pl. fem. kráti se III 27
achtelik II 32, 64
aj -*ej* II 16; *aj* mění se v *a* II 17
ajbišcertle I 7; III 9
-*ajd*, -*ajd* m. -*ad* n. přisl. I 47
ajj' I 47
Aigustyn II 7, 51
Ajpt II 16, 41
ajrychtunk I 12
ajsponcký I 12
-ak II 29
ako I 46
-*al*, -*alek* II 29
-*al* v part. se *dlouží* v -*ál* II 53
-*alu*, -*alka*, -*alrika* II 29
ále III 31
almara I 9
-*alo*, -*alko* II 29

-*ám* v dat. pl. fem. kráti se III 27
-*ám* v praes. ind. se kráti III 33, 35; délka ostá-
vá t.; -*áme* kráti 35
Amarika II 27, 62
-*an*, -*ano*, -*aní*, -*anec*,
-*antce*, -*anka*; -*aničko*
II 29
Análka II 14
Ancourek III 12
-*áni* v subst. verb. se
kráti v -*ám* III 33
Aníz, -ka II 21; I 12
II 59; III 14; -*ězka*
37
antälen III 3
apatyt II 27, 62
aperat II 12
aperiřovat II 44
-*ar* II 29
arozek I 12
arfa, -*emk* I 33
-*arke* II 29
armomika I 33
arvent, ha- I 15
-*arý* II 29
aspon I 13
-*at* (-*etu*) v gen. pl. neutr.
dloží se v -*ál* III 25
-*ata*, -*atka* II 29
ataleryje II 62
au II 6
aumara II 6
-*arka* II 29
Azuštan II 17

B

b se měkčí I 20; měm se
v *p*, *m* 22; přísouvá
se a odsouvá t.
babalka III 14
bábikách v II 6

Bablik I 22
bablna I 24
Babor, -*ckej* I 24
babouk I 22
Babouš III 17
bacán III 16
bacouch III 17
bagoun II 49; -*koun*
III 11
balkán II 44
bandar, -*dur* II 47, 57;
-*ür* III 15
baňka I 12
Bara III 11; -*ca*, -*ce*
II 10
barhany I 24
baroun II 49
Bartuněk III 12
Básl II 17
baštit I 22
bata I 24
bajzek, -*ky* I 22
bečit, -*il* II 21
bedle (rl) I 10
bedovat II 34
behno II 12; -*enky* 62
bej (bez) II 7
bejk II 59
bejl, bejla (y) II 61;
bel, -*a* II 61
bejt II 59
belec I 31
belechat I 23
běla — podbil II 20
bělsám II 12
Benhátky I 35
bere I 8, II 64
Beredikt I 12
Bernásek III 13
Bětuš III 5
bezkrejka I 24, II 32
biežit II 24; -*et* (praes.)
33; -*it* 21; III 18; -*at*
II 10; -*ici* III 33
bible I 48; II 40; III 3

bida III 26
bídlo III 12
bíh II 20
bílbá II 64
bíldlo II 20; III 12
bířčí III 15
bířtle I 24
bjec II 39
bl, bla, blo II 62; bya I 6
blaf I 7
Blanice I 22
blanina III 11
blato III 10
blazen III 22
blázninec I 11
bláznoství I 27
blažnov II 32
blejskotka -kavka II 59
blícha II 19
blíti = bleju II 61
blízní III 18
Blloch II 65; Byloch 64
bobrtlik I 24
bohaství I 20
bochtr I 24
Bohřík I 24
boí se III 8
bojiště III 15
bolávo III 18
Bolehrad III 21
bolest III 27
bolít, -il, -il II 21
boreť I 15
boršán II 14
Boršík III 17
boukal II 49
boula II 10
Bouliček III 13
Boušlav I 33, III 7
Boušek II 51, III 5, 7
Bóže III 21; -í 18
brabec I 24
brabenec, -išť, -covej I 23, 24
brábník I 24
bráborat I 24
brabouk I 9, III 9
bradajice I 25
bramborčí I 24
brambůr II 47
brasa I 24, II 27, 62
bratránek III 15
brazuleta II 48
břed I 24
břecho II 38
Břeněk III 12
Bresovec II 27
Břesták I 13
Břestan II 16, I 45
břeteno I 24; -ano II 29
břez, -ek I 24
břidla, bře- II 19
bunkovka -brinknout I 22
břisnout II 18

břítov I 32; III 4
brochtán I 36
brons II 54
brozdivat I 38
brumbál, -ek I 9, 25; III 9; -ár 16
brůna III 26
bruslinka I 7
brusničky I 49
Bruža III 11
brýborat II 14
bryndátko III 13
bržíčko III 13
bucifál III 15; -ovítej I 21
búda II 53
Budčice III 8
budouční I 42
Buh III 21
bůj, buj se II 47
bujď I 47
buk (bok) II 47
buk, pukl II 48
bule I 24
bul II 59
Bušovice III 8
buta II 46
bzdina III 26
bzejna I 49
bzunět I 44

C

c v stč. I 42; c—č, z, s, ch, t; přisovná se t.
Cábalka III 14
cabera I 44
cabřit se I 44
-cad, -cajd, -cajdlé II 56; -cid II 58
cajch I 30
cákl I 9, II 17
cápnout I 44
capouch I 39, II 44; -uch III 17
carát, -cerát II 13
cě (co je) III 5
cecík I 39
cecíhališ II 6
cedfák II 16
cegretár I 30, 39
cejch (cajk) II 16
cejtlík II 24
cejtlovat II 24
celoděj I 14
cepalka III 14
cera, cěra I 17, III 26
cerel I 48, III 3
cergulat I 25, II 31
cezáček III 12
cibulák III 17
ciemat I 44
cigára I 29
cigr I 30
cichtovat se I 36

cikánovat III 19
cikat I 19
cikora I 36
cilifinda II 51
cíncí, -canej I 44
cinglísek I 30
cípcampř I 23, III 9
civí I 22
cka I 14
-ckej m. -skej I 39
cmrkat I 24
-cmudlej I 39
cmudnout I 39
coufat I 25
couštuk II 49
courák III 17
cpod I 39
cť m. c v inf. I 19
cť m. st v inf. I 39
cucat I 39
cugr, -ovka I 30
cukrovár III 20
cukule II 7; -ata I 9, II 64
cumploch I 25
cvíkyř I 21

Č

č I 44; mění se t.; odsonvá se 45
č m. c v imperat. I 42
čábera III 26
čad-, čed-, čedit II 9
čacht, -ář I 44
čala I 26
čaládka II 26, 62
čálka I 9
čalník II 26
čálo II 6, 26
čamára III 15
čamrda I 32
čap, -čep; čápek; -ovnice II 26, III 12
čapejl II 24
čapejrit II 26
čarodenice I 14, 46; -ejník II 35
čartadlo II 26, 62
čas III 21
časné III 18
castné I 19
čat-, čet-, čit- II 11
čc mění se v čc I 44
čce v skloň. jm. čc I 45
čchlit, se- I 25, 44
čchalťka II 26
ččka II 44
ččkanka II 6, 39
čekuláda II 44, 48
čencamej II 39
čepice I 22
čepjece II 39, 62
čera, -ejší I 26
čerehman, -nt I 36

čert III 10, 21
čertadlo I 8, II 64
červavej II 39
červeňoučkej I 12
češněk I 39, II 25
četno, -čtou II 32
číhadlo III 12
číl II 19
čilindár III 16
-čimino II 21
číslovky (kvantita) III 29
čistouňkej I 18; -fonkej
II 43
-čiz (pročiz) II 30
človek II 35; -vik 21
čluněk II 25
čmarat, -ka I 24
čmert I 24
čmudit I 40
čmuchať I 24
čmulík II 31
čovek I 6
čoudněj II 6
čtění II 25
čtyrhrán III 20
čudit II 14
čuch, čouchnout II 57
čulík I 9
čumidlo III 12
čunět I 23
čuperný II 57
čurík I 10; -ně 9
čušet II 57

D

*d, ḋ I 14; d—z t.; mění
se t.; d—r 15; d—j t.;
přisouvá se 15; od-
souvá se 16; ḋ se přís.
a odsouvá 17; ḋ—j t.;
ḋ v impert. mění se v ḋ
I 17*
da m. hda I 33
ďafák, -at I 10
Dahyně I 49, III 4
dál—děl II 27
dalekej; -o III 18
darebákovat III 19
darebněj I 23
datal II 15, 29, 62, 64
ďaura II 6
ďaál I 9
ḋ—jc: poj-cem I 18
de, dežto I 31
de (gdvž) II 61
dē - dil II 20
dědoun III 16
dejmy II 60
delektor I 30; -ka 9
deleko II 13, 62
dělú III 22; delu 24
dem — dām, del II 13
dem, dēm, dejm, dym I
47, II 57; dēmu III
22; de- 24

denně I II; dejně, déné
I 4, II 24, III 18
der, -ec I 33
děrek, -oun, -eček I 15
derektoř II 39, 63
deška I 38, 39
dešť III 22
deť (y) II 61
dětkám II 34
dětněj III 18
deujet II 7
devandule I 7
devateroji I 25
devatnáct I 9, II 65
děvečka II 25; -vle- 7,
I 22
devěkrat III 20
děvkař III 16
dezenter, -ýr I 10
děžička II 34, III 14
dícky II 59
dielāt III 32
dil (č), -ka II 58
dirka III 14
dissimilace III 9
dispensium I 49
dit (vždyť) II 58
ditě III 12
ditěto III 7
divče II 19, 20, 30; III
12; -čka II 20, 32
divčička III 15
divenka III 14
dlán III 10
dluhý I 5, II 53; dloho
53
dnejs I 47
do, dož, lezdo I 31
dobře II 6
dobreitro III 7
dobří (de-) II 31
dočpělej I 40
dobyče I 20
dobydu II 51
dočista III 19
dochtoř I 30
doit III 8
dojino II 21
dokaď I 14
děle, zdula III 22
dolik III 17
dolišek I 45
dolka III 14
dōlu II 6, 42; delu, -u,
dē- II 45
domá III 23
domovák III 17
dōmu II 6, 42; demu,
dem, dēm, dejmu,
dejmi, dym II 45
doposevad II 13, -sovad
14
dost: dos-tich, do-času
a j. I 20
doska III 14
douha (u) II 54

doulata I 29
doulu II 49
doura, don- II 38
dova -ec I 26
doved I 6
dragoun II 49; -koun
I 29
drancit II 15; -et 64
drápačka II 27, 62
drápanice II 27
drápec III 15
drapna III 11
drátěnik II 25
drejsi II 10, 16
dřeji, -vičko II 38
dřenice I 18
Dřesino III 16
drevičko III 13
dřivji II 7; dřivji III 25
dřivčičko III 13
dřivnějši II 39
drnelovat I 7
drnkotat I 11
droužka II 54; III 14
droznice II 14
drubeř III 26
drška I 20
Držala I 16
držalo II 28; -ky 10
-držávat II 10
držet II 63; držít, -al 21
dska II 33
dn, deš atd. I 46
dub III 21
dubravnik II 53
duch II 45
dujek II 46
dum III 21
dumění II 46; III 19
dustatek II 47
dutky III 26
*ḋt — j̇t: hlejte, pojtam
I 17*
*ḋt — t: vete, pote a j.
I 17*
dvā, dva III 29
dvacitník II 30; -cijas
III 17
dvadvacet II 15
dvakrát III 20
dvěře I 22, II 25; dvě-
18; dve- 19; III 26
dvičata II 18
dvorec III 15; -eček I 11
dvoučák II 28
dvoušník III 17
dvur III 21
dy, dyby, dyz I 31
dycky, -ko, di- I 28;
-kyn II
dyj II 7; dyjž I 46
dyjamit I 14
dyl II 20
dyť, det, dīt I 29; dyṫ I 47
dzupat I 14

E

e — *é* II 5, 6, 17; už se II 17; krátí se II 23; mění se v *ej* II 24; *e* — *ě* II 25; *e* — *u* II 25; mění se v *ě*, *i*, *y* II 29; *e* — *o* II 31; *e* — *u* II 31; přisouvá II 32; odsouvá II 32; *ě* II 5, 6, 17, 30
e — *i* II 30
ě II 33; dlouží se II 33; *ě* — *i* II 34; *ě* — *e* II 34; *ě* — *u* II 35
-ě, *-ěho*, *-ěmu*, *-ěm* se krátí II 28
e II 7, 39
ę pův. II 10 sl.
ečko, ičkono, ičko, -t, ičkyt, ičkode I 42
-ei m, *-ěi* v 3. os. plur. I 46
ej II 6, 7
-ej *ěj* m, -ý u skloň. složeného II 60
-ejc m, *-ěji* u adv. komp. I 42
-ěji — *-ěj* (e) vadv. komp. II 41
ejpeký II 41
-ěji m, -ví u subst. mask. II 60
efs m, *ej* v komp. adv. I 44
ekzetuce I 30
-el v part. se dlouží v *-ěl*, -íl II 32--33
elektrika I 31
emecky I 12
en m, jen I 45
enej II 62
enklickej I 29
-eno, *-ino* v part. se dlouží v *-ěno*, *-ino* II 33
-ený m, *ený* II 25
epiška I 45; epiška 46
erpetle I 49
esh I 45
ešte II 35
-ěte m, *-ete* verb. II 25
ey II 6, 7
evangelik I 29
evostik I 12
ezdecírka, *eze-* I 45
-ež u subst. fem. mění se v *-ci* I 43
Ezousek III 13

F

f se mění I 20; *f* — *p*, *ch* 29
ačárna I 40

fách III 21
fakaňátko III 13
falár I 9; faraskej II
falírovat III 19
famfár I 12
famfrnět I 24
fantovat II 27
fasuňek I 12
fášnivej I 25, III 18
fazule, fi-, fe- II 48
fčera I 25
fčila I 25
ferčal III 3
Ferčák I 14
fěrtoch II 38
fijala III 26
firhánky III 15
fišpan III 22
fizule II 11
firhonka, -hán-, -haněk I 13, II 50
fijäger I 30
firšlák II 50
flauta II 6
flufta I 9
formistr I 12
fous I 25
Francalka III 14
Franeč II 10
Frantoice I 27, III 8
frclouz I 9, III 9
frnkat II 63
frol III 3
fršlinata II 63
frydra I 7
fučet II 38
fund II 48
fúnus III 22
furbezna I 24
furt II 48
fuspúdna II 47

G

g vzniká I 29; *g* mění se v jinou souhl. I 29
gdá, hdá a j. III 31
gen, a *lok*, *sing*, *fem*, i m, *e* (ě) II 30
gen, *sing*, *fem*, -ě m, -e II 25
gen, *plur*, *fem*, dlouží km, slabiku III 27
gen, *sing*, *subst*, m, -á III 23; *neutr*, 24; *kvan*-*ta* II 21
gór, kór II 11
grejcar I 30, II 59

H

h povstává I 31; mění se v jinou souhl. t.; odsouvá se 32; přisouvá se 33;

h na konci slova I 31
habatyše I 34
hád III 21
hádac III 22
Hadam I 33, III 8
hader I 8, II 32, 64;
hander I 11
hajčat II 10
hájič III 22
hájiček III 13
hajný II 17
hajtát I 19
hale — hele II 27
halmara, halměr I 33, III 8
halmužna I 34
hamba, -ár I 12
hambura I 34
Hamerika I 33
hamišnej I 42
hamur II 47, 56; homor 52, 63; hamura 48
Hana I 33, III 8
Hancík III 17
Hanton I 33
hapaty I 34
hapatyk I 33, III 8
hapetýt I 34
harest I 33, III 8
harmunika II 48
harvan III 3
harvent I 33, III 8
Hastrdám I 34
hät, här I 6
hať I 34
Háta III 5
hatlasovej I 33
haufnout II 6
haup I 20
hážino II 21
hderec III 15
hdobre I 35
hdoubec III 15
-hdý III 31
hedbábnej I 25
heglavat, -ěka I 30
hejbat II 60
hejčet II 16
hejždě II 60
hele, -ed II 64
helvit II 21
hemždit se I 17
herbaynice I 15
herhčka II 32, 64; h'r- I 7; hr- II 63; hed- 8, 64
hertepie I 34; -petle III 8
herdyje III 6
Heva, -ěka I 34, III 8
hevang'lium I 34, III 8
hezkcj II 6; -ejši I 29
híat III 8
hladem (la) I 35
hlaclár I 9
hlás III 10
hlavalka III 14

- hlávička III 14
hlávka (lá) I 35
-hlechnout II 56
hlejbka II 7, 51, 61
hlemejž I 17
hlezenej II 13, 62
-hlidnout II 18
hlíněnej III 18
hlíza: plur. hlíze II 61
hlodnout I 16, 48
hlomoz, -it I 35
hlouceti II 64
hlučít I 7
Hlupino III 16
hlupost I 5
Hlůzek III 12
hlyboký II 51
hlybůček II 47, 51
hmenčí I 35
hmla I 48
hmoždír I 35
hmynár II 64
hna m. na I 35
hňát II 16
hneska I 15, 35
hnedlinko, -ičko III 13
hnetynka II 35
hnída III 26; hnidák I 7
hnízkej, hníž I 35
hnoj, hnuj III 22; -ístě, -ňák I 13
-hňoncanej II 15
hóbička II 6
hobor, -ka, -rit I 24
hobrázek I 34
hobrtlík I 34
hodělat I 34, II 52
hódina III 26
hodnýj II 7
Hochbaur I 29
hojprdle III 6
holáni II 42
pod Holcem II 42
holejček I 46
holenka II 38
Holomouc I 34, III 8
holonbiátko I 22, II 7, 16
homba I 12
hómřel II 6
hoňák I 12
Hondziček I 14
honej I 16
honnanej I 11
honogle I 9, 29
honytba II 37
hoprdáč I 34, III 17
hóra III 26; hóre 24
horejší I 10
hoříknout, -íkvej II 40
hořit, -il II 21
hornodle II 14; -nudle 48
Horsila I 25
hospánek I 6
Hospodyn, -ynka, -ínka II 37
hóst III 21
u Hoteckejch I 6
hou- m, ou- na začátku slov II 54
houba (u) II 54
houbor II 49
houbytě I 34
houfjera I 34
houhalka III 14
houhel I 34, III 8
houhrabky I 34, II 54
houl I 34
houle III 12
houmysel II 32
houpor, houbory I 34
hourabák II 54, III 17
hourabeční III 4
hourezek I 10, 34, III 8
housanka II 28, 62
housar II 28
houštnout I 38
houterej I 34
houvar I 34
Houvézdo II 59
houvěži II 49
houvin I 34; III 8; -in 16
houvod I 34
houvor II 53
houvoz I 34; III 8
houvrat I 34, II 54
houz II 6, 59
houzkej I 53, II 34, III 8
houž II 54, III 11
houže I 27
houžitek I 34
hovád, hou- I 34
hovnivár I 7
hra-, hři-, hřít, hřál — hřil, hřitý, hřiný, hratý II 9, 36
hrabiště III 15
hrabky I 7
hrablo, -ilec II 27
hrád III 10
hřada I 35
hradíště III 15
hrádka III 26
hrách, hráchu III 20
hranec I 35
hrašnice I 43
hražino II 21
hřebílec II 30
hřebřiny I 35
hředčí I 35
hřejbě II 38
hřebek II 38
hřejtat I 49, III 4
-hřejvat II 38
hřemejk, -ček II 60
hřemen I 35
hřemeslo I 35
hřešato I 35, II 28
hřiba I 24, 25
hřibě III 12
hřibek II 18
hřibet; -ribet II 36, 40
hřibiata II 16
hřičice I 35
hřidel I 35
hřidka I 35
Hřim I 35
hřiva III 26
hřívna III 26
hřbonlek III 12
hřmot I 10; -ty II 63
hřnoulek III 12
hřnůček I 13, II 37, III 13
hřobár III 16
hromice I 12
hrozác II 6
hrožen I 35
hrst II 63
hrstačka II 16
Hrštejn I 8, II 63
hrubata III 12
hrubatec II 46
hrubijanka III 14
hrudka I 35
hrymnik I 35
hryzec I 35
hu m. u I 34
hůba, huba III 26
hubalka III 14
hůbička III 14
hučenej I 34
hučitel I 34, III 8
hudě III 12
hudice I 34
hudidlo I 34
hudit I 34
hudlovat I 9, II 8, 64
huhřabák III 20
hujímat I 35
hukrást I 34
hulaňátko III 13
hult II 46, 48
humět I 34
humolka II 47
humpati, -ovati I 24
humorit I 35
humřit I 34, III 8
hůna III 24
huncvut I 14
hupřimnej I 34
hura II 46
hurazit I 34
huřklina I 34
husárna III 11
húsenka II 53
hůska II 46
huši III 8
hušit I 34
huština III 26
hůtalka III 14
hutopit I 34
hutřacet I 34
hutřit I 35
hutýct I 34

huvarit I 34
huzda I 34
huzel I 35, III 8
huzenej III 8
huž I 34,
húž II 33
hviet I 35
hviezdička III 14
hýbovat I 34
hýdek III 6
hynčono III 6
hýndle I 16
hypnout I 22
hýva I 34, III 8

Ch

ch se přisouvá v gen. plur. I 37
ch v gen. a lok. plur. se vynechává I 36
ch mění se v jinou souhl. I 35; odsouvá se a přisouvá 36; v plur. g. 37
champula III 4
charpa II 15, 64
chcát, chcanky I 40
chciplej I 40
chčasnej, chčestí, cestí, časnej I 40, 44, II 10
chčerstva I 36
chejcat se III 19
chlamstat (chlemtat) I 24
chláp III 10
chlapeje I 47; chlápce III 23
chlastat, -tna I 25
chleeb III 21
chlestat, chlešt, ochlesta II 13
chlístnout II 19
chlív II 18, 19
chmat I 31
chodit III 19
choudnout, -dlit II 55
chovát III 32
chrádnout III 18
chram III 21
chránnout I 22, 32
chramostejl I 12, II 16
chrápot III 21
chrastět, chrestět II 10 64
chřbet I 32
chromajzlik I 47
chroupnout II 54
chrust II 14; -tět II 31
chřtít, chřtější III 33
chudčej (to) II 47
chudenský II 44
chuchňavej I 31
chůj, -je I 27
chumač II 47
chundál II 29

chup I 6
chut, chuť I 18
chůz III 11
chtě- — chtil II 20;
chtel 33
chtěda I 40
-chtědní I 40
chtěvo I 40
chtělet I 40
chváleníš III 7
chvap, chvapně I 30
chvoľa II 14
chvuj, chuje 46; chvuj 47; III 11; -ujka 14
chybat II 10

I

i II 5, 36; z *ij* II 36;
úžením II 17, 18, 20,
21; *i* — *i* II 36; *i* — *v*
II 37; *i* — *ej* II 37;
i — *u* II 38; *i* — *e*
II 38; *i* — *a* II 39;
i — *o* II 39; přisuto
II 40; odsuto t.:
i III 31
-*i* v nom. sing. neutr.
krátí se III 25
-*i* u adj. slož. skl. se
krátí III 28
-*í*, -*ě* v gen., dat., lok.
fem. zájm. se krátí III
30
-*í* v gen. pl. a -*im* v dat.
pl. fem. se krátí III 28
-*í* v praes. ind. se krátí
III 34, 35; délka ostá-
vá t.
í II 5, 6; *i* II 6, 36
icnad III 7
ídlo I 45
je II 6, 36
ího I 45, III 8
-*ích* v lok. plur. se krátí
III 24, 25
ich, im atd. I 45
-ich m. -ech, -ěch II 30
ij II 6, 7
ikry I 45
íl, -ovej, -oviště I 46
-im, -ima m. -em, -ema
II 30
-*im* v instr. sing. neutr.
krátí se III 25
-*im* v instr. sing. čisl.
a zájm. se krátí III
29, 30
-*im* v dat. pl. fem. krátí
se III 27
-*im*, -*ima*, -*ích* (plur.) se
u zájm. dlouží III 29
-*ima* m. -*ema* II 30
-*im* v l. os. sing. se krátí
III 34, 35

imal I 48, II 27; imel
I 45, II 27; III 4, 22
-*ime* v l. os. plur. krátí
se III 35
imo I 23
imper. praes. dlouží km.
slab. III 35; krátí 36
inák III 31
inf. jednosl. krátí km.
slab. III 31; složen
s předl. dlouží se t.
inglický II 15
ingoust I 30
-*ino* m. -*ino* u posses.
adj. III 11; -*m*, -*in*
u pomístních II 50
instr. sing. fem. krátí
kmen. slab. III 27;
konc. t.
instr. pl. fem. a) -*ána*;
b) krátí km. slab. III
27
inšejší I 46
iný, indy atd. I 45
iskavka I 46, III 13
íst I 45
istej, -ota I 46
išpechor III 22
ištament II 56; -tr- II 22
išterka I 45
itnice I 46
itrocin I 7, 46
íva, -ovej I 46
Ivánek III 12
izda I 45
iz I 45

J

j I 45; *j* — *ň*, *l*, *v*, *h*, *t* t.;
odsouvá se 45, 46; přisouvá se 46—48; -*yj* t.
ja m. a I 46, III 8; m. *já*
III 29
jabko I 6; -linko III 13
jablon I 13; -lunek II 47;
-lunka I 5
jabor I 24; jabůrek II
42, 47
jabý III 8
jad — jed II 10; -avý
26, 62
jádrnej III 18
jádor — jáder III 25
jadyrko III 13
jagmu III 7
jahla, -chlik II 26, 62
jáhli II 26, III 15
jakmile III 18
jakorát I 46, III 8
jaksamitka III 8
jalojce I 27; -jčka 25;
III 7
jam-, jem- II 9
ján III 20

janálka III 14
 jam m. ani I 46
 japt-, jept-, heptška II 9
 jar-, jer-: z jera, jer II 9, 13
 Jára, -oš, -onšek III 5
 jarmak I 9
 jarmara III 8
 jásan III 21; jasánek 12
 jat-, jet-, jit- II 12
 játra — játer III 25
 je II 6
 ječnej m. vě- I 27
 jeden — jena, jeno I 16;
 jerenáct 15
 jednobrazdník III 20
 jednošky I 19
 jednida II 20
 jechtat I 30
 ječst (jest) I 47
 jelejtko II 38
 jela II 15, 27, 39
 Jelenky I 12
 Jenal III 16
 jenci III 7
 jenda II 39
 Jeník, Jenda, Jenal II 9
 Jenoušek III 13
 jenský II 41
 jeptička I 19; -čička 44;
 -tuška II 59
 jermark II 13
 jertel I 9, 27
 jetev, -ávka I 27
 jeti: jejť I 47; jít II 19
 Jesanka II 13
 jesen II 9
 jesmín II 9
 jestřebík II 9
 jezárko, ji- II 28, 30;
 III 13
 jezekuei, -gzek- I 45, 46,
 49, III 8
 jezovec II 31, 44
 jezčění I 37
 Jěžiš III 22
 -ji, -j v 3 os. plur. II 41;
 krátí III 35
 jít II 21
 jíkra III 26
 jíl II 21
 jindavá III 31
 Jinín, -íno III 16
 jinkoust I 46
 jinovátká III 14
 jinyj II 7
 jískra III 26
 jíst: jest, jíst III 34; jid,
 smid 19
 jistý: dozajsta II 41
 jisterka, ji-, ji- II 9, 19
 jiternice II 10
 jíti: puru I 15; pod I 4;
 jdete imp. II 35
 jítro III 24
 jítrocel III 22

jůz, ůz II 57; jůz 58; III
 30
 jolman — lojman II 39
 jou (u) II 55
 Jonza II 43, III 11;
 -al 16
 -jš m. s v 2. os. sing.
 I 47
 -ju a -ji v 1. os. sing.,
 -jü a -ji v 3. os. plur.
 praes. II 57, 58
 ju (ji) II 48
 Juhan, -a II 48

K

k ostává I 29; mění se
 v g, h, ch, t 30; od-
 souvá a přisouvá se 31
 ka m. kam I 23
 Kabrhel I 8, 63
 kabza I 39
 kacír III 16
 Káča — Káče — Káčí
 II 10; -ar II 28; -čna
 I 44, II 32
 -kad, -kajd, kady II 56
 Kadel, Kadla, Kadlouc
 I 10
 kadlec I 20
 kadýčka II 37
 kafka I 25
 kahánc 111 15
 káhat II 62
 kakraholtc, -polte I 40
 -kálat II 10
 kalatunda I 16
 kalčuk II 56
 kalisté III 15
 kaloník III 17
 Kalonína III 3
 kalounek I 20
 -kám III 31
 kamatuchový II 7, 64
 kancejček III 13
 kámen II 6; -nutej II 59
 kamorad II 14
 kamýk, -ejček I 14, II
 60
 kamž I 43
 kancalár II 28; -lista 62
 kanička I 20; -něka II 40
 kanoun II 49
 kaňourek III 12
 kapánek III 12
 kapanka III 15
 kapca I 39; gen. -pse
 II 61
 kapláňka III 14
 kaplat I 7
 káplička III 14
 kápřa I 48; III 3
 kapradlí I 7
 karak II 27, 62
 karamádu I 48, III 4
 karblovat I 7
 kartíjol I 47
 Kaspírek III 12
 kastrik — kestrik II 27
 kaša II 20; gen. -ší 21;
 -e III 11
 kášel III 22
 Kaspírek II 15
 kaštět II 25, III 9
 katastro I 8, 9
 kařata I 29
 katekismus I 36
 katemus III 6
 katestr II 60
 kátit se I 6
 -kavád III 31
 kavarií I 48, III 3
 kazabajka I 42
 kázení II 13; -aní III 16
 každycekej II 37
 kd zní gd I 29; — hd 30
 kda, hda, da; kdá, hdá,
 nkdá, nihdá, nidá;
 někda, nehda II 62
 kej II 61
 kejsnout II 61
 kejjat I 46, II 61
 kěj III 22
 kerapak; tera- III 9
 kerej (a všecka složená)
 I 20
 kerchov I 8
 kestřev I 19, 41
 kfočna I 25
 kfoště I 23
 kchor I 31
 Kimljejda III 6
 kk splývá v k I 31
 klác m. klást I 41
 kládynet I 10
 klaták II 44
 klamár I 9
 klapacka II 27, 62
 klapat II 27
 klašňovat I 13
 klavata II 62
 -kle m. -hle I 32
 klejčír I 9
 kledník III 3
 klenuták II 16
 klepouchej II 13
 kleštěc I 38
 klevata II 28
 klibat, kličnout II 50
 kľfák, -ec, -vák II 50
 kľh III 21
 kľinovat II 19
 kľipátko III 13
 kľipě II 18, III 12
 kľiska II 18
 kľit — kľi II 30
 -kľizno II 21
 kľiznej III 18
 kľofák, -at I 25
 kľofník I 48, III 3
 kľochtat I 31

klombadlo 1 5, 7
 klostivej 111 6
 kloukoč 11 49
 klucek 111 12
 klíčový 11 58
 kluš 11 46
 kmin — kmen 11 19
 kmitat se 111 32
 kmitlování 1 21
 knmtr 11 40, 111 22
 knáp 111 21
 knáučet 111 6, 51
 kniha 111 26
 knihačka 111 26
 kníbar 111 22
 kníhara 111 26
 kníkovat 1 19
 knížalka 111 14
 knoflík 111 17
 knoury 11 38
 kobela 11 61; -bla 62, 46
 kocur 111 16
 Kodovo 1 36
 kodrnatej 11 42
 kocholka, -louš 1 36
 kojst 1 47
 kolec 111 15
 kolera 1 36
 kolibačka 11 18
 kolikrat 111 20
 kolna 11 43
 kolofant 11 44
 kolomastryka 1 9, 29
 kolomazník 1 37
 kolníky 1 9, 11 47; 111 9
 kom' m, -mu 11 57
 komedijant 1 47
 komjesar 11 39
 komora 111 15
 komurka 111 15
 kondrhelec 1 11
 koníček 111 13
 konk 11 14
 kontaminace 111 8
 kontraktor 11 44; -trhol
 50, 63
 kontracht 1 30
 kontrbuci 1 8, 11 40, 63
 kopert 1 25
 kopisto 11 50
 kopryvadlo, -vátka 1 49,
 111 4
 kor 1 29
 kořálka 111 14
 kořán 11 28; -i 111 15
 Koredol 111 6
 Korela 1 18, 111 3
 kornout 1 12
 korotýv 1 23, -vje 22;
 -vje 11 52, 63
 korotývište 111 15
 koroubčka 1 25; -včka
 33
 korouev 1 33, 111 8
 kosisté 111 15
 kosistór 111 15

kosteliček 111 13
 kostivál 111 20
 košilán 111 16
 košťál 11 16
 koštěnej 1 38
 kotar 111 16
 kotrous 111 17
 u Koukliku 11 55
 koulím 11 6
 koupjet 11 39
 kontra 1 6, 11 6
 konzále 11 49, 111 16
 kouznička 11 55; -ička
 111 11
 Koterbov 1 8, 11 64
 kotkoráčet 1 15
 kotrhelec 1 23
 kožuch 11 58
 krabáta 111 15
 kráce 1 20
 kradar 111 16
 krádl 1 6
 Kradlubák 111 3
 kradnout 1 35
 krafiját 11 15, 64
 krahnout 11 35
 krahulec, -ík 1 45
 kraje 1 46
 kráj 111 22
 krajec 111 15
 krajč 111 17
 Krála 111 3
 královat 111 19
 království 1 26
 křamcha 11 27, 62
 Kramolino 111 16
 křampál 111 16
 křaplavej 1 7
 krápě 111 12
 krapna 111 11
 krásnout 1 35, 11 39
 krásopis 111 20
 Krastajce 11 16
 kráster 1 7
 kratounkej 1 18
 křb 11 63
 křef 1 25; křevi 11 64
 krejčírka 111 14
 krejpat 11 38
 křemel, -ky 1 12
 kreminal 11 38
 křenák 1 19
 křestan 11 16
 křestut 1 35
 křesně 1 19
 Křestouce 1 17
 křevavý 1 11
 křevě 1 8; 25
 křchat 1 6; -chlat 36
 křiby 1 35
 křidálko, -ílko 111 13
 křídlo 111 24
 kudolina 1 12
 křiklán 111 16
 krims, -sa i ksims 1 31,
 43

křipat 1 40
 křipec 1 40
 křístat 11 18
 křešťal 11 38, 111 15
 křít, král — kril 11 9
 křivan 1 40
 křivka, chřípka 1 23
 kerb 1 7
 kerk 1 7
 krkač 111 17
 krmík 1 12
 křobskej 1 29
 křogníček 1 29
 křompáč 1 32, 11 6, 111 6
 Kromfár 11 57
 kronajgle 11 16, 111 6
 křopěnatej 11 25
 křopenka 11 35
 křopítko 1 22, 111 13
 křoseky 11 50
 křotfa (koro-) 11 50
 křoudnovat 11 49
 křšťál, škrtán 1 36; křtán
 35
 křtit m, štít 1 31, 43
 krubijanka 11 48
 kruchta 1 29
 krumpolec 1 32; -pulec
 11 48
 krunt 1 29
 krupa 111 26
 krupjce 11 39
 krupnout, chrupnout 11
 46
 krusna, krušna 11 46
 krutky 11 47
 kruvek 11 46
 krvavej m, -ha- 1 32
 krytov 1 49
 krystýr 1 7
 krýti; krejn 11 61
 krýv (o) 11 50
 ksámit 11 15
 kšandy 1 31
 kšilt 1 31
 kštelovat 111 9
 kterák 111 31
 Kuba 111 5
 kudaň 1 30
 kudlar 111 16
 kujiček 1 7
 kuchyní gen, sign. 11 21
 kujom 11 49, 111 11
 kúkat 111 32
 -kuknout 11 55
 kulár 11 47
 kulík 11 47, 48
 kumpas 11 48
 kunist 1 12
 kuň 11 42; kuňal 111 16
 kundýktor, -chtor 1 30,
 11 48, 52
 kupata 111 12
 kupit 11 55
 kupka 11 46
 kupko 1 6

kupnout II 46, 47
 kůpr II 46
 kure II 12
 kurel I 48; II 48; -lar,
 -ral t.; III 3
 kurička I 10
 kurka III 14
 kuřlák I 7
 kurník II 17
 kurovitej II 46
 kury (-dy) I 15
 kuryčka III 15
 kus II 45, kusa II 46, 47
 kúsek II 53
 kusto I 29
 kus II 45, III 22
 kutě II 47, III 12
 kůžalka II 28, 62
 kuže III 26
 kůžel III 21
 kůželka III 14
kvanřita III 10
kvanřita v sklon. mask.:
 o km. III 20; *ja* km.
 22; dle pádu 23; —
 neutri 24; — femin.
 a km. 25; *ja* km. 26;
 i km. 27
 kvaltýr, kvartýl I 9,
 III 9
 kvapat, -ky I 28
 kvídlíčka II 30; kvrd-
 lačka II 32, 63
 kvíst II 19
 kvoště, kf- I 36
 kvotvice I 10, 30
 kvukat II 46
 u Kyčů I 6
 Kyčův III 22; Kyčovo
 16
 (pod)kyd, do-, vod- II
 52
 kyhsar I 9
 kyometr I 29, 31
 kytara I 29
 kytíčka III 14
 kovarník III 17

L

l (l) II 63; vzniká t.; *l* I 5;
l — *l* t.; *l*, *d* t.; vy-
 souvá se 5; *l* — *u* I 6;
 přísouvá se I 7; *l* — *r*
 I 7; *l* — *n* I 7; *l* — *d*
 I 7; *l* — *j* I 7
 lacný I 42
 Ladměrice I 26
 laev I 33, III 8
 láf I 6
 lahky II 27
 lahtat II 62
 lajbík I 6; III 17
 laje III 7
 lajéník I 27, III 7

lajdimont III 6
 lajsna I 20
 lajtuch I 12
 lakomnej I 11
 lán, lán II 27
 láno II 27
 laštovci I 18
 laštovka I 38; -ojice 25
 lavice I 22; lajce 27; laje,
 leje II 16
 lávicka (hv) I 33, III 14
 lavka III 14
 lázen I 13
 lazna III 11
 -le m., -hle I 33
 lebedár III 16
 lec m., leč I 44
 leckat, lekstat I 36
 ledět I 32
 lefkej I 32
 legrace I 9, 30; III 9
 legrůta I 30, III 15
 lehnout se II 38
 lechkej I 31
 lechtník I 19
 lejka II 59
 lejska II 61
 lejestro I 9, II 11
 lejt II 38
 lejta, -tna II 24
 lejzat II 38
 lekarník III 17
 Leksa III 5
 lekurilovat I 10
 lektivej I 36, 41
 len - - lenu II 32
 leservní III 9
 lesíček III 13
 leskovej - lí- II 19, III
 18
 lešen II 38
 letanyje II 38
 letojs I 47
 letušné II 47
 levír I 9, III 9
 lezdozdo I 31
 lezdys, -des I 42
 ležit, -il II 21, III 18
 libě III 18
 libnej III 18
 libý III 18
 ličátko III 13
 liče III 12
 ličiti (lě-) II 18
 Lída III 11
 ligr, -ovat I 29
 -líhat II 18
 licha I 31
 lichmajstr I 9, 19
 lichtár I 9, III 9
 lík II 18, 19, III 21
 líka II 18
 lije (-jím) II 36
 líneckej III 18
 lípi III 15
 lípovej III 18

líška I 20
 lišták I 19
 lišti I 22, III 15
 lítač III 22
 litat II 18
 líto II 18
 lizt II 18
 lížina III 12
 loyr II 14
 loh, -yně I 33
 lochtat II 31
 loj, luj III 22
 lojman III 4
lok. pl. -ých m., -ich II 37
 lokštat I 36
 loubir I 9
 loviště III 15
 lóže III 24
 luciper I 29
 lůdačka III 26
 -lůdit II 53
 Ludouš III 17
 luh (ou) II 56
 luhovec, lon- I 33
 luchej I 32
 lůka II 53, 55
 lukajka II 48
 Lukaška III 15
 lupác III 17
 lupán II 28; -ání III 15
 lůs II 45, 47
 lušek II 46, III 12
 lutrejch I 7
 lužička III 14

M

m se měkei I 20; *m* se
 v jiné souhl. 23; od-
 souvá se t.; přísouvá
 se 24
 macocha, -ce- II 44
 Macuda I 10
 mader II 13
 machout III 16
 mapstrat I 29; majstrát
 II 16, 41
 majítek II 30
 mājka III 26
 makatej III 18
 makojice I 25
 malena II 38
 máliček III 18
 málodka II 62
 maluvat II 47
 malva I 22
 mamalka III 14
 mamour III 16
 mamulka III 14
 mandálek II 29 62, III
 12
 mandlík III 17
 Manoušek III 13
 Mantíná II 32

Mára II 10; -ru 58; -alka III 14
 marast II 44
 Marja — Marje II 10, 16, 36; -anka III 15
 maroudi II 49
 Marýna III 12
 masíko III 10
 mášník I 6
 masopust I 38; -ní 41
 maštal I 9; -el II 13; -álka III 14
 maštenej I 38
 mat-, met-; pometenej, zmetat II 10
 mataryje II 27, 62
 Matějček II 41
 materidroužka I 9
 matlavej I 44
 máfočka III 14
 mázovec III 22
 Mazalka III 14
 maži (máš i) III 7
 -mc- m. -mě- II 34
 -mc — -m (l. os. pl.) II 32
 me (mě) II 34
 meč II 19
 Měchichovo III 16
 mečit, měit I 6, II 8, 64; III 18
 medecina II 39, 63; mere- I 15; medr- I 8, II 65; medu- 31
 Medlín I 10
 medouka II 6
 medunky II 59
 mejdlo II 59
 mejl, -a II 61
 mejla (jměh) I 49; mejli III 4
 -mejlit II 61
 mejš, -e, -átko II 60, 61; III 12, 17
 mějšle, -ata I 12
 mejštátko III 13
 mejto II 59
 Měrice II 39
 melit se II 61
 nelkej II 34
 meno, -ovat atd. I 46; III 24
 merfán III 6
 merhovaný II 64
 měřiti měří II 34
 měrka III 14
 metelice (tl) II 32, 64
 mezi mez- II 42
 mihule I 21
 mchačka II 20, 30
 Michov I 12
 Mikoláš II 43
 Miksal III 16
 Mil III 5
 ml — mel II 19; ml 20
 Milikoje I 27

mlistrant I 12, III 9
 mímno III 31
 mináz II 30
 Miroice III 8
 mšálka I 22 III 14
 mistr I 7; -tr II 63; III 32
 míti: mejte, mel II 34; miel 33; máje III 33
 mje-, mji — mně-; mni- I 13
 mla I 32
 mlačina I 14
 mláda III 17
 mládost III 10
 mlát III 10, 21
 mlejn II 59
 mlejší II 10, 16
 mlha III 3
 mlě I 7
 mlíčen III 11
 mlíčky I 5
 mlíko II 18, 19; III 24
 mlít, -il, -ino II 21
 mlízivej II 19
 mlnár, mýnár, menár I 5; mle- II 61
 mlovina I 21
 mlyn III 21
 mně- m. mě- II 39
 mněsic III 17; -íček 13
 mněskej I 19
 mni- m. mi- II 39
 mnichačka I 13
 mníláček I 13
 mníti: spomeli II 34
 mnúkat II 53
 móc III 27
 mochoruka, mýchura II 45
 mokýrko III 13
 molětuk I 12
 moldánky I 18
 molzdír I 7; -ldyr 10; moždýř, -ír, -lzdír II 37
 mora II 42
 more III 24
 mosnej I 20
 mothejl I 35
 moučanka II 55
 moukat II 55
 moulit II 49
 mourit I 33
 Mouska II 55
 mozoul II 49
 Móziš III 22
 mrák III 21; -ka 10; -ko 13; II 50
 mráz, mrázu III 20
 Mrdákov, Me- I 9, II 65
 mrhola II 63
 mřit, -il II 21
 mrtohlavej I 25
 mrf II 63
 mrznuták II 16

mučát II 10
 mučný II 53
 muchomírka, -vír- I 23, II 51, mo- 52
 muj, -eho, -emu atd. krátí III 30; II 42
 Mukárovo III 16
 mulšák I 39
 murdie II 48
 mušet I 38; muste II 42
 muškátýr II 27
 muž III 22
 mužkej I 41
 mynár II 8
 mysel, -l I 5; II 32, 63
 myseti II 51
 myslá (myslela) III 5
 myř II 58
 mýti: meju II 61
 mzdory III 8
 mžutky II 58

N

n I II; *nn* t.; vsouvá se t.; odsouvá t.; mění se v jinou souhl. 12
ň povstává I 13; vsouvá a vysouvá se t.; *j* — *ň* t.; *ň* — *n* t.; *ň* — *j* 14
 ná (no a) III 5
 ná- III 31
 náčenka III 14
 nade II 32
 náďlesní III 19
 nádmutej III 19
 nadra II 16; nědra 13
 nahazuvat II 47
 náhradník III 17, 19
 nahóre III 22
 nachávat II 27, 62
 nájs, I 47
 nákej I 13, 16, III 5
 nalezeňe II 34
 náměšti I 38, 41
 namky I 12
 námná kost I 25
 Náníčka III 14
 Nánynka III 14
 napnutí II 49
 narámně III 19
 narachomejtnout III 8
 nařikání III 16
 nařiskat III 8
 nárut, -yt I 8; II 57, 64; -yt 62, 64
 nas, nam III 29
 narvál III 19
 náše atd. III 29
 naši m. no-až-jí III 7
 náštiva II 20; -it I 26
 našťovice, -ojce II 27; ne- I 27; III 7
 natúra III 15, 26
 navěkjamen II 36

návidl III 19
 návilej III 19
 ně II 6
 ne- m. ně- (neco) II 35
 ne- m. nej- v superl. I 46
 ne- m. ni II 39
 nečista III 11, 19
 nedávňounko I 12
 nedopejr I 18
 nedvěd, -ice, -ár I 23
 nec II 32
 nehdo, neco a j. I 13
 něhně I 45
 neht II 33
 nechlechtej I 7
 nejčkodle, nen-, -kydle,
 -kydlenon, -not I 16,
 -ont II 59; -ot, -ynt
 I 19, -kyň I 12
 nejni I 47; něni II 24, 61
 nejse m. dnes- se III 7
 něžž I 47
 někdež (i) II 63
 nekej II 13
 nekerej I 13
 nekukl I 6
 Němči I 45
 nemedlice II 8, 64
 nemlif I 36
 něni, nýni m. není II 30;
 III 35
 nenčkodle, nejčkyndle I
 11
 nenk, nenkom, nejnčko
 II 41 -inko 61;
 Neponk II 57; do Ne-
 pōnka III 8
 nerád III 19
 nese m. než-se III 7
 -nešino II 21
 nešt I 36
 něšto III 6
 nětanky I 33
 netřes (sk) I 31
 neurazný II 40
 -něvat I 33
 nevotný II 45
 ničko II 59; -koje, -dleje,
 -hleje, I 42; -om, -ym
 I 24; -ot II 58; -čkrle
 I 9
 nij akk. m. I 48; gen.
 fem. II 7
 numera II 32, 64
 nině I 6
 ňkdo II 65
 noclehar III 16
 nochlajbl I 20
 nóle (no-ale) II 43, III 7
 ňom — něm II 44
 nom. pl. fem. -ě m. -e
 II 25
 nom. plur. neutr. -á III
 25
 nom. plur. subst. mask.
 -ě kráti III 23

nom. plur. subst. mask.
 -í, -i III 23
 nosejček II 37
 nosky II 43
 nožálka III 14
 nóžčka III 14
 nožek II 38
 nuhnat I 32
 núsál II 46
 nůžál II 46
 nuž III 22; -ky 26
 nužal III 16; nůžálek II
 nuže II 46
 nužky III 26
 ny m. ne II 30
 -ný m. ni I 14
 nýj- m. -nej II 31
 nýčkon, nýněčkon, nej-
 čkyn I 11; -ko II 40,
 41, III 9
 nyní III 31

O

o, ó II 5; 42; pův. II 42;
 střídne t.: ó vzniká II
 43; o — a II 44; přehl.
 II 44; o — e II 44;
 ó — ů II 45; ó — u II
 47; o — u II 48; o —
 ou II 49; o — i, y II
 50; přísouvá a odsouvá
 se II 50
 ó II 5, 6
 ō II 5, 6
 o- místo od- I 17
 objíd II 30
 oblikat I 26
 obluk II 55
 obrus, -ek II 52
 ocoůch III 17
 odpouška I 20
 odr I 26
 odsouzení III 16
 odurovat III 19
 ohýnek III 12
 ochlenka I 48
 oehod II 63
 oī II 6, 7
 oj- místo od- I 15
 ojak I 26
 -ojc m. -ovic III 8
 -ojce m. -ovice III 8
 okalek III 12
 oklešky I 39
 okýnko II 20
 ola, vola III 8
 olestýn III 6
 oletýn II 14
 olingre I 48
 olmarka I 6
 -óm v dat. plur. se kráti
 III 24, 25
 omajčka I 47
 omatek I 41, 27

omlit (omdlit) I 6
 on — ňho II 32; ňcho
 něm, jich III 29
 onāũjšla III 7
 Ondra III 11
 onej I 12
 opejkánej III 18
 opelírovat I 9
 opěš II 56
 opláknout I 36
 oranice II 64
 osk, oštyny I 26, III 8
 oslyšet (n) II 52
 osnáct I 24
 -ostp- m. -ostp. (milost-
 pán) I 20
 -ost I 18
 škvára, oškvarky I 39
 otec: oec, ozi, oče atd.
 I 20
 ou II 6; 15; 49; 51; 52;
 ou II 6
 -ou m. -ů a -ũ v gen. plur.
 a 3. os. plur. praes.
 54
 Oubrechce III 3
 oubutě, -nice II 54, 59
 -ouc m. -ovic II 49
 -ouce m. -ovice II 49
 oucknecht I 39
 oucni I 39
 oučel II 53
 oučet II 54
 oučmochr I 33
 oudoli II 53
 outfjera II 43
 ouhor II 54
 ouhromně II 43
 -oul m. -ul u sloves II tř.
 II 55
 oulehlá II 54
 -oum m. -ovim v dat.
 plur. III 7
 oumladi II 43
 oumysl II 53
 oumata, -ka I 6, II 6
 ounos II 53
 oupěte II 25
 oupor I 32
 ourad II 53; -dník, -dlní
 II; ourředlník I 7
 ousně, oucně II 53
 outerej II 53
 Outratník III 17
 outravnuk I 12
 -ově v nom. pl. se kráti
 III 23
 ouvoce II 43, 49
 ouvrat I 41
 -ovum v dat. plur. se
 kráti III 24
 ozer III 8
 ouzkejši I 29
 oužitek II 55
 ovejs I 47

-ov — ov* (dat. a lok.)
 II 41; -oji I 25; -oj 27
 -ovic — -ouc, -ovice —
 -ouce II 41
 -ovo m. -ov u místních
 jmen II 50
 ožberek I 37

P

p se měkkčí I 20; mení
 se v jiné souhl. 22—23;
 odsouvá se t.

pa, kerapa, japa I 31
 pabouk I 25, III 9
 pabučár I 25, III 9
 pabučina I 25
 pabuza I 24, III 9
 pacienti II 31
 pačosy II 31
 padasát II 27, 62; pare-
 I 15

pajmáma II 7, 14
 pajtlik II 7; pajdlovat
 I 18

pák, pa III 31
 páktoun II 49
 pakrát I 9

pálirna III 11
 páливо III 12
 palizor I 48, II 14, III 3

pám, pala III 6
 pámbu I 33
 pamnějt II 24

pán, pána III 20
 paňák II 16; -áček I 12
 paněitel II 57

pandéro II 25
 panchar I 30
 pani -i III 27

paniček III 12; -oušek
 13

pankejt II 24
 panna, -enka I 11; -ynka
 II 31

pánovat III 19
 panskejší I 29
 pantle, -ík, -ička II 27

Panaska III 15
 paplička III 15
 paprsek I 6

paravej III 18
 parametr II 44
 Pardovice II 52

parez, -ejz, -ezi, -ovka,
 -mce, -íček I 10

parna II 27, 62
 paronci I 15
 parouzy III 4

part, -l (kvantita) III 32,
 33; -n 33; part, praes,
 akt, t.

pás, pásu III 20; pas 21
 paštucha I 38
 pat-, pét-, pít- II 11, 12

patrie I 22
 patyr II 31
 Paylogyska II 6

pavěrek III 12
 pavijón III 11
 Pavlásek III 13

pavýk II 44
 paznot, -ta I 33, II 43
 páždí I 17; III 25

pažout III 16
 pečán III 16
 pect II 19

pedle I 10
 pejchnout II 60
 pejení II 60

pejsal, -ek II 25, III 16
 pekněj II 34
 pelíšek III 12

peluška II 59
 pěníz III 17
 peňze II 40; pejze I 14

Pepča II 10; -ourek III
 12

pepličky II 39
 peřburt III 3
 pėří III 15, 25

pernojce I 25
 pero III 24
 pėrtošna I 25

pěsníčka III 14
 petrák III 6
 Petráška III 14

petrolijum I 47; petron-
 ka 7

petružel I 8, 64
 pícka III 14
 píct II 19

pičák I 21
 pičlička I 30
 piňavka I 45

piehlan, -ák I 21; III 16
 pijavka III 26
 píkec I 21

pížeň I 5, II 64
 pína, -ka II 20
 pínkava, pin- II 20, pen-
 35

pinvice III 4
 piovár III 8
 píří II 19

pirulka I 7, III 9
 písek III 22
 píseň III 26

pusníčka III 14
 pistule II 48
 piškvorc II 51

pístala II 16; -dla I 16
 pištítej I 38, 45
 piták III 17

pitálek III 12
 pitomej III 18
 pitomnost I 11

pívo III 24
 pjt I 22; pjet, -vo II 39;
 pívo 22, pijovár 25;

piák 46; piták 45; -álek
 21; plo II 61

placačka III 26
 Plastoje I 27
 plavoun III 16

plecháček III 17
 plechta II 38
 plejtva II 7, 51, 61

pleskatej I 11
 pliení III 18
 plina II 18, 19

plíva II 18, 19
 plivánek III 12
 plnej (-il-) II 40, 63

plno, pil-, pel- I 5, II 64
 plouh II 54
 plyskyrice, py- I 9

pō- — pu- II 46
 pobristlo I 19, 24, III 24
 pocední I 14

pocem III 7
 pocesnej I 20
 pocívat I 14

poclamka I 39
 počesadlo II 30; III 12
 počet — pošta gen. I 45

Počkali I 14
 počta, -ár I 40, 44
 počítvat I 44

pode II 33; poj I 15;
 pud, pu- II 46; po-
 I 17

Poderišťe I 10
 podhlídat I 16
 podjednou I 16

podješt, -išť, -ěšť, -lišť,
 -nížť II 6, 46, II 39

podkad I 16
 podklesek I 16
 podlavník I 33

podlir I 43
 podlízat II 18
 podpínka II 20

podnížky, -žky II 37
 podplamejčky II 60, III
 13

podpura, pud- II 47
 podřít I 10
 podrust II 47

podslamka I 16
 podzemky I 16
 pohnutka III 14

pohodlí I 12
 pohřeb — pohřebu II 32
 pohunek II 47

pochap, pocháp II 43,
 III 19

poidat III 8
 popst III 7
 pojochat II 31

pojte (podívejte) III 6
 pokrvačka, -čko, -átko,
 -átko, -adlo I 8; II 62,
 63

polahky II 27
 poláni II 10

- pole — (u) II 43
 póle III 24
 polednáček II 16
 polehůčku II 53
 polibění III 16
 polícajt II 6
 polínko II 18, III 13
 polívat, -vka II 18, 19
 polívka III 15
 polodne II 31
 polojice I 25, III 7
 polskej I 42
 polta (pouta) II 56
 polte (lib) II 64
 poltrubi (pog-) I 7
 polynek, -lý- II 31
 pomálu III 19
 pomátka, -ovat II 14
 pomenutej II 39
 pomlsky II 14
 poňženku II 40, III 7
 pople III 6
 porád I 10, III 31
 porculánka II 31; porci-
 30
 poreb I 32
 poribetnik II 40
 poričkej I 40
 portala I 22, III 9
 porúčet II 53, 55, 56
 poruška I 15
 posejpatko II 60
 postýlka II 20; -stílka
 58; -stejlat 60; III 14,
 15
 posvince I 42
 pošmirnej III 49
 poštár I 6; počtár 40
 pótok III 19; -úcek 12
 pou II 7
 poudat II 6
 pouchle III 42
 -pouchnout II 55
 pouko I 36
 poupatata II 7
 -poustnout; -pousta II
 55; Ponska I 20; pu-
 statina II 16
 pout I 18; put II 53
 potgrafie II 45
 potlora I 25
 poto m. potom I 21
 potyka, poticha (u) I 36,
 II 52; -tikač 59
 potynout II 50
 potížka, -ýzka I 18, II 37
 povětre II 34
 povíjan III 46
 povim; poim, -iš, -i I 26;
 -viala 17; -vidaa 6;
 pondal II 51
 povjásat II 10, III 19
 povlačka III 15
 povraz I 48, III 4
 pozdraovat III 8
 pozdravás III 7
 pozdrít, podrít I 15;
 pořít 38; -hřít 37
 pozdul II 47
 pozni I 16
 poženat I 38
 pra- pro- II 44
 prace III 26; gen. sing.
 -i II 21
 pračeno, předlí, -ena II
 10
praes. ind. a) dlouží km.
slab. III 33—34; b)
krátí t.
praesens a) ind. (kvant.)
III 33; b) imper. 35
 práh, práhu III 20
 Práha III 10
 přahoušl, -sel, -stí II 35;
 pra- I 10
 přah-, -přežu, přáh-,
 přeh-, přih II 11
 prahůtky II 44
prach- m. pra- I 36—7
 prám, práš, prál III 5
 pramejček II 60, III 13
 prápor III 21
 praporský II 40
 prasekej I 42
 práť — přít II 9
 prauch II 6
 praunový II 6
 přázněj I 16
 přdouch II 49
pře- m. před- I 17; m. př-
II 38
 přecej I 47
 předánko -i-, III 13
 předeno I 25
 profesor II 45
 prefunk II 38
 prejs I 47
 prejskat II 60
 přejst = prejdl I 47, II
 38
 přejvoz II 38
 prejz I 37
 premici II 38
 přenetyřovat II 45, 63
přesmykování I 48, III
3—4
 převeysit II 59
 preverije III 6
 přezka — prazka II 11
 pří- III 31
 přícnej III 48
 přičest I 48
 příd II 18, III 30
 přijít; přídu II 36; přede,
 přesl II 38; přišlo 6,
 36; III 5, 20, 34
 příit III 8
 přím (příjel) III 5
 přímát III 5
 přímění II 25
 přimnout I II, 48; přim
 I 6; -at II 36
 prupla II 6
přípon kvantita a) krát-
kost III 11; b) délka
15
přípony verbálné (kvan-
ta) III 18
přístorky III 30
přízvuč III 9
 prkejško III 13
 prkýnko II 20; -ejsko 60
 příi III 6
 prochodící III 20
 projč I 46
 projčka III 8
 proceci I 48, III 4
 prosit III 49
 próso III 24
 prostiadlo I 9; -stírka II
 20
 prostounkej I 18
 prostraněk I 9; pra- II
 47
 prostředáček III 12
 protykol II 50
 prožbyl I 9
 prozdiel I 9
 prozdíetelný I 15
 prožba I 39
 prskejr I 8, 9, II 62, 63;
 plyskyr I 9
 prst II 63
 přset II 10, II 63; -ít II
 21
 pruce I 17
 průdělek II 47
 pruntvain II 14
 pruti III 31
 pruvlač II 47
 první II 63
 pryč III 30
ps m. pc v skloň. I 42,
psáni III 25
 pšano II 26
 psence I 13, II 40, 41;
 -čný 40; III 5
 pš-, pu (púl) I 6
 puberek II 46, III 12, 13
 pucka, bucka I 23
 pučmek III 19
 pučít I 46, II 21; III 20,
 34, 36
 puda III 26
 puďavec II 16
 pudu III 20, 34
 pudzim, puzim II 46
 puhor I 35
 puhrom II 14
 pujezdnej III 19; pu- 20
 puklička II 47
 pukřet I 35
 pulbir I 10, 22; III 9
 pule I 40; -lec II 32, 64
 pule — pole II 46
 pulicajt II 48
 pulknistr, pulmistr I 10
 pulko III 13

punchi II 47; -ičko III 20
 půřadí III 19
 půškvorec III 22
 pušt, poštní I 38
 půval II 46
 půvednice II 46, 47
 půžď III 30
 pyřání II 28

R

r (*r*) II 63; vzniká t.;
r I 7; *r* s prův. samohl.
 I 8; zastupuje samohl.
 t.; samohl. za *r* I 9;
 odsouvá a přisouvá se t.;
l — *r* I 9; zastupuje
 jiná souhl. I 10
i vzniká I 10; *i* — *r* I 10;
r — *i* II; *i* — *z*, *s* t.;
 vypouští se t.
 rabě, -ice I 32
 rabijáš III 17
 řablo, řábek I 32
 ráce (-dce) I 17; (rase)
 39
 rád — rači I 14
 rad (hr) I 32
 radášek I 19
 Radijov II 20
 radilec I 49
 radosný I 20
 rádost III 27
 radvánc I 15
 rachák II 56
 rachtačka II 27, 62
 rák III 21
 ralva I 7, 48, III 3
 řandat I 11
 rana, -atej I 32, II 6,
 III 26
 rano III 24
 rapucha II 44
 račil I 20
 ratvička I 49
 ráz (Reise) II 17
 řbit, řibet I 32
 řbitov I 32
 řbec I 32
 řben I 32; -áč III 17
 řbentit I 22
 řberant I 7
 řbik, -iček I 32 III 17
 řbilec III 15
 řbit se I 32
 řbradlo III 12
 ředč I 34
 ředci III 18
 řegement II 39, 62
 řechtát I 31; řejtat 32,
 47; řejchtat II 38
 řechtor I 39
 řejba II 59; -bě, -bátko
 61

řejbátko III 13
 řejč II 59
 Řejdovák (Radej-) II 16;
 III 6
 řejha II 59
 řejpucl II 64
 řejsek II 60
 řejtka (ratajna) II 16
 řejvoda I 32
 řěšit (hr) I 32
 řěškunda II 48
 řěšpek I 20
 řěšty II 45
 řemesník I 6
 řetelnej I 38
 řetěz II 12, 35
 řezbár I 37
 řhmot III 3
 říba I 25
 řjbátko I 32, II 7
 říbek I 32
 řičičkár I 44
 řičnej I 32
 řičnice I 11
 řídel I 32
 řimbál I 32; -buch t.
 řípa II 18
 řišnej I 45
 řišťe I 32
 řízavej, řízit I 11
 říď III 30
 Řiháček III 13
 řijen III 22
 řikat III 32
 řimsa III 26
 řipnej III 18
 řipytit se III 3
 řmátat III 19
 řmít, řmot; řmátat I 32
 Řobeš II 6
 rocoška I 40
 rodenák II 28
 račák, rochák, -dlo II
 43
 rochat I 32
 rochle, -ičky I 30
 Rola I 7; Roulenc 48
 Roleta I 7
 rongličky I 48; roulička
 II 49; III 3
 rosto- (pro-) I 23
 rostok II 14
 rošperce I 38
 roučnák III 17
 rouda I 32
 ronchat II 54
 Roulenc III 3
 roužat II 49
 rozbřepťaný I 7
 rozbříst II 18
 rozpěrák III 17
 rozpousta III 11
 rozhovor I 35
 rozinky I 32
 rozivenej I 38
 rozkoucat II 49

rozmarína I 7
 rozmlúvat II 53
 rozpíčky II 19
 rozpúšťelý II 39
 roz-s- — roz- I 38
 rozundat, -ze- II 31
 rožen I 32
 Rozmberk II 65
 řpytit I 20
 ručálka III 14
 Ruda III 11
 rúj II 46
 rukajice I 25, 27; (-ajce)
 III 8
 rukovítko III 13
 rumejch I 9
 rumějšit I 12
 rúměnc III 22
 řumpnout II 14
 ruňák II 48
 Rús III 21
 Rúsko III 24
 ruška I 32
 ruzkvásek II 47
 rúsporka II 46, 47
 ruzvora II 46, 47
 ružák III 17
 ruždi II 47, III 15
 ruže III 26
 ruženec III 22
 ružička III 14
 řvu — řeve II 32
 rýba III 25
 řybnik III 17
 rýčka III 14
 rychtárskej I 36
 rygát I 29
 řymik I 12, 22; -mnik t.;
 -mníček III 13
 řyti: řejn II 61
 řytýř I 18

S

s v stě. I 38; *s* — *š* t.;
s — *z* 39; *s* — *š* 40;
s — *v*, *k*, *ch*, *j* t.; od-
 souvává se a přisouvá
 40—41
 sád III 21
 sadit m. ss- I 41
 sařapolekej I 9
 sah III 21
 sah-, seh-; síhnout II 11
 sahai III 16
 sáma III 26
 samohlásky pracjotované
 II 7; — průvodně 64; —
 stejnění 62; zástupně 7
 samokůlko II 47
 sámovat III 19
 Samsoun II 49
 sanecjtr II 61
 sánky I 14
 sarařin II 28, 62

- sáze III 11
 sazíno II 21
 scvaknout I 30
 sčasnej I 41
 sebě (dat.) II 44, 63;
 Seběnov t.
 sečn III 11
 sedít, -il II 21
 sedm, sedn, -nm II 57,
 65; serum I 15; sednát
 24; sídmej II 18
 sednice I 18; II 30; gen.
 i II 21; sence I 16,
 II 91
 sednut III 18
 sech — sch II 32
 sechténice I 40
 sejpka II 59
 sejr II 59; -eček 61
 sejt — sejh II 38; -to 37
 sejvoz II 7
 sekulirovat II 15
 sekumpak II 13
 sekurácě II 6; 15; III 6
 sekvistrace II 30
 selát II 13
 selka I 16
 sem II 6; -dle I 16; se
 I 23
 semano II 29
 semě — semán III 25
 semijčko II 7, III 13
 sems m. jsem I 41; -ž 43;
 -št, -ště 44; sim II 30;
 som 31; sum 41
 sence III 6
 serbus, -ka I 24, III 9
 setva II 44
 sezrzavět I 38
 shloucet III 19
 scházet m. vz- I 26
 schoř, -ovat, -ovice, -ovka
 I 19
 schořice (sk) I 30
 schráňovat III 19
 schuznej III 18
 schun II 46; -ět t.
 schuvat II 47
 si — s (ty-s; cos) II 42
 siberije II 39
 síc (sedadlo) III 21
 sict II 18
 sídmej III 29
 síje III 11, 26
 síkra II 14
 sílnice II 6; gen. sing. i
 21; selnce II 39, 41
 simotam II 18
 sírp I 8, II 64
 sislat I 43
 sjejt I 26; -tskej t.
 skadlinko III 13
 skaplo I 6
 skejba II 61
 skládatel III 22
 skleněka II 40; sklanice
 35
 sklípenej I 36
 sklízničk I 12, III 22
 sklon, slož.: -ýho, -ýmu,
 -ý atd. m. -ého, -ěmu,
 -ě II 22 n 23. — zkrá-
 ceno e II 23, zkráceno
 y II 24
 sklostička I 36, 41; -ivej t.
 skolky I 41
 skopovác III 17
 skoření I 41
 skošik I 41
 skovat I 36
 skřemcha, kře-, křa- I 19
 skřenit I 41
 skřejpat II 38
 skřínlnout I 23
 skřínkout I 26
 skřipka, křivka I 35, 41
 skřišený I 26
 skřivanej II 28
 skřivat III 19
 skrz, skrz II 63; skroz-
 I 8
 skuvat II 47
 skublat I 7
 -ský m. -ěský I 43
 slábě III 18
 slabičné změny III 3
 slabík skupenství a počet
 se mění III 5; nová
 sl. 9
 slačec I 26
 slaďák II 16
 slaky I 26
 slamák III 17
 slamatej III 18
 slaměnka III 14
 slápat, -nout I 43
 Sláva, -ek III 5
 slávik III 17
 slečinka III 14
 slepica II 10; -čnik I 21;
 -pjece II 39
 slezeno II 38
 slík' I 6; slíkat 26
 slina III 26
 slíz II 18
 slízi II 18, III 15
 slnej I 5; II 40, 63
 sloboda, -nej I 25
 slova číží III 6; složená
 20
 slovičko III 13
 -sluchat II 55
 sluze, -icky, -it, slou- I 5
 II 55, 64
 služebník III 17
 slúžit II 53, 55 (u)
 smáti: smeju II 34; smít?
 smech III 7
 -směs I 39; -ška 39;
 smi- II 20
 smětak, -ák II 25; smítat
 19
 smětívej I 12
 smradlena I 7
 smrdinka II 30
 smola II 42; -u- 46
 smírlivej III 18
 smírád III 10, 21; -dlej,
 smra- 10
 snadlo I 7; -ňounko 12;
 sna 17; snejší II 10,
 16; snažeje I 37
 sněh II 34, III 21
 sobě III 29
 sobotálec I 40
 souce I 17
 souhlásky slabikotvorné
 II 63 a 65
 souchytě II 50
 spumrk I 8, II 63
 spustež m. jsou-těž III 7
 souška III 14
 soadánka III 14
 soadnout III 18
 spaktovat I 36
 spamět I 41
 sparno I 41
 spatření III 16
 spížeje I 44
 spížerna II 34
 spláv III 21
 splaz I 41
 spočtát II 41, III 32
 spojni II 32
 spoliben, I 41
 spomimout se I 41; -mel
 12
 spomoc I 41
 sposlat I 11
 sprachlej I 31
 spraoat I 26, III 8
 sprasnice I 41
 správinu II 21
 správni (ě) II 34
 spíčeky (kvantita) III
 19
 s před syk. mění se v j
 I 40
 sprosták I 18
 spytel I 41
 sdělení slov III 7
 sree, srdečko I 17, II 63;
 III 13
 srna I 10
 sršan, sršin II 21 28
 st m. t I 41
 stahování III 5
 Stanoušek III 13
 Starec I 10
 stáři III 17
 starobilnej I 11
 stárý II 13
 stát m. vzst I 38
 státi: stuji II 47
 stavet II 35

stebílko II 21; styblo 20;
steblo III 24
stek I 26
steliště III 15
sten m. ten I 41
stun III 21
stunka II 30
sturnad. stýl- I 8, II 64
stůz I 41
stlačec I 25
stlupnice I 19
stojka, stotka I 25
stolp I 19; stloup, -ek 19
storola I 15
stoupit I 26
strách III 21
strakar I 41
strakotisko III 13
strána III 10
strápy II 11
straz III 10
sterčit I 7; str- II 63
Střebomyslice I 41
strefit I 41
střečal III 16
střešne I 41
strez I 41
střída I 41; -dak II 16;
III 17
střicha II 18
střinka II 18, III 13
strn II 63
strnoz (tr) I 41
strnožky I 8, 65
strójt III 19
stromofáči III 20
strouhac, -adlo II 51;
III 12
strožok I 37, 40
Strubiny II 51
struh I 23
strůj III 11
Struskojce I 41
studýnka II 20; stunce
I 16, II 40
stůh II 45; -u- 47
stuchnout se I 30
stuka (o) II 48, III 26
stůl II 42
stunat, -avej II 47
stunce III 6
stupen I 13; stůpnout
II 53
stupnice (stl) I 7
-stvi n., -stvi I 43
subst., -ahle (kvant.) III
33
sub. bar. a. - zdrobnělá
kvant. III 12
sud, -sucht II 50; sud 56
sudno II 50
suchejsi II 10
Sukopka II 56
sul II 12
sundat II 31
sused II 53

suva II 46
súžení, -ěko II 53 55;
III 13
sůžovat III 11
svačna I 20
svál III 21
svalík I 42
svalně I 36
sválovítej III 18
svarba, -ební I 18
Svatpole III 5
svatví I 22
svátý III 18
svěrák III 17
světička III 14
svíceny II 32; -cník III
22
svična I 21
svíčalka III 14
svičit III 9
sviet III 21
sviňa II 10
svirák II 34
Svojšinek III 13
svrchejlek III 12
svuj, -cho, -emv atd.
kráti III 30
svur II 42, 45; -ni 46
sychrávo III 18
syzčese III 7

Š

š I 43; ss t.; s — s t.;
mení se t.; přisouvá se
a odsouvá 44; -š — s
v imper. 38 (št); s před
syk. 43; šš — šv komp.
43
šade, šude I 26
šáhnout I 39
šajvestr III 6
šak I 26
šalamať II 15, 64
šamány III 16
časnej, ščestí I 44 II 10
šecek I 26
šední I 26
šefár II 10
šefrán II 13
šejbíř I 39
šejdenek III 13
šejst I 47; šesťák II 16;
-arý 29; šistej 18
šelíjakej I 26
šelmoství I 27
-šen v part. pass. I tř.
I 38
šest, šistej III 29
ševdonoj I 26
-š mění se v komp. v -ši
I 41
šibence II 40
šifoner III 22
šík! I 23

šikonnej II 6, 51
šima III 11
Šimonyš III 17
-šil II 18, 21, 24
šilhán III 16
šilvoch I 17
Šimanuc II 55
šimat si I 26
šimpán II 17
šindálek III 12
širání II 18
široký II 6
šiska III 13
šišnár III 4, 16
šitrof III 6
šivák I 26
škajcovej III 7
škala, -ka -ice I 39
škátka I 9, 36, 44
škáreda II 6, 12, 13, 62
škeretské III 6
skňourat I 44
Škomrda I 25
skop, -ek I 39
škoráпка I 39; -ina II 27
škornout, -ka, škorně I
44
škoudlý II 55
škrabiška I 44
škralonp I 39; -lúp II 53
škrejpat I 44; II 60
škrkajcový II 16
škroutat I 39; -chat II
54
škroutat I 39; II 15
škrťán, -tál I 48; III 4
škrťavky I 30
škruna I 36
šknbat I 39
škulina I 39
škup II 46
škurice II 48
škvait I 39
škvrna I 39
škvrně I 39; škně 27
škybička I 38; škejba,
-ka II 61; štibíčka 59
slaky I 26
slápe III 12
slchoun II 13, III 16
slejsky I 38
slejdrem I 7
sluce I 38
slobat II 31
šlupat I 7
šlupka, šlupina I 38
smahej I 39
smajda II 16
smákovat II 6, 13
smatát I 36
smatchat, -avej I 35, 39
smatlocha I 7
smejchat I 30
smice I 48, III 4
smihák I 25

šmodrcha 1 39
 šmolce 1 9
 smoldán 11 31
 šmolec 1 44
 šmolík 11 31
 šmoural 1 39
 šmulečky 11 31
 šmurýna 111 12
 šmyk 1 39
 šmynkavá 1 11
 šmytec 1 39
 šnárovačka 1 13; 11 28
 šnidlík 1 18
 šnodlík 11 52
 šňura 111 26
 u Soustrmíla 11 55
 špajs 1 47
 španihelka 1 35
 špehýrka 111 14
 špeld 11 29
 špenzl 1 10
 spice 111 26
 spíček 111 12
 spinák 1 21
 spíngle 1 30
 spítat 1 49
 spořit, -řitelna 1 38
 šprle 1 8, 38; 11 40, 63
 šrajtoflna, -fel 1 7, 22;
 11 16
 sraňk 1 12
 šrondlík 1 48
 Štajmark 11 16
 statule 1 7, 111 6
 stěhně 1 35
 stěrák 1 25
 stich 11 59
 stíknout, -avka, -ačka 1
 49; -at 11 59; 111 4
 stíkovat 11 59
 stíplej 1 32
 stírák 1 18; 11 58, 59
 stochat 11 31, 43; štu-
 1 18
 stopka 1 41
 stoučka 11 55
 stoula 11 49; štu- 46, 47
 stoulat 11 15
 strandlík 1 16
 strauzok 11 6, 49
 strejce 1 27
 stureludl 1 12
 štus 11 46, 111 21
 štvrták 11 16
 stýr (štír) 1 18
 stýry (a odvoz.) 1 44
 šuble, -fle 1 22
 subryk 1 29
 šudr 1 18
 supák 111 17
 šupina 1 6
 šutkar 111 16
 šuty 11 46
 svagr 1 29
 švajcar 11 16
 Švanciperk 111 6

švánek 1 23
 švárný 111 18
 švaryšar 1 7
 švéllena 11 10 (šve-,
 švi-)
 švejcar 111 16
 šverepec 1 10, 39
 šveska 1 19
 šviharka 11 28
 švikat 1 31
 švihy, -ky 1 12

T

t, t 1 18; *t* tvrdne *t*;
t mění se v jiné souhl.
 18—19; přisouává a od-
 souává se *t*; *t* — *t*
 v imper. 1 18
 tačky 111 26
 -taď, -tajď, tady 11 56
 tadydle, -ec 1 16
 tah-, tch-, uh- 11 11
 taj 11 37
 tajný 11 17
 take m. takhle 1 33; 111
 31
 taklec 1 42; tá- 11 16;
 tackle 1 42; ta 31
 takyn 1 11
 támidle 1 16; ta 23
 tat-, tět-, tít- 11 12
 tatín 111 16; -mek 13;
 -four 16
 tatra 1 37
 té (to je) 111 5
 teda, -ra 1 15; -dyk 31;
 -dka 11 62; tejd, -ka
 24; -tějka 60; -edkon,
 -lec 1 14
 těhle 11 11, 20, 34
 těchavý 1 30
 tejska 11 61
 -tejskat 11 59
 Tejno 11 50
 tejs 1 47
 teky 11 13
 temance 11 29
 ten — touho; tou = to
 11 49; tem, tech 35
 tenkrat 111 20
 tenonkej 11 43
 tépich 111 22
 tepriv, -va, -vka 1 11;
 11 15, 36 40, 63, 64;
 ponejpriv 1 11
 terpentýgl, -kl 1 23
 terpetýn 1 12, 111 9
 tfaroh 1 25
 tñj 1 25
 tñhle 111 26
 tñhy 1 45
 tñho 111 24; -še 18
 tñnoze 1 7
 tñsej 11 38; -unkrát 57
 tlamsa 1 11
 tlejc, tle, tle 11 57, 63;
 111 6
 tlumočit 11 44
 tlustej 1 5; tlouška 1 20
 to — tu 11 49
 to — te (potem, tebe a j.)
 11 45
 tóbě 111 29
 Tomšál 111 16
 Tóna 111 11
 tonopán 111 6
 topit, topli 11 40, 64
 tořna, tořín, tořen, tort,
 kort, tor, torn 11 42
 toula, -atej 1 18
 touž (komp.) 111 30
 tráclati se m. tri- 11 35
 trachterhy 1 35
 trachtýr 11 62
 trajda, -at 1 19
 trajván 11 16, 111 6
 trakar 111 16; -ač 17
 Tramba 11 51
 trampoleček 1 24
 trap — trep; trápiti 11
 11; -at *t*; -atej *t*.
 -trapejiti 11 60
 trápidlo 111 12
 trápor 11 28
 tras-, tres-, tús- 11 11;
 -ínko *t*; -adlo *t*; traso-
 hlavej *t*.
 traska 11 35, 62; 111 13
 trát 111 10
 tratar 1 10, 30
 trava 111 26
 travajzna 11 16, 111 6
 trebachs 1 37
 Trebák 111 17
 trečka 1 46
 tředa 1 40
 trefit — trefla 11 40, 64
 trecha 1 40
 trep 1 40
 třepetilek 111 12
 třesivo 111 12
 třestívka 111 8
 třestivo 111 12
 třevíc 1 40
 trevo 1 40
 -trhat 11 63
 tříbro 1 40
 tříčátka 11 12, 28; 111 15
 tříhat 1 40
 trichtýr 1 11
 třílet 1 40
 třináct 11 6
 třísačka 111 14
 tříska 1 20, 39
 tříteckej 1 40
 třízlik 1 40
 třížit 1 10
 trní 11 63; -ník 1 11
 tñnoze 1 7 11 63

trogl I 29
trochylíněk III 12
troník I 46
trouběni II 25
trošinka III 14
troštovat I 38
trpít II 21
trpít I 30
trůc III 21
-trufat II 55
trůkadlo III 12
trumpetna I 11
trůška III 26
trůzdnit I 16
trvát II 56; III 32
tť měni se v tť I 19
tů, tůle, tudle III 30
tudle, tudlet I 16; tulec
II 56, -ejka 16
tuhar III 16
tuhoto III 4
tul (ý) II 59
tulík, tulílejk II 48
tulmaci I 48, III 3
tululum I 18
tumlovat II 51
tumný II 49
turmáčet, -cí I 8; II 64
tuť (rt) I 9
túze III 18
tvrdosějnej III 20
tvaj, -cho; -emu atd.
-tyet — utěkla II 24;
-tikat III 58
-tých m. -tich v lok. plur.
I 18
Tylory III 3
těpl I 29

U

u, ú, ů II 5, 51; u — v
(i) II 51; u — o II 52;
ú — ou II 52; u — a
II 56; přisouvá se a od-
souvá II 57 — ů v instr.
sing. a 3. os. plur. II
53, 56; — ů II 6, 7
-ú (ovi) v lok. sing. se
krátí III 24
-ú (-uv, -něh) v gen. plur.
se krátí III 23
ubicka I 33
ubrfořt II 48
ucta III 26
udál, uděl III 6
udolat II 49
ufrněnej I 23
uhňat III 9
uhorčit I 10
Uhrák III 17
uhrančivej I 7
uchlebnout III 1
uj (už) II 7, 47

uj — ujle v imper. se
dlouží III 36
ujce m. už-se III 7
Uldrych I 16
-ul v part. se dlouží v -úl.
-oul III 32
ulehle III 20
Uljánka III 14
uloužit II 49
-um — -óm, -om (dat.
pl.) II 43; III 24, 25
úmara I 6, II 14
uměti = huměti II 34;
-it II 21
umejvadlo II 60
umiráček III 12
umrdlej I 16; -mlči 9;
-mrčina 6
umylec I 9, II 8, 64; —
-ml- 65
unor III 22
uozdřenej III 7
urezat I 10
usta III 24
ústavičně III 19
ušmolit I 39
útarý, outarej II 29
uterák I 18; -tírka II 20
utírka III 14
uyozdřenej I 15
ůž III 30

V

v se měkčí II 20; v — b
24; v jinou souhl. 25;
odsouvá se 26; při-
souvá se 27; vv splývá
I 27
Vácovo III 16
vádeněk II 25
vádrdle I 16
vagon III 11
vajčkář II 21
val III 21
valikost III 4
Valtýřovo III 16
vandlička I 7, 16
Varouš I 26
vas, vam III 29
váse atd. III 29
vát — vít II 9
Vávra III 11
vaz-, vez-, viz-; uvíz II
11
vazák III 17
vazen I 14
važka III 26
včala II 26, 62; včí- II
19; III 25
věča, věčá III 22
věira II 19
vdole I 28
vdy, vdycky I 43
-vě- — -vně- I 13

večer III 22; večír II 21
ved — viď I 14
věďárko II 29; -ýrko 20;
III 13
vedět, vedít a j. II 21
35
vej- m. vy- II 59
vejčátko III 13
vějce II 6
věje m. vyje II 25
vejňaky I 49
vejhoř II 7
vejminek II 20, 39
vejповěd, z- I 14
vejpulky III 15
vejpusky I 20
vejř II 60
vejřevný I 47, 49
vejř II 59
vejřasky II 11
vejřetek II 63
-vejžení I 47
vek (l) II 64
věk (dě) I 16
věkiamen III 7
veký II 8
vělice III 18
vemano II 29
vemátko III 13
vemičko III 13
věn, věnku II 25; ven
30; von 31
Vena III 11
venbloud I 7
Vencel II 64
Venedych I 36
verbšajn II 16, 32
verpán II 57
větávka II 29
vezmut III 18
vězda, -ička I 33
vezť II 19; -žen I 37
vhodnej m. ho- I 28
vhodě I 28
vícekrát I 17; víckrát
III 20
viet II 18
vičer, vod-, pod- II 19;
-ou 55; k víčeri 19
vidlo I 22
vieřit II 24; 33 (prac.
a — l)
vieher I 8, II 64
-vipšet III 9
viklér I 7
vina III 26
Višek III 22
vizdat I 33
u Vizdu I 31
Vjork I 28
vkleče I 28
vláčil (-el) II 21
vlačny II 58
vlákat — vlekat II 35,
62
vlasné I 20

vlašiny I 39
 vleže I 28
 vltkej I 32
 vliet II 18
 vľidno I 28
 vľna I 10
 vľuk, -čka, pra- I 12;
 -onk II 55
 vo- m, o- I 27
 vobá, voba III 29
 vóbrazek III 19
 vobdryndky I 16
 vobeknout I 23
 vobešenej II 34
 vobjervat I 15
 voblezlej I 22
 voblížnout I 22
 voblůček II 53
 vobmakat I 22
 voboulet I 27
 vobrdlík I 27
 vobrubovat I 24
 vobně I 28, II 47; po- t.
 vobuje I 28; -ji II 47
 vocad I 14; -cid II 51;
 -cadle I 14; -cajdle I
 47; III 31
 vočapek II 26
 vočístec, gen. vočivce I
 40
 Voďany I 13
 vodboukat I 28
 vodbyčka I 23, 27
 vódička III 14
 vodmykák III 17
 vodpsát II 33
 vodzandat I 27
 vohněpál III 20
 vohnístě III 15
 vohnūt I 27
 Vohřen III 6
 vohrošilej I 42
 vohce, -čín I 25
 vohlechnout I 27
 vohmula II 31
 voj (vod) II 7
 Vojtal III 16
 Vojtášek II 16, III 13
 voklestek I 19, 20, 41
 (št)
 vokrápky I 28
 vokřen II 38; -in III 16
 vokulek II 47
 vokúrka III 14
 vokno II 47
 vokuzlen II 47
 vóle III 24
 volovněnej II 39
 voměkcít I 22, 27
 voná III 29
 voněkdá II 62
 vopin I 6
 vopívat se I 45
 voplákat III 19
 voplej II 40, 64
 vopoledná I 28

vorát III 32
 vorbička I 28
 vorevřít I 15
 voroteč I 15
 voršklivej I 9
 Voršula II 58
 vorundat I 15
 vosevadlo I 27
 vosláděč II 39
 vosmavý II 29
 vosum II 57; vosmej I
 28; ů- II 43
 vošitka II 14
 voškvatky I 28
 votamidaš I 41; -tují 47
 votěp II 25; -tepká,
 -típka II 20, 59
 votkněci I 17; -kyd 27
 votušenej I 28
 votyd II 52
 vovčín III 16
 vovdovít, -il II 21
 vovis II 21; vovsnej 32
 Vozdo II 50
 vozebenej I 28
 vozejek, vozejček II 37
 vozer, -zdr I 17, 32; -gr
 31; II 32
 vozík III 17; -iček I 3
 vozupravdy I 28
 vožaha II 25
 vozínky I 22
 vožní III 5
 Vrábín I 28
 vránej III 10
 vránovka I 12
 vrata -vrát III 25
 vrátě III 10
 vrátvička I 28
 vrábinka I 49
 vršiček III 13
 -vřít, -il, -ino II 21; -řít
 I 5, 27
 vroutka II 55
 vrťak I 18
 vrub m, roub I 28
 vstát m, stát I 28; se t.
 vstoje I 28
 všecinko III 13
 všeh- — všel- II 42
 všiden III 6; -svátek I 7
 všidni II 18, 30
 všině III 12; všínátko I 3
 všudýz III 31
 v-uče II 43
 vuchr m, vi- II 38
 vůj II 43
 vůl: ola I 26, II 42
 vša II 43, III 26
 všusmej III 11, 29
 všusle II 43
 vusat II 47, III 20
 vuz III 21
 vůzał II 46, III 16
 vuzka II 43, III 14
 vyčkát III 32

výdu III 5; vy- 20, 34
 vychýř I 30; -chtír II 59
 vyít III 8
 vyhýbovanej III 8
 vykopánej III 18
 vypraoval III 8
 vytu- veju II 61
 výzuna II 38
 vzdávat se I 38
 vzela I 5
 vž I 28

X

x I 45

Y

y, ý II 5; 58; y — i II 58;
 y — u II 59; ý — ej
 II 59; y — ej II 60; —
 y — e II 61; y — a II
 61; pís. a odsouvá se 62
 ý II 58
 yj II 6, 7
 -yj m, ý u adj. I 48
 -ým se krátí III 28—29,
 30

Z

z v stě, I 37; měkci se t.;
 mění se v jinou souhl.
 t.; přísouvá se a od-
 souvá 38
 z před syk. = j I 37
 zabelka II 61, III 14, 20
 zašice I 21
 zabiják III 17
 zabláčka I 24
 zablátí, -ičko III 13, 20
 zabřadlí I 11
 zábst — zíbst II 11
 začný I 26
 začla II 64
 zád III 30
 záda — zád III 25
 zádavek I 26
 zadrmon I 33
 záhon, -hun II 45, -ek
 45
 Zahoriny III 20
 Zahradka III 15
 zait III 8
 zájemi II 9
 záje II 12; -ec, -ěc, -onc
 34, 38; záje II 7, 41;
 -iči 30; III 8, 17
 zájmeno (kvantita) III
 29
 zájs, zájs, zasejk I 47
 zákládovat I 9
 základník III 17

zakličma III 19
zaknihrat I 12
zamkat II 62; -čino II 21; -mekl II 32
zahba III 20
zalibem III 16
zaluži III 20
zandat I 11
zaolat III 8
zapíkat I 21
zapla II 15, 64
zapoměnu II 6
zapomentlivej III 4
zápoved I 14
zaríkat III 32
zárovat III 5
zarustlý II 47
zás III 30
záta III 7
záten I 13; -eň, -yň; -yně II 61; III 11
zatracevanej I 23; -chmanej 42
zaššima III 7
zavírka II 20
Zavobresky I 43, 49
zbejštrít II 61
zberchat I 8; II 61
zbih II 20
zblo I 20
zbnut I 26
zdlít m. vz- I 26
zded I 16, 19
zdlužit I 38
zdovolit I 38
zdrn I 38
zdrobek I 38
zdrovna I 15
zduemat II 56
zduch I 26
zduř II 46
zdvire I 16
zdvorilej III 18
zdvorlivej I 7
zdychat I 26
e- m. se- (predl.) I 39
zed I 14, 18, II 24; -nickej III 18
zehrádky II 13
zejma II 37
zejškat II 37, 38; ze- t.
zejtra II 38
zelánka II 28, III 14
zelí zelisté III 15

zeslába III 19
zet I 18
zetřejší II 38
zez m. ze predl. I 38
zhlednej I 26
na zhůni II 46
zhuru I 26
zimostrát I 37
zkázat I 26; -ání 38
zlášť I 26
zláto III 10
zlekýrovat I 29
zmejl II 59
zmetek II 10
zmije III 11
zmišej II 6
zmořhat I 35
zmůstek I 38
znamátko III 13
známko III 13
znamnačka II 32
znitřnosti I 38
zounorít II 55
zouvat II 55
zouvná III 6
zpítí (zpě-) II 20
zpukčej I 35
zráda III 26
zráje III 26
-ší — -ší v komp. I 38
zubák I 25, III 9
zubikanti III 4
zupravdy, -du II 49, III 11
zustat III 20, 36
zverbovat III 19
zvěřící III 18
zvidat I 49; -nout 19, 30; zve- II 24
zvihat I 16
zvihnout III 18
zviž I 17, III 26
zvrátit m. vr-, -cet I 38
zvostat, -tek, -ávat I 28, II 43
zvustatky I 28, II 43; III 10

Ž

I 42; ž — s t.; ž — j
43; ž — z t.; přisouvá se a odsouvá t.

ž před syk. mění se v j I 42
ž v imperat. vedle z I 37 (též žď)
ž (že) se připíná k slovům I 43
žabec III 15
žabro II 26
žabulka III 14
žahlo II 26
žalost III 27
žaloudek II 55
žalůdek III 12
žandonit I 11
žánec I 16
žat-, žet-, žit- II 12
žandit II 6
žbanek III 12; -čček 22;
žbámček I 3
žbelec I 11, 32
žberačka I 37
žďanov I 14
žďycky I 26
žejdlík II 6, 40
želanka II 28
železák I 12, -ňák II 16
ženile I 12, 10
ženůška III 14
žerd I 14
žicc, -čnik I 6, žl- I 48; III 17
židle III 26; -ička 14
žihadlo — ža- II 14, 20
žila III 26
žingle I 30
žingrůta II 47
žirnej I 11
žito III 24
živě II 25
živočích III 20
živutko II 50
žížen I 37
žleb II 29; žlejbek II 25, 29
žhce III 3
žloudek I 18
-zmejškat II 38
žmučky I 49, III 4
žok I 40, II 14
žola II 52
žoudat II 49

OPRAVY K ČÁSTI I.

Str.	3.	řádek	9.	sh.	jihozápadních m. jihovýchodních.
„	6.	„	15.	sh.	semeno m. snmeno.
„	6.	„	25.	sh.	za ramenu vlož (Kazňov).
„	7.	„	11.	sh.	dědek m. děrek.
„	7.	„	16.	sh.	vynech talář.
„	7.	„	22.	sh.	„ muškatérky.
„	7.	„	26.	sh.	„ zmlsanej.
„	7.	„	31.	sh.	„ vembloud.
„	8.	„	25.	sh.	narut m. narut.
„	8.	„	5.	zd.	vynech dřva.
„	9.	„	3.	sh.	„ uvrněnej.
„	9.	„	11.	sh.	Mečichov m. -y.
„	11.	„	5.	zd.	trakar m. tratar.
„	13.	„	6.	sh.	očisťuje se m. vymetá.
„	14.	„	8.	sh.	vynech kamejčky.
„	15.	„	5.	sh.	„ kvirlovačka.
„	16.	„	15.	zd.	vzhlížet m. pohlížet.
„	18.	„	4.	zd.	košile m. hody.
„	19.	„	3.	sh.	kestřev m. ketřev.
„	19.	„	15.	sh.	Pambu; holky m. Pambu holky.
„	19.	„	22.	sh.	stlupnice m. stlupice.
„	20.	„	9.	zd.	(kaplan) m. kaplan.
„	21.	pozn.			Bucefala m. Bucefali.
„	22.	„	16.	sh.	1 m. 14.
„	22.	„	23.	sh.	chrámnout m. schrámnout.
„	24.	v § 12.			vynech odst. 1.
„	24.	„	14.	sh.	vynech chlan:stejte.
„	26.	„	5.	sh.	„ oj, ojčka.
„	26.	„	7.	zd.	navštívit m. navštívít.
„	28.	„	13.	sh.	vomejlněj m. vomejlenej.
„	28.	„	10.	sh.	vosnácť m. vosnách.
„	28.	„	11.	sh.	vodráž m. vodraž.
„	30.	„	27.	sh.	polož před řádek 25.
„	32.	„	22.	sh.	Netolicku m. Nechanicku; rožníček m. rozníček.
„	32.	„	6.	zd.	rbílec m. rbílek; rablo m. řabla.
„	34.	„	17.	sh.	vzít m. nýst.
„	35.	„	2.	zd.	křístnout m. krastnout.
„	35.	„	1.	zd.	křestět m. kreštět.

Str. 36.	řádek 2.	sh. vynech (<i>Svojnice</i>).
.. 36.	.. 2.	zd. brochtán m. brochtan.
.. 38.	.. 6.	sh. rozsvět m. rozsvět.
.. 40.	.. 10.	sh. facciata m. façade.
.. 41.	.. 2.	sh. trečka m. treček.
.. 42.	.. 6.	zd. sou m. jsou.
.. 43.	.. 3.	zd. § 20., 9. a § 22., 1. m. § 21., 8. a 23., 1.
.. 44.	.. 4.	sh. čachr m. čach; rešetái m. řešeto.
.. 44.	.. 10.	zd. cincí m. cincí.
.. 45.	.. 1.	sh. břešťán m. břešťan.
.. 45.	.. 12.	zd. napitej m. infinitivu.

OPRAVY K ČÁSTI II.

Na str.	7.	§ 4.	r. 1.	sh. samohlásek m. samohlasek.
.. ..	7.	§ 5.	r. 3.	sh. průvodná m. původná.
.. ..	8.	ř. 18.	a j. m. a j	
.. ..	9.	r. 23.	äbtissin — eptiška — heptiška nebo jeptiška.	
7.	.. 13.	r. 15.	připoj; srovn. něm. <i>Kasper</i> .	
.. ..	15.	§ 11.	ř. 4.	škroutat m. škrontat.
.. ..	19.	§ 19.	i. 6.	najíd m. najídl.
.. ..	21.	§ 23.	r. 19. v Ia, III. a IV. tř. m. v III. tř.	
.. ..	28.	r. 23.	zd. srlšeně m. srlseně.	
.. ..	30.	r. 16.	sh. přece m. přěče.	
.. ..	30.	ř. 19.	sh. napřed (Postř.) m. napřed.	
.. ..	30.	ř. 24.	sh. Matij m. Matěj.	
.. ..	31.	§ 31.	ř. 14.	mrs. m. mrs.
.. ..	34.	r. 7.	sh. u Mělice m. n.	
.. ..	36.	r. 9.	sh. (Kolin.) m. Kolin).	
.. ..	36.	ř. 17.	sh. přavě m. přavě.	
.. ..	40.	§ 50.	r. 5.	prisuto, nýbrž m. prisuto nýbrž.
.. ..	43.	54 ř. 2.	nóle m. nole.	
.. ..	49.	§ 61.	r. 14.	vynech Adont.
.. ..	50.	§ 63.	r. 9.	Postřekovo m. Postřekovo.
.. ..	61.	§ 82.	r. 8.	chastla m. chrastla.
.. ..	66.	Kralovice m.	Dolní Kralovice.	
.. ..	66.	Jelenov u Kral.	m. u DKral.	

OBSAH.

	Str.
I. <i>Přesmykování</i> 3—4	3
§ 1. Přesmykují se souhlásky	3
§ 2. Přesmykují se slabiky	4
II. <i>Slabičné změny</i> 4—9	4
§ 3. Stahování s vnitřním <i>j</i>	5
§ 4. Jiné případy stahování	5
§ 5. Změny v skupenství a počtu slabik	5
§ 6. Synizeze	7
§ 7. Hiat	8
§ 8. Kontaminace	8
§ 9. Dissimilace	9
§ 10. Vznik nové slabiky	9
III. <i>Přízvuk a výška hlasu</i> 9—10	9
§ 11.	9
IV. <i>Kvantita</i> 10—35	10
§ 12. Délka ve slovech tvaru <i>tr a t</i>	10
Změny kvantity sestavené dle kmenotvorných přípon	11
A. Přípony krátké	11
§ 13.	11
§ 14. (zdrobnělá)	12
§ 15. (kořená slabika)	14
§ 16. (předposlední slabika)	14
B. Přípony dlouhé	15
§ 17.	15
§ 18. (adjektiva)	17
C. Přípony verbální	18
§ 19.	18
D. Spřežky § 20.	19
E. Složená slova	20
§ 21.	20
<i>Tvaroslovné změny</i>	20
A. Sklonění jmenné a zájmenné	20
Maskulina	20
o- kmeny	20

	Str.
§ 22. a) Nom. sing. jednoslabičný	20
§ 23. b) Nom. sing. viceslabičný	20
<i>jo-</i> kmemy	20
§ 24. Nom. sing. jednoslabičný	22
§ 25. Nom. sing. viceslabičný	22
§ 26. Kvantita v jednotlivých pádech <i>o-</i> a <i>jo-</i> kmenu	23
<i>N e n t i a</i>	
§ 27.	24
§ 28. Kvantita v jednotl. pádech <i>o-</i> a <i>jo-</i> kmenu	24
§ 29. <i>vjo-</i> kmemy	25
§ 30. <i>en-</i> a <i>ent-</i> kmemy v nom. sing. <i>ě</i>	25
<i>F e m i n i n a</i>	
<i>a-</i> kmemy	25
§ 31. Nom. dvojlabičný	25
§ 32. Nom. viceslabičný	26
§ 33. <i>ja-</i> kmemy	26
§ 34. Kvantita v jednotlivých pádech <i>a-</i> <i>-ja</i> a <i>-ja</i> kmenu	27
§ 35. <i>i-</i> kmemy	27
<i>Adjektivum</i>	
§ 36.	28
<i>Číslovky</i>	
§ 37.	29
<i>Zájmeno</i>	
§ 38.	29
<i>Příslovky</i>	
§ 39.	30
<i>B. Časování</i>	
§ 40. Infinitiv	31
§ 41. Participium <i>-l</i>	32
§ 42. Participium <i>-n</i>	33
§ 43. Substantivum verbale	33
§ 44. Part. praesentis activi	33
§ 45. Praesens indikativ	33
§ 46. Praesens imperativ	35
<i>Zkratky</i>	37
<i>Seznam slov.</i>	39
<i>Opravy k části I.</i>	59
<i>Opravy k části II.</i>	60

Mimo Rozpravy III. třídou vydaná díla :

Dr. V. Mourék. Kronika Ddumlova.	Cena	2 K 80 h
Dr. F. Vondrák. Glagolita Clozuv.	„	6 „ -- „
Josef Truhlář. Listář Bohuslava Hasišteinského z Lobkovic. Sbirka pramenův ku poznání literárního života v Čechách, na Moravě a v Slezsku. (Skupina II. Číslo 1.)	„	4 „ 40 „
Jan Urban Jurník. Dvě verše starofrancouzské legendy o sv. Kateřině Alexandrinské.	„	10 „ -- „
Dr. Just. V. Prášek. M. Kabátův cesta z Čech do Jerusalema a Kaira roku 1491-92. Sbirka pramenův etc. (Skupina I. Řada 2. Čís. 1.)	„	-- „ 80 „
Adolf Patera. Vzájemné dopisy Josefa Dobrovského a Fortunata Duricha z let 1778-1800. Díl I. Sbirka pramenův etc. (Skupina II. Číslo 2.)	„	5 „ 80 „
Dr. Jan V. Novák. Staročeská gesta Romanorum. Sbirka pramenův etc. (Skupina I. Řada 2. Číslo 2.)	„	4 „ 60 „
Čenik Zibrt. Bibliografický přehled českých národních písní. Sbirka pramenův etc. (Skupina III. Číslo 1.)	„	5 „ 80 „
Dr. Fácior Vondrák. Frisinské památky	„	3 „ 60 „
František Št. Kott. Příspěvky k česko-německému slovníku zvláště grammatiko-fraseologickému. Archiv pro lexikografii a dialektologii. Číslo 1.	„	11 „ 60 „
Dr. J. Hannš. Život a spisy Václava Bolemlra Nebeského	„	1 „ 20 „
Josef Truhlář. Dva listáře humanistické. I. Dra. Racka-Doubravského. II. M. Václava Piseckého. S doplňkem listáře Jana Šlechtý ze Všehrd. Sbirka pramenův etc. (Skup. II. Číslo 3.)	„	2 „ -- „
Martin Hattala. Besední řeči Tomáše ze Štítého. Sbirka pramenův etc. (Skupina I. Řada I. Číslo 1.)	„	2 „ 40 „
Dr. V. Flajshans. Podrobný seznam slov rukopisu Králdodvorského. (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 2.)	„	1 „ 80 „
Dr. Jan Kvačala. Korrespondence Jana Amosa Komenského. (Listy Komenského a vstevníků jeho.) Nová sbírka. — [Spisy Jana Amosa Komenského. Číslo 1.]	„	3 „ -- „
Adolf Petr Zátvrecký. Slovenská přísloví, pořekadla a úsloví.	„	6 „ 80 „
Dr. Jan V. Novák a Adolf Patera. J. A. Komenského Theatrum universitatis rerum. [Spisy J. A. Komenského. Číslo 2.]	„	1 „ 20 „
Dr. V. Flajshans. Knihy české v knihovnách švédských a ruských. Sbirka pramenův etc. (Skupina III. Číslo 2.)	„	1 „ 20 „
Dr. Jos. Müller. J. A. Komenského na spis proti Jednotě Bratrské od Sam. Martinia z Dražova sepsaný Ohlášení. Připojen spis Samuele Martinia z Dražova Třicet pět důvodův. [Spisy J. A. Komenského. Číslo 3.]	„	3 „ -- „
Dr. V. J. Nováček. Františka Palackého korrespondence a zápisky. I. Autobiografie a zápisky do r. 1863. (Sbirka pramenův. Skupina II. Číslo 4.)	„	2 „ 80 „
Jan Kvačala. Korrespondence Jana Amosa Komenského. — Svazek II. Spisy J. A. Komenského. Číslo 1.)	„	3 „ 60 „
Adolf Patera. Žaltář Poděbradský. (Sbirka pramenův etc. Skupina I. Řada I. Číslo 2.)	„	4 „ 60 „
Fr. Bartoš. Národní písně moravské nově nasbírané. (Díl I.)	„	7 „ 30 „
V. Flajshans. Literární činnost M. Jana Husí. (Sbirka pramenův. Skupina III. Číslo 3.)	„	2 „ 50 „
Ant. Truhlář. Jana Albína Ezopovy fabule a Brantovy rozprávky. (Sbirka pramenův. Skupina I. Řada 2. Číslo 3.)	„	5 „ 50 „
Jan V. Novák. Jana Amosa Komenského: Mondrost starých Čechů, za zřetlelo vystavená potomkům. (Spisy J. A. Komenského. Číslo 4.)	„	1 „ 70 „
Frant. Bartoš. Národní písně moravské nově nasbírané. Díl II.	„	14 „ 80 „
František Št. Kott. Druhý příspěvek k česko-německému slovníku. (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 3.)	„	6 „ 20 „
Dr. Justin V. Prášek. Marka Pavlova z Benátek Millon. (Sbirka pramenův. Skupina I. Řada I. Čís. 3.)	„	4 „ 20 „
Dr. Jan Kvačala. Korrespondence Jana Amosa Komenského. Listy Komenského a vstevníků jeho. II. — Svazek 3. — (Spisy J. A. Komenského. Číslo 5.)	„	5 „ -- „
Ferdinand Strejček. Jana Hasišteinského z Lobkovic putování k svatému hrobu. (Sbirka pram. etc. Skup. I. Řada II. Čís. 4.)	„	1 „ 60 „
Dr. V. J. Nováček. Františka Palackého korrespondence a zápisky. II. Korrespondence z let 1812-1826. (Sbirka pramenův. Skupina II. Čís. 5.)	„	3 „ 10 „
František Černý. Evangeliář Olomoucký. (Sbirka pramenův etc. Skupina I. Řada I. Číslo 4.)	„	3 „ 50 „
Dr. Josef Th. Müller. Jana Felina Rozsbraní obrany Sam. Martinia. — Jana Amosa Komenského Cesta pokoje. — Induciae Martinianae.	„	2 „ 80 „

Homerova Odysseia. Přeložil <i>Antonín Škoda</i> . Díl první. Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 5.	Cena	2 K — h.
G. Suetonia Tranquilla Životopisy XII císařů římských. Přeložil <i>O. Kubelka</i> . Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 6.	"	4 „ — „
Gaja Velleja Paterkula Dějiny římské až ku konsulátu M. Vinicia. Přeložil <i>Frant. Št. Kott</i> . Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 7.	"	2 „ — „
Dr. <i>Čeněk Zíbrt</i> . Staročeský lucidář. Text rukopisu Fürstenberského a prvo- tisku z roku 1498. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada II. Číslo 5.)	"	1 „ — „
<i>Adolf Patera</i> . O sv. Jeronymovi knihy troje. (Sbírka pramenů. Skup. I. Řada I. Číslo 5.)	"	2 „ 30 „
<i>Václav Otak. Slavík</i> . Karla Aloisa Vinařického korespondence a spisy pa- métní, I. Korespondence od roku 1820—1833. (Sbírka pramenů. Sku- pina II. Číslo 6.)	"	4 „ — „
Dr. <i>Josef Karásek</i> . Kollárova dobrozdání a nástin životopisný z roku 1849. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 7.)	"	1 „ 80 „
Dr. <i>Zdeněk V. Tobolka</i> . Česká bibliografie. Svazek I. Za rok 1902	"	4 „ 20 „
<i>Jan Loriš</i> . Sborník hraběte Paworowského. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada I. Číslo 6.)	"	5 „ 60 „
T. Maecia Plauta Mostellaria. Přeložil <i>Jan Lad. Čapek</i> . Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 8.	"	1 „ 80 „
Dr. <i>Čeněk Zíbrt</i> . Frantova práva. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada II. Č. 6.)	"	2 „ — „
Homerova Ilias. Přeložil <i>Antonín Škoda</i> . Díl I. Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 9.	"	1 „ 80 „
Xenofontovy drobné spisy. Přeložil Dr. <i>Karel Müller</i> . Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 10	"	3 „ 40 „
Ph. Dr. <i>Isidor Theod. Zahradník</i> . Slovník latinsko-německo-český pro Ladi- slava Pohrobka (Archiv pro lexikografii a dialektologii. — Číslo 5.)	"	2 „ 20 „
Dr. <i>Zdeněk Tobolka</i> . Česká bibliografie. Svazek II. Za rok 1903. (Sbírka pra- menů. Skupina III. Číslo 5.)	"	5 „ 50 „
<i>Adolf Patera</i> . Čtenie zimního času. (Sbírka pramenů. Skupina I. Řada I. Číslo 7.)	"	2 „ 32 „
<i>Frant. Bartoš</i> . Dialektický slovník moravský. I. Část I. (Archiv pro lexiko- grafii. Číslo 6.)	"	5 „ 50 „
M. Juniana Justina Výtah z dějin filippských Pompeja Troga. Přeložil <i>František Št. Kott</i> . Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 11.	"	3 „ 80 „
Dr. <i>Marnilian Křepinský</i> . O poměru předlohy Hartmannova Gregoria k sta- rofrancouzským legendám o sv. Řehoři.	"	2 „ 20 „
Homerova Ilias. Díl II. Přeložil <i>Antonín Škoda</i> . Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 12.	"	2 „ 50 „
<i>Frant. Bartoš</i> . Dialektický slovník moravský. II. (Archiv pro lexikografii. Číslo 6.)	"	5 „ 80 „
<i>František Št. Kott</i> . Třetí příspěvek k česko-německému slovníku zvláště grammaticko-fraseologickému.	"	13 „ 70 „
Thukydidovy dějiny války Peloponneské. (Díl I.) Přeložil <i>Jan Konůpek</i> . Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 13.	"	2 „ — „
Dr. <i>Zdeněk V. Tobolka</i> . Česká bibliografie. Svazek III. Za rok 1904.	"	5 „ — „
<i>Vl. Francvě</i> . Korespondence Josefa Dobrovského. Díl II. (Skupina II. Číslo 8.)	"	4 „ — „
<i>Josef Truhlář</i> . Katalog českých rukopisů c. k. veřejné a universitní knihovny pražské	"	2 „ 50 „
<i>Jan L. Čapek</i> . T. Maecia Plauta komedie „Pseudolus“. (Bibliotéka klas- iků řeckých a římských. Číslo 14.)	"	1 „ 50 „
<i>Jan František Hruška</i> . Dialektický slovník chodský. (Archiv pro lexiko- grafii. Číslo 7.)	"	3 „ 10 „
<i>František Bílý</i> . Korespondence a zápisky Frant. Ladislava Čelakovského. I. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 10.)	"	2 „ 20 „
J. V. <i>Norák</i> a V. <i>Flajšhans</i> . Daniela Sinapisuse Neoforum Latinoslove- nicum. (Sbírka pramenů. Skupina II. Číslo 11.)	"	— „ — „
Dr. <i>Richard Schnertsch</i> v. Riesenenthal. Ioannis Cocini a Cocineto opus- cula I. Isagoge ad tres sermones Ciceronis de oratore. (Sbírka pra- menů. Skupina II. čís. 12.)	"	— „ 56 „
<i>Ant. Truhlář</i> . Rukověť k písemnictví humanistickému, zvláště básnickému v Čechách a na Moravě ve století XVI. (Svazek I.)	"	3 „ — „
<i>Jan Konůpek</i> . Thukydidovy dějiny války Peloponneské. (Díl II.) — (Bibliotéka klasiků řeckých a římských. Číslo 15.)	"	1 „ 50 „
<i>Adolf Patera</i> . Korespondence Josefa Dobrovského. (Díl III. — Sbírka pramenů. Skupina II. čís. 9.)	"	3 „ 30 „
<i>Ant. Škoda</i> . Homerova Odysseia. (Díl II.) Bibliotheka klasiků řeckých a římských. Číslo 16.	"	1 „ 50 „

PG   Dušek, Vavřinec Josef
4742   Hláskosloví nářečí jiho-
D87   českých
č.3

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
